

GVLIELMI
BÁLLONII
MEDICI PARISIENSIS CELEBERRIMI
DEFINITIONVM MEDICARVM
LIBER,

*IN QVO NON ITA IN VERBIS IPSIS
laboratur, vt non potius rerum distinctiones proprietatēs q;
exquirantur. Immo sāpē datā operā relicto ipsius dispu-
tationis filo loci Hippocratis & Galeni obscuri
explicantur, vt commentarij ad-
instar esse possit.*

Studio & Operā M. IACOBI THEVART,
Doctoris Medici Parisiensis ordine Alphabetico
digestus, & in lucem primūm editus.

Nūs ἀπαντῶ τάχισα, σχετικὸς γὰρ οὐέχει.

P A R I S I I S ,
Apud IACOBVM QUESNEL, viā Iacobæ,
sub signo Cochleæ & Columbarum.

M. DC. XL.

C V M P R I V I L E G I O R E G I S !

© 1995 by the Regents of the University of California

ISBN 0-520-20942-3

NOBILISSIMO CLARISSIMO QVE
VIRO DOMINO
LVDOVICO DVRETO
DOCTORI MEDICO PARISIENSI,
& Professori Regio.
GVLIELMVS DE BAILLOV S.P.D.

HIC, DVRETE, tuos potes lepores
Nosse, diuitias, tuum nitorem,
Ac oris teretis suavitatem.

Hic, furtim nitet elegans supellax
Ingeni nimium tui eruditio.

Vbertas Senis hic videnda Coi,

Solo marte tuo vel euoluta.

Opacis etenim prius tenebris

Obscura, eximios Duces latebat

Artis, quam coluit Senex Machaon.

Furti me alligo, detegóque crimen;

Totum namque tuum: Tuum, obhe, dico;

Si quid purius, elegantiusque

Dictum. Si quid erit parum venustum,

Squallens, horridulum, lepore nullo
Obuersans oculis, meum putabo.

Si qua laus redeat meo labori
In te tota caput suum redundat.

Si quod dedecus inde nasciturum est,
Admitto, attribuo, sacrum ac Osirin
Nostrum deiero. Nil ε ad Duretum.

Vt tanto tibi sit, Durête, majus

Pulchriusque tuos libro hoc lepores
Nosse diuitias, tuum leporem,

Quantò turpius insolente scripto

Squallente, horridulo, lepore nullo,

Ortum quod resipit parum, ast aborsum,

Hoc nostrum ingenium explicasse deses.

Hac consecro tibi. Nefas putavi

Magnum, grandéque censui piáclum

Eorum minimè palam fateri

Nomen, qui vigiles scientiarum

Arcanum docuere vix apertum.

» Pœnas vix animus potest subire

» Ingratus satis arduas grauésque.

VALE.

LECTORIBVS BENEVOLIS

GVLIELMVS DE BAILLOV,

Doctor Medicus Parisiensis,

et apothecarius.

QVIDEM cum iis præclarè semper actum iudicavi, qui cùm pri-
main ineuntis ætatis commendationem à virtute duxissent, in eo
elaborarunt, ut quā fieri maxi-
mè posset ad nascentis Virtutis in-
dolem literarum lumen & gloria
accederet. Atque hoc è libentiū ardentiūque
præstiterunt, quod in illis aliquid cùm dignitate
nominis præstable & augustum, tūm mira vber-
te delectabile cognouissent. Nam siue priuatorum
hominum & à communi foro abhorrentium otium
spectes, siue eorum qui in luce Republicæ versan-
tur iunctum cum molestia negotium, vtrisque sua
est delectatio, & quæ cum satietate memoriam ha-
beat nusquam peritaram. Neutros rerum expecta-
tarum cventus fefellerunt. Etenim cum earum lu-
mine & ductu omnes ferè omnium rerum antecel-
liones & progressus tanquam è specula dispiciant,
dum honoribus in omnium oculis florent, & inge-
nio, aut genio potius autore dignitatem reperiunt,
cum facile cursum tenere possunt, ut sine periculo

in negotio versentur : Sin iucundo otij liberioris
fructu delectari malunt , cum dignitate etiam in e-
dem consistunt. Atque ita suscepti olim æquiore
animo labores , non longè post incredibili potius
voluptate leniuntur ac eleuantur , quām nouā mo-
lestiā cumulantur. Quod contrā accidit iis qui nil
prius antiquiūsque esse rati quām desidiā torpescere,
tantulam illam voluptatem quam nouis libidinibus
pellectam delicatius perceperunt , infinitō molestia-
rum pressu ac angustiis cum tristi sensu redemerunt.
Carent enim sale , carent festiuitate , & ridicula tan-
dem ieiunitate inter proletarios triobolarésque ho-
mines sese iactant principatūmque tenent. Contrā
verò in literatis suavis odor quidam est vrbanitatis,
& lepos comparatur quo tanquam sale dicta eo-
rum factāve omnia perspurguntur , ac , penè dicam ,
condiuntur. Ut quod insultum in plebeis homini-
bus , illepidum , horridulūmque perspicitur , in li-
teratis lépore ; sale , & suauitate quadam tempere-
tur. Quod de iis dictum velim quorum non adeo
læua mens est vt literis & otio abutantur , turpi igna-
uiā langueant , aut mollitie diffluant ac liquefcant.
Siquidem eos valere iubemus quibus id studio esse
solet vt præclaris suis ornamenti abutantur , illaque
ad explendas satiandasque voluptates , tanquam ad
finem optimū traducant. Hos cum videris , dubita-
re potes , an in humana facie fera , & bruta natura re-
feratur , an vera feritas ipsa humana facie represen-
tur. Ac nisi immanitas ista virtutis quibusdā radicibus
niteretur eorum vita & consuetudo cane & angue-
peius vitaretur. Aliorum verò & natura & consiliū
laude efferendum videtur qui cum expressa non a-

dumbrata solùm virtutum vestigia insequantur, si
sese signauit, desidiæque dediderint, id demum nefas
esse credant, quòd mens nostra nisi excolatur, ob-
torpescat, & quantulum eruditionis vigiliæ nobis
pepererint, id sensim minuatur ac exolescat. Sin
autem mens ipsa suscitatis illis igniculis quos natura
inseuit, agitur, erecta tunc aliquid eximum mo-
litur cuius iucunda fruitione mirum in modum de-
mulceatur ac deliniatur. Nam tunc contenta satia-
tique iucundo rerum speratarum euentu, si quid
fortè eneruatum, molle, demissum ac effeminatum
est, dimittens, ac si in seipsa verteretur agitatione
suâ veluti terminata ac conclusa conquiescit. Quæ
nisi sperarentur, ex animoque procedere tandem
posse spes esset; nil est cur tot se laboribus homines
emacent & frangant, domi militiæque euigilent,
quorum ingenij diuinitæ & ornamenta sic paßim ap-
pareant, vt ab omni senectutis obliuione facile
vindicentur. Missos faciamus eos qui luculento stren-
uitatis militiæ reliquo argumento floruere. Nos
qui tranquillus pacatiūsque vitæ genus conjecta-
mur, eos amplectamur & scripta celebremus quo-
rum industria domi viget, & illic excitata iam libe-
riorem auram appetens palam magna cum commen-
datione sese iactare potest. Quo ex genere sunt qui
libris editis, aut domi elucubratis de hominibus suis
merentur. Quorum non ludetur opera dum eorum
laudibus reuiuiscent celebrati, quibus sensus aliquis
inest. Cum nemo adeo à ratione deficiat, & à ve-
ritate auersus qui eos non faciat magni qui in id
industriæ curriculum coniecerunt sese, vt publicæ
utilitati seruientes diu noctuque multa versant quæ

tandem in communem usum conferre possint. Hoc autem genus instituti multi varie exercent, ac omnes in sua quisque arte consequuntur, prout in ea limatiores ac concinniores esse videbuntur. In qua enim quisque arte sese acuit ac limauit, ex eius penu potest aliquid depromere quod magis arrideat, quam si in messem alienam falcem immiserit. Ex multis autem scriptoribus ij plurimum profecerunt quorum in eo versata est opera ut vocum cuique arti accommodatarum vim ac proprietatem explicarent. Is autem labor adeo uber est, ac fluit, ut tanquam principes existant ad ingrediundam cuiusque artis rationem, quem si tollas, omnia tenebris implices ac inuoluas. Eam operam suscepserunt cuiusque artis proceres, quod ea operâ se tyronum ieunitatem & imbecillitatem leuatus esse considerent. Ne autem sigillatim aliarum artium illustratores diligentius inquiramus, quod sudore plenum est, finibus nostris circumscripti vnum Gorrai opus de Definitionibus Medicis in medium afferemus. Magnarum vigiliarum opus, & multis nominibus commendatione dignum posteriorum. Quod cum nobis aliqua ex parte mancum videretur, è re multorum fore putauimus, si operæ nonnihil substitueremus. Hinc enim lumen non acquiret, sed consummatius edetur. Neque vero credat aliquis mancum hoc opus vocari à nobis quod iis, quæ scripta editaque sunt absolutius quidpiam scribi edive possit: quid enim opere Gorrai ornatius? quid omnem in partem perfectius? sed quod ad ea quæ ita tersè nitideque scripta sunt infinitæ voices adiungi possint, quarum explicatio plurimum utilitatis iuxta ac voluptatis sit allatura. Vocemus itaque

itaque, quoniam ita lubet, addere, adiicere, augere, non autem, quod à me longè est, perficere, limare, polire. Omnia adeo suis numeris sunt absoluta, ut si velit laborētque Gorraeus, aut eo aliquis limatior concinniorque, sed nusquam reperias, ornatius scriptum reddere, ipse nequeat omnino, ludatque operam omnem. Omnem enim adhibuit ornatum sententiarum & rerum lepore politissimus, artificio suo omnes superaturus. Nam & selectorum verborum frequentia ita creber est, ita aptus & pressus, ut nil redundet, nil superfluat, nil deficit, & sic imitandæ industriae suæ spem cæteris ademit, immò & sibi ipsi ut qui rem magis non possit limare. Huius rei opinionem facient eius scripta ne quis existimet me eius scriptorum grauitatem imbecillitate mea metiri. Et cum non accommodet ad forenses causas orationem in quibus maiestas orationis requiritur, nec in ieiunis rebus versetur, hoc effecit ut suam grauitatem orationis suavitate temperaret. Atque ita est medius & temperatus, ut nec omnino oratorū fulmine vtatur, nec leuiorum incondita in amoenaque oratione delectetur. Sic volubilitas grauitatis verborum comes est & flumen verborum illi placuit, cum nec curiosa affectatione & aucupio delectetur, nec aliorum eneruata, molli, dissoluta ac languida oratione. Nos autem id quod Gorraeus eleganti, graui, temperataque oratione est ausus, id subtili tantum pressaque oratione limati efficiemus. Prius enim verebar ne tenuis venia excusationis daretur, sed fortè, si quæ à nobis animi gratia tantum scribuntur non lentè & fastidiosè leguntur, in aliquo artis loco reponentur. Ac præsertim si non in eos

incident, quorum in aggrediundis rebus suoque ingenio tractandis languida industria, in alieno opere carpendo traducendoque acuatur nimium ac vigeat. Hæc cum non serio à nobis scribantur, ludicra saltē sint, hōcque facere nos dicamus quod & iij qui à muniis bellicis feriantes, vmbatili discrimine conserunt manus, dimicant: sic nos multa in priuato studio tandem in publicum tanquam in aciem proditura exercitatione quasi ludicra prædiscimus ac meditamur. Cupueram enim iampridem ut quæ dispersa dissolutaque in forulis haberem & obiter notata, ea colligerem ac limarem: quæ si cui placere cognouerimus omnem expectationem diuturni desiderij facile sumus expleturi. Non rem ad vnguem persequor, nec enim ieunitas mea hoc patitur, cum artis cuiusque diorismos proponere non sit cuiusvis, sed eius qui multa lectione sit tritus ac delassatus: Rem tantum noto; viam commonstro, & quod fieri solet, digitum ad fontes intendo. Sin labore eruditio nostra creuerit, & vsu aliquid consecuti fuerimus in re ipsius arcem inuademus. Trahit enim sèpè rerum series ac ordo admirabilis, vt quæ initio ieiuna sunt, ac frigida, ea augeantur; &, vt sic dicam, incalescant. Omnes qui hunc nostrum laborem sunt obseruaturi rogatos volumus, vt suo candore audaciā leniant, bonique consulant, quod aliquid in communem usum afferre studeamus.

V A L E.

AD LECTOREM.

VT nulla Ars quæ aliquo in usu sit, sine vocibus intelligi explicarique potest, ita in earum cognitione aliquid opera terendum videtur. Omnibus enim, sua cuique, vocum est proprietas, cuius explicatio viam ad artem ipsam instruat ac muniatur. Est tamen hic, ut in cæteris adhibendus modus, cum nimietas in vicio ducenda sit. Ut enim is errore non vacat qui negligendis vocibus aliquid in arte se posse putet: ita in earundem aucupio nimium occupatum esse nefas est. Quod à me dictum volui, ne quod Horierus finxit, aut expresſit potius, nimirūm hominum genus inter cætera laborare inuidiâ maximè, illud ipsum in me sentiam ac experiar. Diuinabam enim cum-primūm animum ad scribendum adiunxi, fore qui industria nostræ stimulum retunderent, incitationēmque nostram sisterent ac retardarent. Nimirūm cum facile obijcant sedulam in viribus vocum, proprietate naturāque euoluenda operam Authori ipsi quidem negotio labore que esse, iis qui hæc legerent tedium, neutrīs vtilitati fore. Quorum languida fortassis opinioni neruos autoritatēmque addere videtur dictum illud Platonis. Iis futura est sua senectus iucundior, ipsoque Sapientiae munere vberior qui de nominibus parum laborarint. Atque ita partim inuidiâ moti maledicentia suæ virus in nos spargunt, legitimam se satis occasionem nactos rati, si cum tantum grammaticè agere di-

cant qui de verbis commentarios edat : partim verò , quibus
salis nonnihil & candoris superest , non inuidebunt quidem ,
sed nos frustà in hoc opere faciendo curam ponere conque-
rentur . Ac si tantum ab re nostra sit , vt non potius otium
nostrum partem nonnullam , leuèmque , quæ conceditur , temporis
vsuram in opus aliquantò utilius conferamus , quam in hoc
grammatico Pelago longè maximo , ex quo vix enatare nobis
liceat , agitemur . At inuidig hic nullus locus reliquus est ,
quærelæ dolorique forte nonnullus datur . Nam non temere
scribentium molestias conqueruntur , cum si cui in animo sit
de vocum proprietate scripto aliquid mandare , is multarum
vigiliarum opus aggrediatur . Immò illis sàpè conjecturâ ni-
tendum est , & ex authorum mente sensus eliciendus est , sàpè
vi extorquendus , frustà alioqui laborarent . Quis enim nescit
quin eadem vox multa significet , immutetur , traducatur , in
hunc aut illum sensum rapiatur , prout Authori collubitum
fuerit ? Nam voces modo propriè , modo per translationem
acciuntur , modo vi , modò precario in hunc aut illum lo-
cum deducuntur . At utrisque qui hunc nostrum laborem boni
non consulent satis esse factum volumus . Malevolis cando-
rem nostrum , & consulendi Reipubl. aliquo officij genere de-
siderium opponemus . Hoc enim facile conjecta aut palam ,
aut per cuniculos inuidiae tela opprimet atque eludet . Candi-
diores vero quos nullus inuidiae tangit aculeus , monitos volu-
mus ut si eos iners otium delectet , eo abutantur . Vicem
vero nostram non doleant qui tam alacri , expedito facilique
animo laborem acuendæ industrias nostræ & Reipublicæ con-
sulendi gratiâ suscipimus , quam pigro , languidoque eundem
detrectent ac deprecentur . Ita enim si quid habent industrias
illud hebescere , extinguiri languescereque sinunt . Norint non
aliena modum statuere industrias . Quod si nihil inde laudis

utilitatis e redire posse credant, quid ad eos attinet? Contenti viuant sua desidia, & in opinione hac effeminata, molli eneruataque voluptuentur. An verò sciunt quis futurus sit eorum animus quorum manibus labor noster teretur? si iis non placeat, nil moror, non idem omnium animus cum sepe in varias partes distrahitur. Hinc enim alij forte frumentum sunt percepturi, cum nihil adeo absurdè, languide, horride, illepidè putidè dictum scriptumve sit, ex quo nonnulla utilitas capi non possit. Habet enim & limus, & sex suas commoditates & usus: habet & fabularum vanitas suas opportunitates. De laude minus iis laborandum, si ex nostro labore tandem ieconi, tenues, inglorijque redeamus. Quanquam enim quemque amor studiūmque laudis trahit, quid ad eos si nos parum de hominum commendatione laborare dicamus? Non quod nos hic dissolutos videri in animo sit, quasi parum sumus solliciti quid de nobis homines sentiant: sed quod malimus tacito apud nos de Republica merendi sensu eluere labem inertiae quæ nobis inureretur, si otio & silentio vitam transigeremus, quam scriptitando gloriolam quam parum industrii leuesque homines pascuntur, consectari. Quod sine minimo quidem laudis assequimur, sorte tamen nostra contenti sumus, è reque nostra abunde futurum credimus, si modò in Bonorum calumniam non incurramus. Quam me Hercules non possumus incurrere, nisi forte immerito. Et si enim opus hoc nostrum mendis quibusdam aspersum (quod effugiemus pro virili) in lucem exeat: tamen quia publice utilitatis studio, tanquam velamine, sese tegit ac pretexit, omnis iuste reprehensionis occasio tolletur: saltem vis publici nominis omnem reprehendendi impetum eludet. Quod ad Platonis opinionem adductam, cuius se presidio sese satis tutos putant, ut nostrum institutum euertant, hoc accipiant à nobis nihil.

magis hoc consilium nostrum hac opinione labefactari ac debilitari. Illudit enim Λογοδιδάσκαλοις, ac Sophistis sui temporis qui nil praeter inanem verborum strepitum cum leuiuscule quodam ornatu habuerunt. Et hoc verborum aucupio tanquam lenocinio quodam in omnium animos sese dicendo, aut effutiendo potius verbaque dando, influere arbitrabantur. At nos rem verbis coniungimus, & utraque sic apta inter se accopulata volumus, spretis verborum argutiis, ut parum nos de verbis sollicitos esse dicamus, nisi ipsa verba res proxime consequatur. Quod facilè intelligent iij quibus non erit molesta vnius horulae usurā in legendis nostris. Illic enim non tam de verbis curam exactam sollicitāmque diligentiam reperiēnt (quod ad verborum artifices pertinet) quam artis diorismos ac distinctiones quæ operæ aliquod pretium sunt allatura ad obscurorum locorum in Hippocrate & Galeno intelligentiam, ut iam sœpè instar commentarij aut scholiorum esse possint. Sed hac in re omnes suo iudicio vtantur, non nostro.

V A L E.

APPROBATIO.

GO CAROLVS GVILLEMEA V, in
saluberrima Medicinæ facultate Parisiensi
Decanus, Consiliarius & Medicus Regis
Ordinarius fidem facio, me librum qui
inscribitur **G**VILLELMI DE BAILLOV Doctoris
Medici Parisiensis Definitionum Medicarum liber, In quo
non ita in verbis laboratur, &c. perlegisse, omniaque
in illo iuxta veram & legitimam Hippocratis &
Galeni doctrinam summa cum eruditione exponi.
Lutetiae Parisiorum octaua Octobris. Ann. 1636.

GVILLEMEA V Decanus.

IOANNES DE BOVRGES
Doctor Medicus Parisiensis.

GVIDO PATIN. Doctor
Medicus Parisiensis.

Extrait du Priuilege du Roy.

PA R grace & Priuilege du Roy , il est permis à M. IACQVES THEVART , Docteur Regent en la faculté de Medecine à Paris , & Medecin de la Royne Mere du Roy , de faire imprimer vn liure intulé *Definitionum Medicarum liber* , &c. composé par M. GUILLOME DE BAILLOV , iadis très. celebre Docteur Regent , Doyen & Antien Maistre de ladite faculté de Medecine son oncle , par luy reueu , examiné , corrigé , & mis en bon ordre , avec defenses à tous Libraires & Imprimeurs , & autres personnes de quelque qualité & condition qu'ils soient , d'imprimer ou faire imprimer , vendre ny debiter ledit liure dudit sieur de BAILLOV sans le congé & permission dudit sieur THEVART , durant le temps & espace de sept ans , à compter du iour que ledit liure seraacheué d'imprimer , à peine de confiscation des exemplaires , de mil liures d'amendē enuers luy , & de tous despens , dommages & interets ; ainsi qu'il est plus au long contenu en l'Original. Donné à Paris , le dix neufième Ianuier mil six cent trente-six. Signé par le Roy en son Conseil TARTERON ; Et scellé du grand Sceau de circ jaune.

LEdit sieur THEVART a consenty & consent que IACQVES QUESNEL marchand Libraire à Paris , puisse imprimer ledit liure aux conditions & pour le temps porté par ledit priuilege ; & ainsi qu'ils en sont demeurez d'accord.

Acheué d'imprimer le 27. Aoüst 1639.

INDEX
DEFINITIONVM MEDICARVM
G. BALLONII
ORDINE ALPHABETICO
DIGESTVS.

A

ΘΡΟΟΝ καὶ ἀθρόως. pag. I.
Ἄκριτον. 5
Αλισσὸς, ἀλυς καὶ ἄστρα. II

B

В	Ορθορυγμός.	12
	Г	
Г	Λάσα απειπλευμονή. Герфомон.	16 17

Δ	Τριγύλατον.	20
	E	
E	Iλεός.	21
E	Εμπίπειν καὶ θητεσεῖν: ἔχειν καὶ ἔχεας: δέρειν καὶ δρῦσαι: οὐκ ιόντα. 22	22
E	Ευδιάσθιος Ιατέρος.	24
E	Επανάστατος καὶ ἐπανάστημα.	ibid.
E	Επανάστημος.	25
E	Επένθημα ἀφράδος.	ibid.

INDEX.

Επιγένεσις.	}	31
Επιγενόμενον, καὶ		38
Επιγένητα.		39
Επιδίδοντα.		40
Επίφυσις.	43	
Εὐχεσία.		
Εὐφόρος.		
Z		
H μίρροπος χρῖσις.	46	
I		
I Κτισμένες.	47	
I Ἰχθύς καὶ Ἰχθύες.	50	
K		
K Απάκλιτος καὶ ἐρρήψιο.	53	
Απειλύσσων φονεύ.	57	
Λ		
L Ιερτεία.	59	
M		
M οὐκκιν.	61	
N		
N Ηδύς.	62	
Ξ		
X Ηρόη.	63	
Π		
P Αρχάρχος ἀστεφῆς καὶ ψυλαφώδης.	71	
Πελιδνόν καὶ μέλατο.	73	
Πεσίρροια.	75	
Πρόχειρον πνεῦμα.	76	
Πύρετος αἴσιαψυχεῖς.	ibid.	
P		
P Ευματικὴ διάθεσις.	76	
Ρηγίς.	81	
Ρυπασμός.	82	

INDEX

Σ

Σαπόλη.	82
Σπάδαν, aut melius σπαδάν.	<i>ibid.</i>
Σπυροθάλασσα μιαχέριμα.	83
Σύναγμα.	85
Σύντεοφος οὐσος.	86
Σφακελίζειν.	91

Τ

Τειμαροτο.	95
Τειμωφεῖς καὶ πειταιοφυῖς πυρετὸς.	97

Χ Αλᾶν.

Ψ

Ψ Αθυεῖ καὶ ὑποτάθυει μιαχέριμα τα.	106
-------------------------------------	-----

F I N I S.

211

GVLIELMI
BALLOONI
MEDICI PARISIENSIS CELEBERRIMI
DEFINITIONVM MEDICARVM
LIBER.

In quo non ita in verbis ipsis laboratur, ut non potius rerum distinctiones proprietatesque exquirantur. Immo sèpè data opera relicto ipsis disputationis filo loci Hippocratis & Galeni obscuri explicantur, ut commentarij ad instar esse possit.

TO A.

POON καὶ ἀρπάς magnam vim in Arte nostra habent, cum quid dicitur aut fieri, aut exerciri ἀρπάς: Item cum στραγγεῖαι ἀρπάς dicitur fieri: Verbi enim proprietas non pili facienda est. ἀρπάς conseruum, affatimque verti debet: & ἀρπάς simul totum, ut sic dicam, conseruum, multum agminatum factum, effusum. Absolute autem, multum, non significat: nam Galenus in libris ad Glauconem

in bnuoy eadonibus
surabipos vnguis

A

εὐλαβεῖσθαι ἀρπάς καὶ πολλὰς κεράτεις : Temperandum à confertis effusisque & multis vacuationibus , sic πολὺ καὶ ἀρπός distingui videntur. Quicquid enim sit, quantaque quantitate , si simul yniuersum totumque excernatur, ἀρπώς excerni dicetur. Non tam enim magna copia quam repentinum aliquid & celeritas significatur. Ita Theocritus, κατηρπτεῖς μέλας ὕδωρ ἀρπός, in nigram aquam vniuersus , frequens & confertus incidit, ac si dicas , uno ictu , hinc celeritatis nota. Locus est insignis apud Galenum com. in Aphor. 35. lib. 7. Enarrantem illum Aphorismum, ὀκόσσοις λιπαρὴ οὐδίτων καὶ ἀρπόν τυπεῖσιν φρίτικαι σμαίνει. Quibus in vrina supereminet aliquid pingue idque confertim aceruatimque , illud renum affectionem designat. Illo loco ἀρπός declarat pinguedinem non diuulsam; nec in partes refractam, sed compactam coactamque, ut non tota toti vrinæ remisceatur, sed confertim aceruatimque in una vrine parte supernatat. Itaque ἀρπός, - vocat hoc loco τὸ ἐσφισμένον εὔνω καὶ οὐνεχόμενον, cui contrarium opponitur, τὸ διεστασμένον. Nam cum à renibus excernitur adiposum quid ob viæ breuitatem non toti vrinæ admisceatur, sed una in parte conscriptum manet. Quod discernimus colliquationem, aut à superioribus partibus pendere, aut ab inferioribus : si ab illis οὐτηξίς ἀφόν, non est sed diuulsa, refracta in partes, diuisaque. Idemque signum apposuit Gal. cap. 2. lib. 6. de Loc. aff. quo distinguere possis cruentem cum dejectionibus dysentericis mixtum aut affectis superioribus intestinis aut inferioribus excerni. Videndum ait, an cruent remisceatur ut totis totus mistus sit, an secundum unam partem tantum superemineat, τὸ γαρ αἷμα αἴαμεμένον, mistus enim sanguis in superioribus intestinis affectum consistere significat, τὸ δὲ διατηχόμενον, si verò innatet superemineat, ut totus in seco coactusque sit, in inferioribus τὸ πάτος consistere significabit. Cum ergo Καίτην ἀρπόν dixit, confusam vniuersamque pinguedinem in seco excerni ait, quia ob viæ breuitatem liquor illam non refregerit diuulseritque: sic & affatim, & tota, & citò excernitur, facta collatione cum ea quae à remotioribus partibus deciditur. Vnde Gal. eo in Com. non tantum ad consistentiam τὸ ἀρπόν referri vult, id est, ad materiae partes unitas coactasque, sed hoc verbo & ζεύς βεργάτη τόπος designari vult. Nam cum secretio sit adipis à remotioribus, sit τε βεργάτη, paulatim, longo tempore, & in par-

tes, at quæ à propinquis ταχέη ἀμάχεις καὶ βραχύ. Ac propteræ Græci, vt ex Theocrito monstratum est, τὸ ἀθρόον, protò ταχὺ sumitur: quod cum ἀθρόον sit aliquid ex euentu ταχέος fieri dicitur, omnes enim simul partes promiscue sunt, nil diuisum distinctumque. At vero significationes τὸ ἀθρόως καὶ τὸ καὶ βραχύ, facile apparebunt exemplis. Fluxus hæmorrhoidon, & hæmorrhagiæ: Nam hæmorrhoidon fluxus non fit ἀθρόως, sed καὶ βραχύ, & non τεῖτον αἷμορραγίον, ait Galen. Com. in Apho. 25. lib. 4. id est pigro gressu, & per αγριόν, ait Gal. & Cœs γλωσσαῖς: sed hæmorrhagia fit confertim & repente, vt ait Galenus: Item Πηχύς, venarum eo modo σπόντης αἴσθησις distinguitur. Nam Πηχύς est puri sanguinis, & ἀθρόως fit: άναρρωσίς autem fit καὶ βραχύ, ait Galen. Comm. in Aphorism. 78. lib. 4. Aphorism. Magna tamen orietur quæstio, si τὸ ἀθρόως, & breuitatem temporis significet, & substantiæ quandam coagmentationem (cuni præfertim de materia mentio fit) quare Hippocrates Apho. 18. lib. 2. scribit, Τοῦ πεφόντου ταχέως καὶ ἀθρόως. Eorum quæ celeriter & confertim nutriunt, celeris est excretio. Nam & ἀθρόως aliud significat quam ταχέως: & τὸ ἀθρόως, à Galeno opponitur τὸ καὶ βραχύ. Et lib. de natura pueri Hippocrates pro voce ἀθρόως usurpat βίγλῳ. Atque huic voci βίγλῳ, opponit τὸ καὶ ὀλίγον καὶ πολύτητα τὸ ταχέως ή αὐθέως, τὸ βραχύ: sic suis significationibus & contrariorum oppositione distinguntur. Ita nimirum yinum dicitur celeriter, & confertim nutrire, statuto discriminé inter ἀθρόως καὶ ταχέως, hoc enim ad tempus refertur, vt ea citò nutrire dicantur quæ exiguo post assumptionem tempore, subinde nutrire dicuntur: illud autem, nempe ἀθρόως ad rei essentiam refertur, vt ea confertim nutriant quæ breui tempore totum de se præbent corpori alimentum, vel quod nil, aut sit parum excrementi, vel quod nutritio dicatur ἀθρόως, conferta vniuersaque secundum omnes substantiæ partes simul ac semel. Et satis Hippocrati esse videatur, si vocem ἀθρόως usurpasset, quæ celeritatem breuitatemque in se includit. Sed meo iudicio licet in verbo ἀθρόως latens sit celeritas, vt res magis intelligeretur, duas voces usurpauit. Vel quod in verbo ἀθρόως homonymum aliquid sit, siquidem & ad ea possit referri quæ tota in substantiam cedunt, sed non celeriter: & ad ea quæ totum præbent corpori alimentum idque breuissimo tempore. Nam sunt quædam cibaria quæ celeriter nutriunt, &

celerem habent excretionem: celeriter nutriunt quia quantula-
cunque est succibilis pars, eam facile corpus sibi assuumit. Eaq;
dicuntur τηνα ἀθετά, id est, θληγένεια, quia brescum habent vi-
tam, id est, ut ait Gal. com. in sect. 5. lib. 6. Epid. Ταχέως εὐθοέ-
ματος κείνηται, sed hoc κακοζήλως, ait Galenus. Non mirum
itaque si & Ταχέως & ἀτρόπως distinguantur, & si κατὰ βραχὺ, &
βραδὺ (quæ aliquando confundi videntur, cum ἀτρόπως aliquando
τὸ ταχέως significet, contrariumque habeat τὸ κατὰ βραχὺ κατὰ σπινθόν) inter se discrepent. Nam βραδὺ ad tempus, κατὰ
βραχὺ κατὰ σπινθόν, ad substantiam rei potius refertur; ut caro
bubula nutrit βραδώς, non Ταχέως, & κατὰ βραχὺ non ἀτρόπως,
id est, tardè, & paulatim nutrit: ut vox, Paulatim, non ad
tempus pertineat, sed ad substantiae rei nutrientis partes. Aper-
tiūs autem ex Galeno patet ἀτρόπως, includere quoque in se tem-
poris circumstantiam: nam ea nutriunt ἀτρόπως quæ εὐθύγενη χρόνων
πάσσαι τὴν εξ αὐτῶν τροφὴν τὸ τελεῖον διδούσαι. Vbi notanda vox,
εὐθύγενη χρέων. Idem Gal. cap. 5. lib. 2. de loc. dolorem fieri
per αἰλούρων ἀτρόπων τῆς χρόνου καὶ οὐρεχίας λύσιν ἀτρόπων scribit.
Apertissime autem ἀτρόπως celeritatē significare, patet ex Gal. c. 6.
lib. 1. de causis sympto. cum ex Plato, in Timaeo doloris Definit.
affert: Dolor est passio præter naturam vi facta, & ἀτρόπως, & quod
ad suā naturā, redit idque ἀτρόπως, id iucundum est. Interpres, τὸ
ἀτρόπως confertim & celeriter vertit. Et τὸ βιαλός opponit Plato τὸ
ὑπέρτα, lento gradu, sensim, blandè, τὸ ἀτρόπως, τὸ ταχάτη μέτρον. Fortè
si res peniculatim magis expendatur τὸ ἀτρόπως, habebit duas has
voces sibi contrarias κατὰ κατὰ μέτρον. Nam cum de iucundi
definitione agit, dicens, iucundum est quod ad suam naturam
redit ἀτρόπως, nil habet quod opponat voce βιαλός, quam in defi-
nitione doloris usurpauit. Et forte τὸ βιαλός, non est de doloris
essentia, ut ἀτρόπως. Tamen Plato in philebo videtur τὸ βιαλός
ad hyparxin referre cum ait, doloris sensum τὸ βιαλός καὶ ἀτρό-
πως esse. Et ut res melius innoteat citat Hippocratem
doloris causas miro artificio explicantem: dolor fit cum resalte-
ratur: hæ voces, Dum res alteratur, καὶ τὸ τέρπον καὶ ἀπλα τὸ μέτρον
καὶ μετασχήματα designat (ait Galenus:) Illud autem est quod una
voce significauit Plato, ἀτρόπως, ut quæ & magnitudinem & ce-
leritatem mutationis significet. Et ab eodem Galeno paulo post,
voco aliquid fieri ἀτρόπως τὸ κατὰ τὸ μετασχήματα τὸ Ταχέως: Li-
nacere vertit, magnis ex partibus; seu valuerint & celeriter.

DEFINIT. MEDICARVM. TO. A.

5

Et nōdūn, definitur per ēndrodr̄ d̄phōw̄ eis t̄o n̄ḡ. C̄d̄ p̄ūσiv. Vt mirum sit cur Plato non sit contentus voce d̄phōw̄ in doloris definitione, sed præterea addit t̄o βιως, vt aliquis celeritatem ad āγρōw̄ re-ferat, ad βιωs magnitudinem : Ettamen Galenus, In voce τ̄v d̄phōw̄, & τ̄v ξεχ̄την̄, & τ̄v μέγετοs includi assuerat. Quin ma-
gnitudo in voce d̄phōw̄ intelligatur notiū est quām vt ampliū explicetur, de celeritate maior dubitatio fuit. Propterea Etymologicus in hoc fortè exactior quam par sit in mutatione accen-tuum & spirituum vult pendere varietatem significationum τ̄v d̄phōw̄ : Nam cum repentinum significat, ita scribi vult, d̄phōw̄, cum verò confertim, gregatimve, āγρōw̄. Nil tale vñquam reperi.

AKPHTON quidem Gorraeus explicat idque enucleatē
nitidēque vt solet, sed non abundē satis. Quoniam autem
vocis huius significatio videtur satis inuoluta, cum tamen eius
proprietatis cognitio plurimum ad διάγρασιν sit collatura adiumenti,
paulò pleniū soluere nobis est visum. Est enim vbi ἀκριτοs in
bonam partem accipiat, est vbi in malam : Quanquam à Gale-no
dictum sit in malam perpetuò partē accipi. Et quoniam vox hæc ad multa refertur, non in eadem semper significatione
codémque modo usurpata, his supersedere æquum non videtur.
Apud Hippocratem variis in locis legitur διαγένησις ἀκριτοs : κέ-
ρασιs, siue vt placet Galeno κέρωs is ἀκριτοs : πλελοv̄ ἀκριτοs : χλῆ-
ἀκριτοs : αἴμα ἀκριτοs, & ita de aliis : An in omnibus eadem ver-
bi proprietas retinetur? Nequaquam. Exempli gratiā, non eo-
dem modo αἴμα ἀκριτοs dicitur, & χλῆ, aut humor alias ἀκριτοs.
Vnde Galenus, com. in partic. 47. lib. 2. Progn. ait. Dempto
sanguine quiuis alias humor si synceris fuerit, praiam indicat
affectionem, à flammæ calore obtinens generationem. Ergo
ἀκριτοs, si etymon spectes, idem quod ἀμυντοs, κύμα συμβιβέ-
νοr dicitur, vt cum seorsim & solus humor melancholicus, aut bi-
lis sola excernitur. ἔξεριτοs ἀκριτοs esse dicitur. Eo modo
ἀκριτοs sumitur apud Gal. com. in part. 15. lib. 2. Prorrh. Syn-
ceria est deiectio quæ duntaxat vnum qui excernitur humorē
cæteris habet impermixtum. Alter longè multis locis sentit.
Sic nomen homonymum est valde. Eodemque modo vnuim
syncerum esse dicendum est com. in particul. 37. lib. 1. Progn.
vt ἀκριτοs esse dicitur ὅτε εὐτὸ καὶ εὐτὸ συρε; n̄ ἔτες 800
ιαδηx. Et hic excludit mixtionem fel alicuius ἀπόροv̄. Ta-

xpois latens
xpatis inv. —
color. res potentia

Com. in

particul.

47. 2.

Progn.

men longè aliter videtur Galen. idem definiuisse com. in Aphor. 6. lib. 7. Aphor. cum docet cur in morbis diuturnis ὑποχέρωνται ἀκράτος. In malis ducenda sit. Nec enim illic syncerum intelligit cum aut sola bilis, aut solus humor melancholicus exigitur, sed cum non admixta est serosa humiditas quæ cuique humoris inest: Verba Græca sunt, ὑποχέρωνται ἀκράτοι καλεῖνται οὐ ἀμπτοι ὑδατόδεις ὑγρότητες: Et hic orationis ὑπαλλαγὴ dicetur esse, cum debeat dicere, ὑποχέρωνται ἀκράτος, dici αἵματος τοῖς ὑψότοις ὑδατοῖς. Pleniūs particul. 26. sectio 1. lib. 1. Epid. ἀκρία vocat deiectiones biliosas: Quod si forte humiditas aqua cum biliosa illa excretione misceretur, non iam amplius deiectionis syncera vocabatur. Cur autem prædictæ deiectiones syncerae malæ sint, causa est quod exustam à calore febrili oninem humiditatem declarant. Nam cuilibet humoris suus est opp̄s, siue ὑψότης quæ eum temperat eiique tanquam ἔγγυα quoddam inditur: cum enim absumentur aqua illa substantia crassescit humor, eiique sua ad motum incitatio visque adimitur. Gal. com. in par. 38. sectio 2. lib. 6. Epid. notat ichorem dici bifariam, & cum sumitur pro tenui aqueaque substantia quæ circumfluit crassiorem partem cuiuslibet humoris: Et cum malignam qualitatem tenuis substantia adepta est, à quo ichore praui morbi nascuntur. De hoc ichore Hippocr. Epid. vt illo Comment. citat. Atque hoc est peculiaris τὸ ἀκράτος significatio. Cum paulò generalius acceptum significet aliquid aliis diversi generis impermixtum, vt Commentario in Historiam de Philisco vomitionem & deiectionem synceram vocat cum impermixta est, & aut syncera bilis, aut atra, aut pallida syncera excernitur (si modo pallida, Græcis ὁχρὰ, syncera esse possit, cum ex Commentario Galeni in particulam 38. lib. 2. Prognost. Dicant pallidum vomitum fieri ex commixtione bilis cum pituitoso, aut seroso humore, vt τὸ ὁχρὸν synceritatis nihil significet.) Vt ad rem redeat oratio, particul. 16. sectio. 1. lib. 3. Epid. Meracūs humor dicitur cum colorem natuum & consistentiam synceram, Græcis, σύραντον εἰλατηρία, retinet: Et alibi, εἰλατηρίες, Hippocr. τὸ αἷμα vocat lib. 2. de morb. syncerum, rubentem, cum non descivit à sua natura. Immò negat verè sanguinem dici nisi sit talis. Ac si dicas, debet natuam suam formam retinere, vt cum aut porracea, aut flava bilis in colore & consistentia syncera eiicitur, vt nil sit admixtum ἐπερόσεις. Vnde colligere est non eodem hinc modo ἀκράτοι sumi quo & 7. Aphorismorum. Nam in Epidemiis agno-

scit, syncerum, quod nihil admixtum habens & colorem, & σύγα-
ων εἰλημπτιν retinet, quod si verum est, suo sero fortè illud non est
destitutum. Sed in septimo Aphorismorum, τὸ διόπτες ὑπαρχεῖ
in eo putat consistere, vt serum absumptum sublatumque sit.
Sic illis ex locis constat τὸ ἄκρατον bifatiam sumi. Accedit
& tertia significatio cum dicimus αἷμα ἄκρατον. Nec enim ex eo
dicitur merus sanguis quod suum colorem, & σύγασιν retineat, vt
de aliis humoribus dictum est, sed ἄκρατον dicitur com. in part. 16.
sectio. 1. lib. 3. Epid. τὸ ἀνάστατον, interpres vertit, malè
mixtum, malèque omittit vocem, εἰσώ. Nos melius αἷμα εἰσώ
νακόπατον vertemus, sanguinem in sua æqualitate, & prout ne-
cessere est, malè mixtum ac confusum cum aliis humoribus. Sic uno
modo, sanguis mercurius dicitur. Altero modo eoque frequen-
tiore αἷμα ἄκρατον dicitur, sanguis cum & niger est, & iam cras-
siorem consistentiam est adeptus. Ac si dicat, suo sero priuatus
est, vt iam inde crassitiem compararit, qualis sanguis in malignis
adurentibusque febribus solet excerni, aut è vena tunsa educi.
Et posterior hæc ἀνάπτεται in sanguine significatio quadrat cum ea
significatione quam ex 7. Aphorismorum adduximus. Quod au-
tem sanguini per vstitutionem contingere potest, vt ruborem genui-
num in nigredinem commutet, idem & per vstitutionem, & per pu-
tredinem aliis humoribus potest cuenire. Ita enim dejectiones
quasdam tanquam sanguinem nigrum apparere posse obseruat
Hippocrates Aphor. 21. lib. 4. Aphor. Quod humores qui ex-
cernuntur per putredinem aut incendium Interpretate Galeno
nactæ sunt crassitiem & nigrorem quandam. Cæterum antè dixi-
mus omne syncerum in Prognosticis à Galeno damnari, præter-
quam in sanguine. Quasi verò synceritas in sanguine, siue priore
modo sumpta, siue posteriore (yt paulò antè dictum est) in malis
ducenda non sit. Sed hoc quæstionis est. Quod iam vifisimus
attingere. Synceræ dejectiones duobus modis dicentur, vel suo se-
ro denudatae, aut serosæ omnino, vt ræque autem malæ sunt, aut
impermistæ, & hæ minus malæ dicentur, præsertim cum serum
adlit diluens mansuetiæ que quodammodo illas. Ac priorem
modum attingit Hippocrates particul. 18. sectio. 3. i. Prorth.
Dum ait, Synceræ purgationes desistentes exacerbantes paroti-
das minantur, &c. Id est, Aliquando contingit spontaneam eu-
cationem fieri humorum, eaque meraca est & perseverat talis aut
non, si talis perseverat & definit, quod πλακτανον vocat, parotidoxa τελος finis

caustica apud
initium principie

xepavri m. infus

ictus est, sin mutatio fiat, & pro syncera excretione εὐτέροις δίεται.
χώρημα succedit, id bono est. Quo loco τῷ ἀκριτῷ opponit τῷ
εὐτέρῳ, vt syncerum prauam dispositionem significet, εὐτέρον
autem mansuetudinem & humorum benignitatem. In Commen-
tario illius Aphorismi Galenus accuratè magis quam par sit inqui-
rit num sit legendum, ἀκριτούς καθάποτες, aut νευρότες: fieri enim
potest vt illæ deiectiones sint qualitate malæ, Et tamen fiunt sym-
ptomaticè & vi morbi, quod si vi morbi fiunt non καθάποτες, sed
νευρότες vult appellari. Nam illo loco distingui vult καθάποτες, & νε-
υρότες hoc tantum, quod cum ea quæ excernuntur qualitate praua
sunt, καθάποτες dicitur, νευρότες si vi morbi excretio fiat. Quali ve-
rò excretio vi morbi facta sæpè non præiورum sit humorum, &
tamen καθάποτες dici potest. Et aphorismo 2. lib. 1. Dum spon-
tanearum alii commotionum meminit, siue naturā, siue aliter
fiant, vtitur verbo καθάπεπτος, non νευρότες. Quid illo loco velit
Galenus non intelligo. Nam dum Aphor. 21. lib. 4. mentio fit
excretionum variegatarum & qualis sanguis niger est, nunquid
hoc fit sponte & symptomaticè, & vi morbi, an non hoc καθάποτες
dicetur? Hippocrates vocat Αγχορήματα ιώσεις, Galenus εκκρι-
μένα. Nisi dicas propriè euacuationem fieri cum vi morbi humor
effluit, cum autem trahente medicamento, purgatio dicetur. Non
quin siue purgatio, siue euacuatio fiat, vtrobique vitium humorum
subsit. Et quæstio præclara ponit potest, cum prauæ hæ fiunt
deiectiones varij simul coloris, an non tametsi humorum varietas
sit, & proinde humorum talis excretio κακόπτος dici possit? Possunt
quidem uno in sensu meracæ dici, quatenus aut per putredinem,
aut per incendium crassiores redditæ sui seruunt expertes, in al-
tero sensu non item, quia nimis ut colorum sic humorum varie-
tas est. Et cum in Prorheticō synceras purgationes malas scribit,
non ita nomen, synceri, audiendum, quod unius tantum humor
sit, sed multi mixti naturale serum non retinentes, quæ tandem
meliores fiunt, aut calore non ita agente, aut repressâ putredine
quæ synceritatis cuiusdam autor est, dum scilicet humor aut acri-
moniam suam aut virus suum explicat. Ac synceri, ἀκριτῷ Græ-
cis, vires peculiarēmque proprietatem ex libris Prognosticon li-
cet elicere, & cum de sputis, & vomitionibus explicat suam sen-
tentiam Hippocrates. Vomitus utiles cum pituitam iuxta ac bi-
lem remixtam habent, cum non admodum crassi nec multi, syn-
ctiores enim deteriores sunt. Illic autore Galeno τῷ ἀκριτῷ
opponit

opponit τὸ συμμεμιγμένον. Cum crassitudinis meminit tacitè teatèque indicat quomodo τὸ ἀκρηπτὸν mixtam habeat illam crassitatem exhausto sero. Hinc Galenus Comm. in Particul. 37. lib. 2.

Prognosticon: Id vsu venit synceris vt crassiora fiant. Tamen obiici potest, quod & Christopho. de Vega mouit, ex Com. in Particul. 26. sectio. 1. lib. 1. Epid. Excretiones siebant alui paucæ, tenues, biliosæ, synceræ: Ergo aliquid syncerum tenue esse potest: sic euertitur illa opinio Galeni ex Prognosticis. Respondeat ille vnū & idem syncerum, & tenue esse non posse nisi in diuersis partibus. Nos autem dicemus aquosa serosaque syncerâ in suo generâ dici posse. Nam quæ sero abundare debent tanquam aliquo diluente, si eodem destituantur, per eius absentiam crassescunt: Sed per se quædam serosa, ut ἡ χορηφει, esse possunt in suo genere syncera, non admixta, prauaque vt quæ coctionem non admittunt fortè naturam ad domationem victoriāmq; requirunt Com. in Part. 26. sect. 1. lib. 1. Epid. Itaque minus recte à Vega. Ad rem redeamus. Cum paulò ante vomitus meminit, non tam syncerum ex absentia seri metitur, quam ex eo quod nil admixtum sit. Quatenus enim diligenter bili pituita ad-
Alia
misceatur, duo significantur, nimirum vis naturæ in mixtione & coctione in qua exquisitè res mixtæ esse debent, item quod id quod est extrellum vitatur. Cum enim aut omnino signifi-
biliosum, aut pituitosum excernitur, syncerum, id est malumque
est vt signum & vt causa. Tertiò accedit quod sese vicissim re-
tundant ac refringant biliosum & pituitosum. Et cum bilis sola
est, deterior fit, & non habens serum, aut pituitam quæ seri vices
obiens acrimoniam bilis compescat, & tandem facta à calore vi-
tellina. At contra pallida bilis, Græcis ὥχρα, ex permistione bi-
lis & pituitæ redditur tenuior, & colore remissior, quæ si assatur,
bilis absolute dicitur. Nam & σύγχρονη naturalē, & χρῆμα na-
turale requirit Galenus vt quid ἀκρηπτὸν esse dicatur. Attamen
contra hunc locum facit quod scribit Galenus, quod morbi sunt
pessimi in quibus pariter bilis pituitæ niscetur. Meminimus antè
crassitiei in iis quæ syncera fiunt: illa autem crassities aut à calore
fit, aut à frigore. Bilis crassior fit per vifionem, phlegma per
compactionem à frigore, Com. in Part. 38. lib. 2. Prognost. Ta-
men duo loci planè contrarij reperientur. Comm. enim in partic.
38. lib. 2. ait, Biliosus humor syncerus caloris copiam: pituitosus
syncerus indicat frigus: At com. in part. 46. lib. eiusd. dum de-

screatione pituitosafsyncera, & biliosa dicit, ait, Screatiosyncera
biliosa est ob bilem: Candida verò, glutinosa ac rotunda ob pi-
tuitam assatam. Dicemus vocem illam, *Rotundum*, differentiam
afferre pituitæ. Nam fieri potest vt syncera sit ac quodammodo
compacta, illaque compactio à se ipsa est, nimurum ab interno fri-
gore, Item fieri potest vt teretem figuram & glutinositatem à calo-
re acquirat, quod patet ex Aphor. 36. sectio. 3. lib. 6. Epid. Ro-
tunda sputa delirium significant. Porro quod ad sputa attinet quæ
Hippocrates syncera esse non vult, sed admodum mixta hoc addi-
potest quod Hippocrates partic. 44. lib. 2. Prognost. requirit, vt
exacta sit mixtio humorum qui deraduntur ab inflammata parte.
Nam tunc vis naturæ & cœquentis & confundentis elucescit. Et
quæri hic potest, cum Hippocrates requirit, vt sputum permixtum
sit non syncerum, an vult humorem aut ichorem sanemve quæ
ebibitur à pulmone è partéque inflammata deraditur exquisitè
faliuæ aut sputo cumulari in pulmonibus solito, admisceri, aut il-
lum humorem qui deraditur non esse syncerum ex se, vt biliosum
planè aut melancholicum? Credibile est velle intelligere bifariam,
& vt sputo ebituni absumptum pér humorem exquisitè
misceri dicat, vt vis naturæ significetur, & vt non significetur
omnino pleuritisbiliosa, sputum planè biliosum non sit. Vterque
enim modus probabilis est. Comm. in part. 46. lib. 2. Prognost.
intelligit de humorum pleuritidem committentium mixtione.
Nam cum syncerum est planè maiorē molestiam tussiendi afferit,
quod malum est ex 2. Prognost. part. 45. Cum autem humores
plures committunt pleuritidem, non sola bilis, aut solus humor
melancholicus (nam com. in Aphor. 33. lib. 6. humorum quatuor
singuli committere possunt pleuritidem) melius est. Vitatur enim
synceritas. Contra mixtionem istam sputi afferri potest illud,
sputum album & leue & æquale pus habens è natura est, quod vero
pallidum, rufum, flauum, nigrum, malum est, Com. in Aphor. 12.
lib. 1. Aphor. Et cap. 5. lib. 1. de Crisibus: si malum est, non est
æquum itaque biliosum pituitoso æquabilitet admisceri: Nam vt
æqualitas in rebus naturalibus laudatur, ita in rebus contra na-
turam reiicienda est: sputum rubrum, flauum, biliosum è natura
non est, Ergo in eo mistioæ qualitas bono non est. Dicendum
est flauum, biliosum, pituitosumque sputum si conferatur cum
sputo integrè sani hominis malum esse. Sed si virgente pleuritide
appareat habet etiam suas bonitatis notas & significationes si cum

alio se deteriore conferatur. Sic hoc totum per comparationem intelligendum est.

Aλυσμὸς καὶ ἀλυσ, item ἀστοῖ, duplex est vna *νευπίδης*, altera *ἀνεμέτερος*; id est, inquietudo duplex est, altera cum nausea coniuncta, altera sine vomitione. Et τὸ *ἀνεμέτον*, videtur usurpandum non pro vomitionis priuatione, sed pro nauseae absentia, ac si diceremus ἀστοῖς *ἀναντίδεια*. Quod ne cui durius videatur facilè colligere est ex eo loco, ex quo de prompta est hæc ἀλυσμῶν distinctio. Αστάδεις, ait Galen. Comm. in Partic. 43. lib. 2. Prorrh. Bifariam ægri fiunt, uno modo cum ita à corpore virtus deprimitur ac degrauatur vt ferendo non sit, nullamque æger decubitus formam retineat, quod est ἀλτεῖον: altero, cum praui humores os alui ipsius infestant: hi posteriores nausea detinentur, ait, sed non vomunt. Alij priores, ac si multo cibo repleantur ἀστοῦ, decumbunt, ne naucent quidem & ita Hippoc. dicuntur *ἀνεμέτερος* *ἀστάδεις*, iactabundi irrequietique sine nausea, & vomitione: sed melius sine nausea non affecto ore ventriculi vt in prioribus, sed facultate depressâ ac iacente. Eandem ἀλυσμὸς causam reddit Galen. Com. in Particul. 17. lib. 1. Prognost. cum ait, ægros iactari subindéque figuram mutare duabus de causis, aut *ἀφετήσαντον τὴν στομάχην*, aut *ἀφετήσαντον δυάλευκον απόγαστον*. Quæ verba alia sunt, sed sensu eadem & finitima iudicantur. Item Particul. 47. lib. 4. acut. *ἀνοσφορία*, aut febrem stabilem & æstuosam sequitur: sæpius vero stomachi vitium. Atque cum ἀλυσμὸς *ἀνεμέτος* dicitur ob facultatis pressum aut ruinam potius, multò deterior priore censeri debet. Nam conceptum in maioriis venis incendium monet præsertim si partium refrigeratio extimarum coniuncta sit. Hanc autem partium refrigerationem spectamus, aut interioribus *λειψίαις*, id est, *μετρίαις* calfactis, vt in syncope, aut ob colicum similémve dolorem facultate affecta plurimum: aut iisdem ardentibus, quarunq; æstus instar cucurbitæ foris intro reuocat calorem: Tertia accedit ratiō, spiritus vitalis interceptio quominus illustret extimas illas partes. Cum autem dicimus malam extimarum partium refrigerationem, de ea audiri volunus quam æstus præcordiorum inducat. Et ne quis δύοντος, προπλασμῆς, ή ἀλυσος, ή ἀλυσμός, nomina tam pressè accipi putet, notwithstanding communiter *ἀλύειν*, καὶ πίπειν. αὖτις τὸ *ἀνοσφορέν* καὶ *ἀνοσκοτίνην* sumi: vt in libro 2. de Diæta τὸν ὄξεων, videre est cum loqui-

tur Hippocrates de iis qui præter rationem cum parum aut nil
pransi sunt, cœnandi liberalius occasionem inde artipiant: Et
lib. 3. de Diæta acutorum cum eorum mentio iniicitur qui vñili-
betalioris meracionisque multisæ fæse inuitarint.

T O B.

Borborus
scriptus dicitur

OPBOPYMOΣ non tam definiendus est fatus ab
intestinis crassis erumpens cum quodam humoris so-
nitu, quam flatuosus, vt ita dicam, impetus & motio
aut in intestinis, aut circum viscera in hypochondriis
stationem habentia, vt non tā eruptione ipsa quantum tumultu sit me-
tiendus. Quod vt intelligatur ex doctrina Galeni & Hippocratis
eius distinctiones sunt eruenda. Hippocrates Aphorismo 73. li. 4.
scribit, ὅποισιν ἔπωχροι μετέωραι Διαβοροποιοί: quibus Ilia
seu Hypochondria melius, elata suspensaque obmurmurant, si
lumborum dolor superuenerit alius humectatur, nisi fatus (Græ-
cis φύσις) erumpant, aut vrinæ multitudo profluxerit. Illic pri-
mùm videre est Διαβοροποιοί, non tam excretionem eruptionem
que fatus significare, quām murmur tumultusque in hypochon-
driis, alioqui non dixisset, ή μη φύσις καταρράγεται. Et in Pro-
phetico particul. 16. sectio. 3. ποιλίν Διαβοροποιοί γενενάδεις ανα-
τεῖται, pro flatulentæ cuiusdam naturæ circuitione sumitus cum
inani fallaque doloris imaginatione. Nam crebro ægri desur-
gunt ad desidendum, idque frustra. Et hoc est Διαβοροποιοί.
Galen. Com. i. 2. particulam illam. Hoc autem notandum est.
Quia delirantibus, & morituris hoc contingit. Volunt enim
sæpe è lecto surgere, & quosdam ventris dolores prætexunt, &
causantur. Id Celsus scripsit dum falsos & imaginarios dolores
morituris assignat. Ac diligenter notare oportet duas illas vo-
ces, μετέωροι, & Διαβοροποιοί. Illa enim vox μετέωροι ad hypo-
chondrion eleganter transfertur, vt iam vitium hypochondrij si-
gnificet. Äqualitas enim debet inesse hypochondrio. vt ex
Hippocrate scire licet partic. 23. lib. 1. Prognost. Hypochondrion
optimum est quod dolore vacat, & molle, & æquale est. Contra-
si inflammatum, vel dolorificum, vel intentum, Græcis, ἀντα-
μένοι, vel inæqualiter fæse habens, malum. Illic exquirit εὐεξία
της ἔπωχροις, ex iis quæ Græcis vocant ευμεθέβιοτα, ή μη ευμ-
εθέβιοτα, id est, ex iis quæ adesse debent natura, & ex iis quæ

adesse non debent, quorū absentia bona est & expetenda. Exempli causa molitudo, & æqualitas ex eorum generesunt quæ συμβεβηκότα dicuntur: ἀνάδυων ἔνοι, id est, doloris vacuum, ἀσυμβεβηκός est; quod extra semper esse debeat, vt non doleat. Ac forte μέλεωρ γένεται μένον, & vt in Particul. 57. lib. 4. de Diæta acutor. scribit, ἐπηρμένον synonyma sunt pro eodemque sumi posse mihi opinio est: In Prognosticis vtitur voce οὐσίν παρέχον; in lib. de Diæta, ἐπόδυων, & ἐπίτονον: pro illa, αἰτηταμένον, τὸ ἐπηρμένον: pro illa ἀναμάλως διακέμενον, σκολιότητα τινὰ ἔχειν. Vbi notare oportet nomen σκολιότητος ἀρι τὸ ἀναμάλως, sumi Galen. Com. in particul. 57. lib. 4. de Diæta τὸ ὄξεον. Qui modus loquendi est politicus, cum enim aliquid æquale ὄμιλον, nill lacunosum dissimileque sui habens designare volunt, vulgo dicunt nihil tortuosum habere debere, ac si dicant nullam σκολιότητα, obliquitatem Latinè verto, habere, id est, nullam inæqualitatem ac dissimilitudinem vt unum aut alteri, aut sibi collatum comparatūmque totum sit æquale ac simile sui. Ut nomen τὸ σκολιότητος, apud Hippocratem tria significet, propriè quidem distortionem in latus. 2. de articulis: Paulò generalius quamvis spinae depravationem cum i. de articul. vocat πάχη σκολιότητα, quo quis modo everti, vitiari ac depravari: Tertio modo eoque maxime generali, ἀρι τὸς ἀναμάλως, vt 4. de Diæta acutorum, deducto vocabulo, aut potius traducto ex vulgari polititāq; ie loquendi formula. Ad rem redreas, τὸ μέλεωρ γένεται μένον, pro eodem usurpantur, viūmq; ex vitiis quæ male affecto hypochondrio insunt, significant. Etenim hypochondrij εὐξεία, bona habitudo Latinè verti potest, in tribus consistit, In substantia, qualitate, & quantitate. In substantia, vt molle sit appulsui digitorum cedens ac obsequens, in quantitate, vt mediocritas contractionis & distentionis sit, non distentum niris nec depresso contractūmque. In qualitate temperatum, vt nec calidius, nec frigidius appareat, sed in medio quodam qualitatum positum sit, accedit & τὸ ἀσυμβεβηκός, nimirum vt sit ἀνάδυων: vt non insit pulsus, vt particul. 24. lib. 1. Prognost. patere potest. Et vt mediocritas in extenuatione & crassitie laudi tribuatur, siquidem omne mediocritatis genus in omni hypochondriorum examine exquirere licet, tamen melius est succulentum crassūmque esse hypochondrium, vt patet Apho. 35. lib. 2. Et Hippocrates per comparationem etiam scribit; In omni morbo melius est hypochondrium πάχης ἔχειν, ac si dicat

exquiratur, tamen ad purgationes ex euentu conferre. Nec enim πάχυτης, forte vitio esse, si æqualitas omnino in hypochondrio est, quod quis putet duo hæc, πάχος, & κόπος, (quod utrumque in hypochondriis notauit Hippocrates) idem significare. Nam in Aphorismis 10 πάχος laudat: In 4. de Diæta acutorum de iis qui ægrotare incipiunt loquens ait videndum esse num eleuctur hypochondrion, num doleat, aut inæquale sit (nam Vassæus Grammaticè quidem τὸ σκολιότης vertit, obliquitatem, cum inæqualitas dici vertique potius debeat, ut paulò antè diximus:) Item num habeat κόπος, satietatem vertit Vassæus, sed malè, melius repletionem, plenitudinemque dixisset. Ita enim Galenus κόπος, intelligit πλήρωσιν τῷ σιτίῳ. Non idem itaque est κόπος καὶ πάχος. Quod enim vulgo dicimus hypochondrium debere esse benè habitum, succi plenum, quadratum succulentumque, illud est habere πάχος, non autem ἔχειν κόπον. Nam πάχος ἔχειν, ad habitum bonum musculorum omnium abdominis, & viscerum intestinorumque refertur, cui opponitur λεπτός καὶ εὐλεπτός εἶναι, id est, depresso, humile, consumptum, emaciatum, liquatumque. Κόπος autem ad fæces, aut alimenta, quod utrumque indiferenter τὸ σιτίον, vocat 2. de Diæt. in acutis, cum τὸ σιτίον, ait, descendere, id est, κόπος. Videmus in morbis hypochondrium πάχος ἔχειν trifariam, id est modo à mole musculorum & viscerum, & bonum est, 2. ab humoribus & stercore, & illud est propriè ἔχειν κόπον. Tertiò à flatulenta materia à calore acri ac maligno excitata. Quod etiam in moribundis vidiimus. Et hoc pessimum est. Vnde tabidi hoc sæpè patiuntur, ut cum mors instet & horreant, & abdominis habeant quendam μελεωτήμα, ut notat Hippocrates in Coacis, & speciem quandam leucophlegmatiæ Hippocrati 2. Prorrh. Ergo Galenus interpretans duas illas voces τὸ μελέων καὶ διαβορβοῖον, tacitè indicat quibus in affectibus borborygmus, aut cum distentione hypochondrij esse solet, aut sine illa. Ac scribit multis de causis attolli hypochondria, è quibus una est, nempe τὸ φυσῶδες πνεῦμα, spiritus flatulentus. Eaque causa bifariam consideratur, aut cum sit sequiturque ex affectu qui vix clusi soluique potest, aut cum à recenti occasione nascitur. Prior dispositio murmur non habet, licet à flatu sit, posterior cum borborygmo est. Quanquam dubitari potest quâ fieri possit, ut τὸ φυσῶδες πνεῦμα, dispositionem aliquam attulerit, & tamen borborygmus non insit. Sed his exceptis nos

liberare volumus, ne difficultatis noua occasio subinde quæratur ac cumuletur. Res autem ut intelligatur de qua iam dictum est multis, has distinctiones assignare non erit à ratione auctum. Hypochondriorum, μέλεωσις ή κύρτωσις, aut est recens, aut vetus. Si recens est aut borborygmon iunctum habet, aut sine eo est. Si iunctum habet nec non cum eo tormina, significat obortos flatus qui alii profluvio, aut vrinæ profusione, aut ructibus fortasse, soluentur. Nam is borborygmus, est quidam sonus, Comn. in Aphor. 73. lib. 4. flatuosus qui neque magnus est (quo distinguuntur à bombo qui flatus est siccior cum valido satis produens, & in crassis intestinis sit sine materia, borborygmus ibidem, sed cum materia, cap. 2. lib. 3. de causis sympto.) nec multus cum quadam humiditate ad inferiora impulsus ac incitatus. Malè enim Leonicenus, Λόφον χιρήματος vertit, sonum etiacoatum, cum κυρτίζει, impelli, moueri, ac incitari significet. Si autem distensio recens sit sine borborygmo deterius, id est, nam significat hepatis aut lienis recens natam inflammationem præsertim si dolor percipiatur, & torminibus nonnullis sine borborygmo æger conflictetur. Si autem distensio illa sit vetus, rursus aut expers est borborigni hec tam quandam intemperiem intestinorum significat, quæ in Tympanitem tandem firmari soleat. De hac dictum est ab Hippoc. Quibus tormina & circum umbilicum labores, &c. Aphoriso vñdecimo lib. 4. Et sic hydrops siccus sit, qui à similitudine & symptomate tantum hydrops dicitur, cum hydropis nomen ήδατος, speciem & vim insinuet, vide Com. in Aphor. II. lib. 4. Si autem vetus sit, & sine borborygmo scirrum alterutrius visceris satis indicabit. De qua forte loquitur Galenus Com. in Aphor. 73. lib. 4. Dispositio distensionis vna sit à difficiili solitu affectione partium ad aluum attinentium, eaque sine murmure sit. Melius forte intelligetur de Hectica dispositione intestinorum in qua est borborygmus: Nam in genere loquens ait; vnam ex causis quæ distendunt hypochondria esse spiritum flatuosum, quæ duplicitur sit, aut ob solutu difficultem affectionem partium ad aluum pertinentium, aut ob recentem occasionem: si à flatulento spiritu est, credibile est murmur quoddam esse; & tamen non vult dispositionem solutu difficultem habere murmur iunctum. Itaque meo iudicio Galenus illam particulari (dupliciter fieri) non retulisset ad πνεύμα φυῶδες, quod causa est μέλεωσις, sed ad Metcorismum ipsum;

Ac si Galen. dixisset; Distenduntur hypochondria aut recens nata occasione , aut hec tica partium subiectarum hypochondriis passione; nam in priore est borborygmos , in posteriore nullus, ut cum scirrus est aut visceris, aut abdominis. Et si de ea quæ recens nata est agit Aphorismo 73. lib. 4. Verum quidem est adesse borborygmon : si de alia quæ ad tympaniam vergit, agit aphorismo vndeclimo lib. 4. ut quæ ob $\delta\acute{\alpha}\theta\epsilon\sigma\tau\eta$ $\delta\acute{\nu}\sigma\lambda\upsilon\tau\eta$ nascatur, cur eam vacare murmur ait? Nisi forte velit in utraque, & in ea quæ inueteratam affectionem sequitur, & in ea quæ $\omega\acute{\epsilon}\varphi\alpha\tau\eta$ $\omega\acute{\epsilon}\varphi\alpha\tau\eta$ agnoscit, initio quidem πνεῦμα φυσῶδες esse, sed in illa non adesse murmur, in hac adesse, quasi non possit illa abdominis distensio esse commemorabilis sine aliquo contento flatu. Quanquam prava dispositio aut scirrus visceris potest esse meteoriſmi causa per ſe. At hic ſupra citatus locus Galeni totus est obscurus, nec clarius enucleatius que explicari potuit: Tamen magni est momenti, cum Com. in Aphor. 73. lib. 4. Ex quo borborygmi distinctio elicienda eſt, absurdum ſcribere videatur. Nam habitualem intestinorum dispositionem tumoris abdominis causam ad spiritum flatuosum refert, & tamen in illa diſtentionis ſpecie murmur, cur non & in altera cum utraque generaliter per Galenum causam ſui agnoscat τὸ πνεῦμα φυσῶδες? Porro contra definitionem $\beta\omega\beta\omega\mu\gamma\mu\gamma$ assignatam Aphorism. 73. lib. 4. nimimum quod fit ſonus ſpiritus, nec magnus, nec multus, afferri potest quod ab eodem ſcriptum eſt lib. 3. de Cauf. ſympo. cap. 2. nimimum & bombum & borborygnum eundem ſonum eſſe eodemque in loco eſſe & fieri, hoc diſtingui quod bombus ſine humore eſſe, alter cum humore. At bombus ſonus eſt ſpiritus magnus Dicendum magnitudinem ſpiritus in borborygmo ab humore frangi ac debilitari.

T.O. Γ.

ΛΩ ΣΣΑ $\omega\acute{\epsilon}\pi\lambda\epsilon\mu\eta\eta\eta$ ab Hippocrate dicitur, lingua qualis in peripneumonia laborantibus cerni solet. Relinquit enim tanquam verum fieri non posse quin in pulmonis inflammatione fuliginis abundet copia, à qua lingua densetur, exasperetur & ſiccescat. Immō in eiusmodi affectu crustā quādam obducta Lingua videtur, ob ingens in pulmone conceptum incendium: unde ſitis

desitis quæ nulla ferè arte extingui explerique potest. Itaque ex particulari morbo signum linguae ariditatis defumit, vt *σειπλευμονὴ γλαύσσα*, dicatur ab eo Epid. 7. ή ἔπειρ, φρασάδης, δασεῖα, ή παχεῖα. Quod verum quidem est in ea peripneumonia quæ in erysipelate consistit. Nam reperio apud eundem Hippoc. lib. Epidem. 7. linguam peripneumonicam dici eam quæ cum pallore albicat. Nam materiae pituitosæ peripneumoniam committentis naturā insequitur. Lib. autem primo de morbis ait ex pleurite facile in ardente febrem transitum fieri, non autem in peripneumonia : quia, credo, hæc à pituita potius est.

GRIPHO'MENON vox est noua & ab autore libri Prorrh. *mūsulutus* *nītractus*. usurpata, cuius vis & significatio nondum cuiquam nota est, ne Galeno quidem. Nec sufficit Gorraeo dixisse vocem hanc reperiri apud Hippocratem nec locum designasse. Galenus admodum dubius est in ea voce explicanda, estque contentus non nullas aliorum ea de re opiniones adducere, satis abundè indicans non sibi parum constare quid hac voce velit Hippocrates. Nos coniecturâ nitemur, quidve nobis videatur intrepide aperiemus. Textus Hippocratis est, *τὰ καὶ σφράγις λεπτὸν ξένια ἀλγή ματαίωσις τρωχόδειον χειρόμενα, ἀποστολὰ ἄμια πυρετῷ, τύποιον εἰς κεφαλὴν ἀλγῆσα Κύπερον ἐλθὼν πτεῖν ὁξέας πέσπω αποράδει.* Quibus ad lumbos tenues ac diurni dolores, circum dextrum Hypochondrium sese reuolentes, nec non auersionem ciborum inducentes, iis si dolor intentus ad caput repserit, statim homini necando est quodam conuulsione modo. Malè autem Latinè reddidit *ἀλγήματα χειρόμενα*, Dolores eunt, cum noua hac voce proprietatem aliquam subindicare velit. Melius, dolores reuolutos, retractos reductosque verteremus : vt horum causa primaria hepar esse videatur : Ilia autem sedes & locus in quo restagnantes residēsque fuerint. Ex quo loco tandem, tanquam prima sede relicta, reuoluantur retrahanturque. Nec abs re eos dolores in lumbis diurnos esse vult, sed qui exasperentur repullulentq; materia diurno tempore efferata, ad id iuuante febre, cuius meminit, quæ brevi humores contaminat ac efferat. Et cum exasperantur dolores ad hepar vsque pertingunt veluti reducti aut replicati (yt sic loquar) quod vel membranarum continuitas efficere potest. Ac initio materia, siue ab hepate genita, siue in mesaræo creata ac cohibita, erat euībns, sed deterior fit tempore, & febre

quæ tractu temporis succedit, & ἀποστία inducit, de qua in contextu Hippocrates. Dum autem vitiosa redditæ est se se suo nutu ac vi mouet hinc dolores ad hypochondria γριφόμενοι. Et rursus incitata magis, & si dolor intendatur quaque versus diffunditur, ac maximè caput ferit, hinc per istam μετάχωσιν conuulsuæ affectiones. Sic non abs re adiecit Hippocrates: His dolor intentus ad caput, & quæ surgunt symptomata causam sui agnoscunt illum occultum virus quod cunctantes in ilibus humores acquisiuerē. Et vt verè dicam dolor iste γριφόμενος, iliaco simillimus est, vnde veteres vt annotat Gal. in Com. in partic. istam dolores γριφόμενος vocarunt εἰλύμενος. Quæ vox οὐ τὸ εἰλύθα, à quo & εἰλέος, deriuatur. Sic γριφόμενον & εἰλύμενον synonyma sunt aliquo modo. Et ne quis abs re dicat nos dolores γριφόμενος iliacis similes asserere, præterquam quod affinitas significationis verborum, γριφόμενον καὶ στειλύμενον insinuat, huc faciet autoritas Hippoc. lib. de Glandulis; Cum, inquit, in ventre inferiore manet phlegma à capite illapsum, pariuntur affectus iliaci diuturni, id est, dolores colicis assimiles. Sic explicat illos dolores γριφόμενος. Sed in Prorrheticō explicat dolores γριφόμενος quatenus & generationem, & locum in imo ventre naecti sunt, in libro autem de glandulis eosdem dolores γριφόμενος, aut εἰλύμενος, aut ιλιαχοί (nil refert quomodo voces) intelligit, quatenus à capite originem suam repetunt. Porro veritati dictorum fidem facit communis rerum obseruatio. Nam vñuenit vt occulti in lumbis dolores per tempus aliquod excitentur, qui tempore maiores vites naecti per orgasmum quendam materiæ ita tumultuantur in ventre inferiore, vt tandem cerebrum, raptu humorum illuc facto, percellatur. Hinc diuersæ symptomaton affectuū nique ideæ prout in diuersas cerebri mansiones humorē irruunt. De diuersa symptomatum specie in diuersis cerebri partibus locus est præclarus apud Gal. Com. in partic. 27. lib. 1. Prorrh. Relinquamus difficultatem quam mouit Galen. in Com. in illam partic. quæ legitur 3. Prorrh. ordine octaua. De voce, τὸ λεπτὸν, maneamus in obscura γριφόμενον. Ac primum non aliena à ratione est coniectura si dicamus verbum hoc γριφόμενον ἄλυμα, idem penè significare quod & τὸ ἀναδίδη, eodem libro, cum ex lumbis ad caput & collum ἀναδίδη, suppl. ἄλυμα aliquid mali portendere significat. Præterea cum 2. Prorrh. vocat τὸς ἄλυματος ἀναδρομὴ, quid aliud quam τὸ γριφόμενον significat.

Nempe, dolorem reccurrentem, reuoluentem sese, orgasmo quodam sese incitanter. *Vasilius* τὸ ἀλγημα γριφόμενο satis male; Dolorem euntem vertit, cum noua hac voce aliquid aliud magis ἐργυτικόν notari voluerit Hippocrates. Nos autem vestigia aliquot leuiter impressa eorum interpretum quorum confusas sententias Galenus citat, secuti τὰ ἀλγήματα γριφόμενα vertemus; dolores ad dextrum hypochondrium, quā latet hepar, reuolutos, redutos, contractos, recurrentes, vt aliqua sit ἀμπτες χάνδροι, vt hepar aliás atque aliás ob generationem prauæ materiæ quæ postea ignaua manet, horum dolorum autor & causa esse dicatur. Et cum auctoriat, adsit febris, non mirum si humores aliquid maligni acquisuerint ob caloris febrilis impressionem. Ac diurni quidem sunt illi & cunctantur, quod initio materia non sit effera, vagabunda, nec orgasmo incitata, sed fixa quodammodo est; dolores tamen etiamnum ab illa surgentes materia errabundi sunt. Nam membranarum continuatio efficit sæpè vt in vno loco causa doloris conclusa descriptaque sit, cum dolor tamen fixus non sit vt in explicandis dolorum differentiis. Docet Galenus in lib. de loc. aff. cap. 7. lib. 2. Et vocat cum dolorem πύων δάκρυον, qui à parte primario affecta, velut à radice incipiens in partes adiacentes sese expandit. Vnde sæpè in lienis hepatisque inflammatione dolor ad iugulum pertingit. Sic dolor recurrat, reuoluitur, reciprocóque motu agitatur. Initio quidem materia erat εὐήγις χώρας, hinc diurnitas, successu temporis contracta labes maior quæ vim animumque materiæ dedit. Accedit quod sit credibile prauam δάκρυον subesse aut in viscere ipso, aut in mesaræo. Huius rei fidem facit Σπονία cuius meminit Hippocr. hæc autem non adesse nisi visceri inustum esset vitium. Atque huius aphorismi sensus videtur: Contingit vt aut vitio hepatis aut venarum mesa-raicarum materia generetur quæ cunctatione febrem aduocat & auersionem ciborum, & pro motu illius aut fuliginosi ab ea vaporis decisi excitati que dolores nascentur ex interuallis aliás atque aliás sanguinentes. Et dum ferociunt videntur conuolui, reduci, reuoluique ad hepar tanquam primam sedem & principium. Ac humore morâ deteriore facto adauicto; contingere potest μετάχοσις ἀναρρόπτη, χάνδροι, vnde conuulsiones. Inde subiunxit Hippoc. τέτοιον ἐσ κεφαλιῶ ἀλγημα σύνπενον ἐλθὼν, si dolor intentus ad caput venerit. Et dubitari potest an doloris συντονία intelligatur aut in hypochondriis, aut in capite, translatio iam humore. Ut enim gra-

via conuulsionis symptomata surgant, verisimile est dolorem in capite intendi. Probabile quoque in hypochondrio tanquam in vetere sede dolorem quoque creuisse ac intensum fuisse, vt inde raptus consequeretur: Et qui dolores erant mites & diuturni, facti sunt *γύντονοι*. Cum itaque γριφόμενον μεταφορικῶς dolorem redditum, reuolutum, refractūmque significet: Ita placet dolorem γειφόμενον interpretari, ac si dicamus quodammodo iliacum esse, vt dolor γειφόμενος dicatur quasi εἰλέμενος: A quo εἰλέος Græcis dicitur. Vnde quibusdam placuit, vt Galenus in Comimentario illius Aphorismi docet, οὐ ώμένας σκειλαχμένας, vocari γειφούεις, ac si tali affinitate vocum τὸ σκειλαχμένον καὶ γριφόμενον synonyma existant. Ac ne quis putet temerè nos dolores γειφομένους, cum doloribus iliacis comparare, præterquam quod affinitas significatio-
nis vocum γριφομένους καὶ σκειλαχμένους (à quo εἰλέος deducitur) id suadet, habemus quoque & ducem Hippocratem lib. de Glandulis. Nam loquens de iliacâ passione à catarrho nata, nimirum reside in intestinis phlegmate, apertè videtur explicare illos dolores γειφομένους. Græca verba sunt, ἀγαμένοντες καὶ πόσφολέματος, εἰλέοι τὰ πάθη χρόνια γίνονται, id est: Cum phlegma à capite in ventrem illapsum manet in eodem ventre, ileos parit, affectus diuturnos. Ac si dicat, parit affectus iliacos, torminosos, ac si volui reuoluīque videantur intestina. Nec enim de ileo propriè dicto loquitur, cum non sit morbus chronicus, sed acutus. Itaque verè exprimit illos dolores reciprocos, non fixos, va-
gos, erraticos, torminosos, reuolutos, quos, γριφομένους lingua sua vocat. Nisi quod libro de Glandulis loquitur οὐδὲ ἀληγονίαν γριφομένων, siue σκειλαχμένων, siue εἰλιακῶν, (vt sicloquar) quatenus à capite causa est, lib. Prorrh. autem περὶ γριφομένων, quatenus à viscere aliquo, nempe ab hepate prima dolorum occasio pendet.

T O. Δ.

ΤΣΘΑΝΑΤΟΝ duobus modis sumi potest.
Nam δυστάνατοι, dicuntur qui tardius moriuntur:
cum nimirum præter opinionem ægri vitam pro-
trahunt, cum ratione morbi iam iam è viuis; aut
propediem excessuri videntur. (Alio modo eos
δυστανάτες dicimus qui cum dolore moriuntur. Hippocrates par-

tic. 20. sectio. 2. lib. 1. Prorrhēt. scribit ; Quibus ex dolore “aphoniæ, hi sunt ἀνθάτια : Interpres vertit, Cum dolore mo-“riuntur. In enarratione Galen. eum sensum recipit. Eā autē nititur coniecturā quod Hipp. aponiæ meminerit quæ cum conuulsuā quadam affectione. At conuulsiō omnis dolorifica est. At vulgo videmus eos qui p̄æ dolore aponiæ redduntur magna cum difficultate interire. Vt ἀνθάτια, non solum tarditatem interitus, includat, sed & intereundi difficultatem, cum scilicet conuulsiō modo affecti iactatique plurimum intereunt, quod ægrè anima à corpore seuocetur. Alij quidem cum dolore, alij sine dolore. Nam aponia s̄apè τὸ ἀγαθόντο accersit. Porrò aponia vel inedit in corpus, aut morbo, aut ætate confectum languidūmque redditum, vel in florens ac robustum. Si corpus infirmum iam ac vietum, sine sensu ac dolore motiuntur iam ante ἀφανίσi rediti : Sin valens ac robustum, non sine vi magna ac contentionē intereunt.

TO. E.

I A E O Σ propriè voluulus est aut inflammato intefstino, aut siccatis fecibus, aut ob obstructionem, hanc parit crassus frigidusque humor aut acidus falsus ve qui & stranguriam parit, hinc Aphor. 44. lib. 6. Queis ex stillicidio vrinæ ileus, &c. Nescit quid sequatur Gal. Hippocrates illic ilei causam, & curationem docet. Causam, cum stranguriæ meminit. Eadem materia, loco distincta, utrumq; morbum parit. Nam in vesica stranguriam parit, eadē in intestina translata voluulum. Stranguriæ causa pituita salsa acidavē est aut in parte collecta, aut à cerebro illapsa, hinc Hippoc. lib. de Gland. docens quæ sequantur prolapsum pituitæ à capite, inter cætera meminit voluuli diuturni. Curationem, cum febris mentio fit. Nam necesse adesse febrem (quod malè negat Fuchsius deceptus verbo θερμία.) Nam si febris analoga sit materiae coquit, mitificari. Nisi quis dicat pituitani saltam calore febrili adhuc acui & efferari. Notandus autem hic locus est quo meminit ilei diuturni, cum ileus non sit chronicus morbus, sed è genere acutorum. Hoc autem καὶ τελεγένεσιν est. Ac simili loquendi modo Hippocr. aut quicunque scripsit, statuit triplicem voluulum, unum hyenalē cum plumbea facies est : alte-

*pro diuīslo spiritali
diuīslo significati
cūy trānsf. symphrā
cārdo, cōgō
cūy asperūs
cārtilagō.*

rum arcuatū & velut æstiuū : Tertium haematitem & autumnalem. Eileis hæc propria σημανόμενα. Καταχρηστικῶς affiduani vomitionem affecto ore ventriculi à præyo humore significat Hippocrati in Coacis scribenti, οἱ ἡλιγάδες πυρετοὶ καὶ ἄλλες εἰλέσι, καὶ μετὰ ἡλέων, ὀλέθρων; febres vertiginosæ & cum ileis, & sine ileis perniciosæ. Cum vertiginosam febrem dicit sine ileo, vertiginem per propriam cerebri affectionem indicat à circumactu & inordinata conuolutione spirituum à spiritu flatulento. Cum vertiginosam febrem cum ileo dicit, ab affectione ventriculi per consensum fieri intelligit, hinc vertigo illa ναυπλίων, propriè non εἰλέσι dici deberet, vt quæ cum cardiogmo & nausea conjuncta sit, concepto in ore ventriculi vitio, vnde vomendi affiduitas. Hanc autem indicat nomine ἡλέσι, quod in iliaca pâssione vomitus adesse solet: Immò vix sit voluulus sine vomitione, aut vomendi desiderio. Sunt qui dicant funestum iam esse voluulum cum vomitiones adsunt. Quod à vero alienum videtur. Galenus tamen in ea est opinione; In ileis(ait) nil ad inferiora descendit. Ethoc signum est quod separari non potest. Vomitus autem non semper adest, sed cum exitiales sunt. Contra tamen in plerisque apparet. Itaque non simpliciter dicendum vomitus adest cum exitiales sunt, sed vomitus stercořis. Atque ita legendum esse colligo ex eodem Galeno Com. in Aphor. 44. lib. 6. In ileo, ait, nil secedit. Vomitus autem stercořis adest, cum exitialiter se habent ægri. Sic dicere possumus non omnem vomitum in iliaca pâssione perniciem significare, sed aut cum frequentior est, aut cum foeculenta chylosaque materia excernitur per os. Nam in prolapsu intestini facile excitantur vomitiones, & haec non sunt funestæ: in aliis forte ilei speciebus pernicie aliquid designant. Atque ita nomen εἰλέσι generalius accipi potest, pro facilitate ad vomendum. Item pro vehementibus doloribus in quibus conuolui intestina putantur, cum nonnullis vomitionibus, vt in illo citato loco ex libro de Glandulis videtur. Nam ibi Hippocrates meminit ilei diurni. Quis autem dicat ileon diurnorum morborum classi adscribendum, si nomen ilei κυρπιας sumatur.

locum dirigere. Εἰχειν πλεωρίποδα, καὶ τὸν τὸ πλεωρίποδος ἔχειθαι, aliud est autem Com. in Aphor. 16. lib. 6. Nam ἔχειθαι significat morbum superiori esse ægro; & ἔχειθαι idem quod κατέχειθαι καὶ βιδέσθαι, ἀπὸ τῆς νοσήσατος, ait Galenus. Eodem in sensu 6. Epid. dicit ἀμφόριδας ἔχειν, id est, superiorum illis esse. Et Aphor. 26. lib. 4. ἔχειθαι ἀπὸ τῆς δυσπεψίας in malam partem sumit. Et apertius loquens de Angina docet quid differant ἔχειν πυρῖνη καὶ ἀπὸ πυρετοῦ ἔχειθαι.

In varia significatione sumitur ἐμπίπλειν καὶ ἐπιπεσεῖν, unum est praesentis temporis, alterum indefiniti ἐμπίπλειν multos insultus rigoris significat: ἐπιπεσεῖν unum tantum, quod diligenter in doctrina Hippocratis notandum est. Gal. Comm. in Aphor. 46. lib. 4.

Οὐρᾶς καὶ ψρῶν significatione cohaerent, sed excretionum numero & modo discrepant: nam cum quis pus meiere dicitur id pluribus diebus & sæpè fieri dicimus: sed cum minxisse, Græcè ψρῶν, id autem semel, aut bis tantum fecisse iudicatur. Ut in pulmonibus rupto abscessu & confertim per vrinas excreto pure, dicitur æger ψρῶν, non autem ψρῶν, ut particul. 8. sectio. 2. lib. 1. Epid. colligere licet dum de excreto è pulmonibus pure stranguriam ex euentu efficiente sermonem habet. Et Leoninus ineptè in aphor. 80. lib. 4. αἷμα ψρέν per verbum minxerit, reddit, cum Meiat, legendum sit. Quod patui ponderis non est: ne quis de vocibus contendit existimet: hæc enim verba διηγουμὲνα habent.

Tὰ ἴοντα παχωρίματα peculiarem habent significationem. Aliud enim ἴοντα, aliud ἐλθόντα significat in aoristo. Nam τὰ ἴοντα χρόνος, ἐλθόντα, πάντα κατέφερον significat. Id est, cum deiectiones Venientes dicuntur, sensim id fit & per totum morbi tempus, sed cum τὰ ἐλθόντα, id est, Venerint, aliquid simul & semel & ἀθρόως factum dicitur: hoc symptomaticum non est sed criticum, illud symptomaticum. Vide Galenum Com. in Aphor. 21. lib. 4. His finitimum est & assimile quod scribit Com. in Aphorismum 60. lib. 5. Aphorismorum, ἦγανται κατάροις παθώνται. Vim ponit magnam in verbo πορένεσθαι, eandemque proprietatem habent τὰ ἴοντα καὶ πορένομενα. Πορένεσθαι enim ait Galenus parvum declarat non fieri excretionem, neque semel, sed sæpè & multum.

In quorum proprietate verborum admirabilis est Hippocratis

distinctio

industria: Nam tacitè multa proloquitur, quæ si euoluta essent, magnos & eximios rerum Diorismos complectentur. Quod cum aliastum in his verbis apparet. Exempli gratia, cum τὸ ἀγρέρημα ἴοι dicimus, longè aliud significamus quam ἐλθόντι, τὸ μὲν γέροντος aut naturæ summam infirmitatem & virium ruinam significat, nequeunte illa simul & affatim quod cumulatum est exigere foras: aut perennem talium excrementorum generationem fieri docet, & pro generationis ut ita dicam, tenore, sic excretionis modus est. In quo sæpè medici decipiuntur cum longo tempore & paucum excerni vident, naturæ coctionem longo tempore desiderant, ac nosse debent pigrum illum excretionis modum perennem in fonte conspurcato humoris fieri generationem; sed cum aliquid ἐλθόντι dicimus, aliquid repente, vique naturæ factum insinuanus.

*εὐθύνασθαι διδύμοις
εὐθύνασθαι διδύμοις*

FΕΝΔΟΙΑΣΤΟΣ ἵπτερος, καὶ ἀνδρίαστον νόσουμα, icteritus & morgens, qui cum suo more & indole sit malus aut potius funestus, non tamen omnem salutis spem adimat. Sic in Coacis Hippoc. ἵπτερος ἀνδρίαστον vocavit. Icterus, inquit, ante septimum dieni malus, septimo nono, undecimo, decimiōque quarto incidens indicat, μὴ σκληρώσων ἑπαχρέμπια, præcordia non indurans, id est, non coniunctus cum hypochondrij duritie (est enim hypallage Hippocrati familiaris.) Sin minus, id est, si iunctam habeat duritie Hypochondrij est ἀνδρίαστος, & quæ salutem ac mortem portendit. Quo in sensu i. Epid. scribit τὰς φύσιοντας ἀνδρίαστος ἔχει, tabidos ambiguè laborantes, cum eo res rediit ut non minus aduersum rei euentum metuere liceat, quam secundum sperare. Item lib. i. de morbis Hippocrates aptissimè circa lib. initium explicat quid sit ἀνδρίαστον νόσουμα.

*επιπλασία
φυκταῖνων
κορύφη μεταλλεύματος
επιπλασία
επιφύσεως*

EΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ καὶ ἐπανάσημα, tumores, excrecentias tuberculaque significat. Et cum à verbo ἐπανάσθαι deri-
uetur, generaliter sumitur pro crumpere, aslurgere, eminere, τὸ ἐπανάσημα eruptionem significat, extuberantiam. Vnde apud Medicos αὖτις τὰ φύματος sumi potest. Et Dioscorid. lib. 5. ἐπανάσθαις πομφόλυγας vocat, bullas apparentes. Nec absolu-
tè idem scriptum reperi. Galenus dum explicat quid sit ἐπίφυσις τῷ βλεφάρῳ vtitur nomine ἐπανάσθεις non absolu-
tè, sed

Sed ait Επανάστασις, esse ὀρθόδοξη. Vnde nomen, Επίφυσις. Et apud Dioscor. lib. 5. legitur τὸ φλυγεῖν τὴν ἐπανάστασιν. Quanquam apud Aristoph. τὴν ἐπανάστασιν, absolutè papulas, bullas, & phlyctænas significare volunt. Sed verba Græcorum Poëtarum non sunt adducenda ut rerum proprietas his significetur.

EΠΑΝΑΚΛΗΣΙΣ ἀπὸ τῆς ἐπανάχλησις, apud Medicos proprias quasdam significationes inuenit. Absolutè autem recursum quendam velocem, reuocationem & reuersionem significat. Hanc usurpauit Hippoc. part. 10. sectio. 2. lib. 6. Epid. In numerandis designandisque respirationis differentiis: Διπλῆ εἰστὶ ἐπανάχλησις οἷον ἐπὶ εἰσπνέασσι, duplex ad interiora reuocatio, vt in iis contingit qui super inspirant. Istam Διπλήν ἐπανάχλησιν, Aphor. 54. lib. 6. Aphorismorum, interpretatur per has voces αὐαπνοὺν κακοῦ μόδα, suspitium luctuosum, vocant. Nam & ἐπὶ εἰσπνοέων ad verbum, super inspirare dicetur. Idem lib. 4. Aphor. 68. aphorismo, vocat πνεύμα περιστρεψάν, Celsus vertit, Elisam respirationem. Porro huiusmodi ἐπανάχλησις, ad respirationis differentias cum refertur, aut conuulsionem significat vt in febribus, aut angustiam instrumentorum, aut duritiem, aut facultatis mouentis infirmitatem. Plura vide Com. in Aphorismum 54. lib. 6. Item Comm. in Aphorismum 68. lib. 4. Et cap. 9. lib. 3. de Differen. Respiratio: Item cap. 2. lib. 2. de Causis Sympto. Præterea apud Hippocratem legitur τῆς θερμῆς ἐπανάχλησις, cum loquitur de affusione aquæ frigidæ multæ iuueni benè habito, mediâque æstate. Et cum calor hyeme intro contritus seipso validior effectus est, vique extimam superficiem illustrat, id dicitur fieri per quandam ἐπανάχλησιν.

EΠΑΝΘΙΣΜΑ ἀφρᾶδες, apud Hippocratem in Prorrheto legitur particul. 21. sectio. 1. lib. prioris Prorrh. Latine reddi potest, spumans quædam efflorescentia, cum veluti flos quidam supereminet emicatque in biliosis deiectionibus synceris. Eandem quoque vocem in vrinis ἐπάνθισμα usurpat, Hippoc. part. 25. lib. 2. Prorrheto. Et vocat quoddam ἐπάνθισμa rubrum, aliud, æruginosum. Nam ἐπανθέων, à quo ἐπάνθισμa καὶ ἐπάνθισμa apud Dioscoridem, efflorescere, significat. Verba Græca adducemus & Latina faciemus quoniam in verbo πανεύθειται, video multū laborare interpres, cum tamē intersit quo in sensu acci-

„ piatur. Επὶ χολάδεσι ἀκρίτοις διαχωρίμασι τὸ ἀφρᾶδες ἐπανθίσμα
 „ κακού. ἀλλὰς τε γέ ὁσφι τελευτηριόπ, γέ παρεχθέν: In deie-
 citionibus alui biliosis meracisque si spumans efflorescentia appar-
 eat malum: idque cum alias, tum si illi lumbi prædoluerint, & ex
 deictiones intestina permearint; ita Leonicenus. Alius inter-
 pres vertit verbum παρεχθέν, si mente motus fuerit: utraque
 interpretatio longè sui dissimilis est. Et si dicamus ægrum &
 autem doluisse, & mente motum fuisse, videbitur pars materiae in
 caput rapta esse, & illic mentis alienationem aliquam peperisse:
 immo & spumam ipsam quæ committit illud ἐπάνθισμα à capite
 esse, vt versus sit aphorismus 30, lib. 7. Quibus in fluxionibus al-
 uinis excrementa spumant, iis à capite pituita est; vt de bile idem
 dicatur, quod & de pituita. At Galenus non agnouit istum ra-
 ptum ad caput, & proinde nulla mentis motio est. Immò & in
 Commentario ipsius aphorismi Prorrh. Vtitur participio παρε-
 χεῖν quatenus pertransire, permeare, & perrumpere significat.
 Quod arguit vocem παρεχθέν, non iam ad mentis emotionem,
 percusioneaque referri (tametsi apud Hippocratem παρεχ-
 θεν, passim σύγχρονη καὶ σύγπαντη significet) sed ad signi-
 ficatum aliquod longè generalius. Verba Galeni hæc sunt dum
 docet cur cui biliosa ista sit deiectio lumbi prædoluerint: Lumbo-
 rum, inquit, dolor præcedit, οὐ γέ τε δακρύδη τὸ τοῖς ἀτέραιοις
 χολὴς διερχόμενος, τὸ γέ τε τοῖς διαχωρίματος παρεχθέντος τοῖς
 ατέραιοις, & τοῖς καὶ ὁσφι μόνον, ἀλλὰ γέ τοῖς λοιποῖς οἰδίαις τοῖς
 ἐπανολύζοσιν. Interpretabimur posteriorem periodon: Eius-
 modi enim excremente mordaci per intestina permeante ac tra-
 ducto, non ea tantum quæ circum lumbos sunt dolores exercent
 ac consequuntur, sed & reliqua omnia. Vbi patet vocem πα-
 ρεχθέν ad διαχωρίμα pertinere, vt διαχωρίμα παρεχθέν, idem
 fit quod διερχόμενος, id est, permeans, pertransiensque. Ali-
 quis dicat, cur Hipp. non scripsit in genitivo παρεχθέντος, διαχ-
 ρίματος, sed sine sensu in dative scripsit παρεχθέν, supple ἀρθρό-
 ντα ad hominem referat, quod ad deiectiōē referri debet? Re-
 spondere facile est. Autor libri Prorrh. Impropriè in multis &
 confusè locutus est, quod Gal. emendauit. Sed sit Hippocrates
 sua vtens prisca autoritate id accommodet rei, quod personæ qua-
 deat, aut contra, vt cum ducenti pīxī usurpat pro iis qui tornini-
 bus laborant, & ἀπλανής απαρουσία, id est, οἱ επιληπτοὶ ad do-

μάρτια. Et sic in cæteris sic dixit, ἀσφύρ τεγηλυγόπ, cum homo lumbos ante doluerit: subiungit, παρεχθέν; ac si dicas vim vocis exprimens: Homini transmigrato, traductoque ab humoribus biliosis, id est, cui humores biliosi acres intestina per meando contorserint afflixerintque. Et hæc interpretationem magis Hippocrati & veritati conguita est. Cum itaque Hippocrates sit malum esse huiusmodi efflorescentiam serosis & biliosis syncerisque deiectionibus supereminere lumbis antè dolentibus, ratio est, quod dominatus caloris acris & febrilis significetur; à quo agitur materia, & agitata spumam edat. A motu enim valido, & calore præsertim paulò maiore partes materiæ crassioris refringente & peruidente spuma editur. Nam verum est quod scribit Galen. Com. in partic. 15. lib. 2. Prorrhet. Spumans & syn-
cera deiectione semper prauæ affectionis signum esse. Quo loco tria consideranda sunt hic maxime conferentia. Primum est, an spuma à calore & frigore fiat ut placet Gal. Comm. in partic. 21. sect. 1. lib. 1. Prorrh. Secundum, an biliosa excrements spumam edere possint cum tenuia sint: materiam autem opportunam ad spumam generandam crassorem & tenaciorem, præsertim si futura spuma stabilior. – Nam materia humida & spirituosa simul nata est spumam generare. Com. in Aphor. 43. lib. 2. Aphor. esse oporteat, ut spiritus agitans partes minimè obsequentes spumæ autor sit. Tertium an spumans omnis excretio præsertim si per aluum fiat à capite sit: cum sit Aphorismus Hipp. lib. 7. tricesimus; Quibus in fluxu alui excrements spumant, iis à capite pituita est. Plerique enim Medicorum cum spumantes deiectiones vident, coniiciunt subinde caput malii scaturiginem esse. At decipiuntur plurimum ut nos paucis aperiemus. Tria hæc capita breui explicabuntur. Ac primum quidem de causis spumæ effientibus. Illo citato Com. Prorrheticæ frigus, & calorem spumæ authores statuit exemplo aquæ feruentis, & agitati à vento maris, in quo spumam ad frigus refert. Quod errore non vacat. Nam locis aliis infinitis adducto Maris agitati à ventis exemplo, & aqua, duas causas statuit, Calorem, & motum, Com. in Apho. 43. lib. 2. Apho. Com. verò in Apho. 30. lib. 7. non frigoris, sed motus meminit qui spumæ autor est, & non simpliciter motum dicit, sed ἀνάμαλος κίνοις, Com. in Aphor. 43. lib. 2. vocat loquens de ventis πληγὴν ισχεγήν, quod aliis locis vocat κίνην, Motum inæqualem: Immo & Motum præcipue autorem

facit huius rei; nam flatuosum spiritum diffringit: Et ita diffractus inéqualiter per materiae viscosæ partes rapitur, vnde spumæ generatione: Sic cum Motus meninit Galenus addit; Nonnumquam & calor autor est. Ac si dicat non tam præcipuam causam esse. Vnde Comm. in Aphor. 43. lib. 2. cum spumæ causas menuinit, Calorem, & Motum: quasi correctione aliqua vtens addit; Nisi forte & calor faciat aliquid ad spumæ generatione propter motum. Ut ex iis locis Motum inæqualem vnam ac primam spumæ causam assignemus. Nam calor dissipare potest; frigus compingere, coërcere, nedum diffringere, diuidere; vt flatuo spiritui sese in partes materiei insinuantis via pateat. Hinc Com. in Aphor. 30. lib. 7. loquens de peripneumonicis, pleuritici raro spumosum sanguinem edunt (quanquam pulmonis substantia nata sit talem sanguinem dare) rarius peripneumonici, ob calorem ait intemperantem & igneum in pulmone contentum. Quo ex loco patet calorem igneum impedire spumæ generationem licet pars consentiat. Contra sentit Com. in part. 47. lib. 2. Progn. Vbi ait calorem igneum efficere flatulentum spiritum, & ex consequenti spumam vt illo loco colligere est. Item Com. in partic. 1. lib. 3. Progr. Spumæ materia est humida & spirituosa ex Com. in Aphor. 43. lib. 2. Vtramque materiam oportet diuidi, confringiq; prius mixtam inter se: duo itaque requiruntur ~~ut~~ ^{g. ἡρακλεῖς} Mixtio utriusque: Confractio à spiritu flatulento qui per motum incitat, mouet, diuidit, confringit præsertim materiam glutinosam. Talem eam esse oportet quæ spumam est generatione: Com. in Aphor. 30. lib. 7. paulò aliter rem considerat. Exempli gratia spuma à pituita agitata excitatur. Pituita materia est, non dicit vt alio loco, materiam esse humidam & spirituosa: Deinde, ait, πίτυη φυῶδες est causa coniuncta pituitæ, suppl. conuersæ in flatum (alioqui locus esset obscurus, cum pituita saepe causa sit flatuosi spiritus) id est, spiritus est causa cur materiae partes diuidantur, percellanturque, vnde spuma. Et talis causa coniuncta nempe πίτυη φυῶδες, miscetur cum materia pituitosa (inquit) utiturque motu inæquali ad spumæ generationem. Et idem spiritus diffringitur per motum, & pituitam in minutis partes diffringit. De eo motu & causa spumæ Hippoc. initio lib. de Genit. disputans cur spumosum sit sperma. Diuersa quidem hæc sunt verbis, sed re conueniunt. Difficultas tantum oritur hæc: in 2. aphorismo, apho. 43. Constituit causam materialem, humili-

dam & spirituosam substantiam, quam vtramque vult misceri, & refringi à motu valido, aut à calore, & sic aut bullas aut spumam excitari. Septimo autem aphorismorum vnam causam materialē constituit. exempli gratia, pituitam, cum qua mixtus spiritus flatuosus vtens motu vehementi, ac veluti in se confractus, materiam ipsam refringit. Sic uno in loco πνεῦμα & aërea substantia est pro materia, in 7. Aphorism. pro causa coniuncta. Reuerrà clarius aperiūsque & melius rem docuit in loco isto septimi aphorismorum: Nam substantia spirituosa non est causa materialis ut ex 2. aphorismorum licet colligere, sed est quid diuersum à materia ipsa glutinosa, aut crassa paulum quæ in partes diuiditur ac discutitur. Sic Motus, & calor flatuosa substantiam ut remotione causa ἡγετει, refringit, agitatque: deinde flatuosa substantia admixta alteri materiae tanquam quid Cureχόμενος, id est, causa continua, istam materiam refringit quoque, vnde spuma. Et causa motus illius, quem κίνησις αὐθαλεῖς vocat, & 2. aphorismorum, πάρηλος ισχεγεῖ, & in 2. Prognost. Βιαλας ἐμπτωτον, partic. 47. Quique motus primum impellit substantiam flatuosam, sæpe inclusa est in ipsa materia flatuosa. Quomodo intelligi debet locus admodum obscurus Com. in Apho. 30. lib. 7. τὸν δὲ ποιῶντας αὐτῷ κανόνες οἵ, τε οἰκεῖα, φύσις αἴτια. Talis verò motus (qui auctor est spumæ secundarius & veluti αεργύμενος) qui ipsi adest (suppl. spirituosa substantia, quæ causa est coniuncta pituitæ in spumam versæ) propria natura causa est, id est, in materia ipsa spirituosa inclusa est causa motus aliquando, aliquando à calore est. Immo (quod mirum est) in ipsis corporibus in quibus spuma generatur, ut cum sputum spumans fit: Calor ipse, autore Gal. Com. in part. 47. lib. 2. Prognost. siue caliditas ignea colliquans (nec enim Consumens, verto vt interpres, cum in Græco sit, Κυρτοπέντη θεραπεία) & simul spirituosa substantiam efficiens in multis ægrorum videri possit spumam generate. Non enim in corporibus nostris expectare oportet vehementem motum aliquem: sed calor ipse multus materiam agitat, spiritum flatuosum excitat, qui deinde mixtus in crassiore materia, motus à se cuiusdam principium habens in partes frangit, indeque spumæ occasionem dat. Sed hæc de spuma longiora. At rei de qua actum est cognitio fructuosa, & locorum apud Galenum controversia commentandi desiderium auxit. Eorum quæ docerida institueramus secundum est, vt queratur, an excrementa biliosa spumam

edere possint, cum tenuia sint: materiam autem spumæ genera-
tricem crassiusculam esse oporteat. Tribus modis respondere li-
cet, idque succinctè. Spuma vel est fugax, & bullæ instar, vel est
permanens. Si futura spuma aut bullæ fugax, tenuem materiæ esse
oportet: Exempli gratia, aqua est quid tenuë, & propterea flatuosus
spiritus spumæ autor non coercetur diutius hinc in mari non est
strabilis bullæ Gal. Com. in part. 47. li. 2. Progn. Et Com. in Apho.
34. lib. 7. Et duobus modis spuma fugax est, tum cū tenuis est ma-
teria tū cū spiritus flatuosus cogitur superiora capessere, ut cum ab
igne excitatur. Sin spuma stabilis erit, & materiam glutinosam
esse oportet: & spiritum $\alpha\mu\chi\lambda\omega\mu$, id est caliginosum. In biliosa
dejectione potest esse spuma fugax: vnde appositi Hippoc. non
vocat in defectionibus biliosis $\alpha\phi\rho\mu$, sed $\epsilon\pi\alpha\tau\gamma\eta\mu\alpha\alpha\phi\rho\mu\delta\epsilon$. Sed
7. Aphor. loquens de pituita à capite labenti vocat $\alpha\phi\rho\mu\alpha\alpha\phi\rho\mu\delta\epsilon$ dia-
xeinata. Quod notandum. Secundo modo, dejections biliosæ
habent etiam suam crassitatem. Et licet non habeant, nil attinet
tamen cū aqua in spumam verti possit. Tertio modo, quod deie-
ctiones istæ biliosæ syncretæ dicantur ab Hippocrate, id facit ad
spumæ stabilitatem. Nam docuimus antè in dictione $\alpha\pi\mu\mu\pi$,
omne syncerum seipso crassius fieri: propterea calore febriagi-
tate in syncera excernenda materia possunt flatus & spuma excita-
ri. Ad tertium iam accedamus, an cum spumans deiectio est, à
capite materia in spumam versa descendant, ut censem Hipp. Apho.
30. lib. 7. Sic si hoc verum esset, biliosæ istæ dejections &
synceræ quæ spumans aliquid emicant habent, id à capite habe-
re viderentur. At talis spuma in intestinis & lumbis fit agitante
calore biliosam materiam. Nec ad caput ferri necesse est vt spu-
mosam naturam acquirat. Vnde si vocem $\tau\alpha\pi\mu\mu\pi\pi\pi$, quis in-
terpretetur ut Cornarius, id est, vt significet, Mente motum &
desipientem, dabitur occasio errori grauissimo, vt nimis credat
quis translatum humorem biliosum alienationem mentis effe-
ctum, & à capite spumosam naturam nactum fuisse. At Cor-
nati interpretatio expuncta est. Accedit quod nec verum qui-
dem sit, si spumans deiectio fuerit, à capite id esse. Quod ab
Hippocrate quidem dictum, sed confusè & $\alpha\pi\mu\mu\pi\pi\pi$, vt ait Gal.
Nam & causis spumæ in venas, & circum ventriculum concurren-
tibus, spumosæ excretiones sursum deorsum esse possint, ait Gal.
In Colicis doloribus ab agitatione impulsionéque flatus, excer-
hantur spumantia bubulo sterco similia, & in aqua natantia,

cum à capite id non pendeat, Gal. cap. 5. lib. 2. De loc. aff. Nec spuma omnis materiam pituitam habet in corpore. Propterea non necesse est adesse pituitam eamque à capite. Item recentiores annotant in dysenteriis materiam mucosam calore aestuante exagitante spumosa excerni, cum nil à capite emanet. Et in melancholicis hypochondriacis in quibus circum præcordia calor est coërcitus in multa materia pituitosa & flatulenta spumantes excretiones obseruauimus. Ita autem cum Diorismo possumus veritatem inquirere aphorismi illius lib. 7. cuius non negligenda utilitas, cum pauca admodum ab Hippocrate negligentiter dicta sint. Primum si longiora alui profluua sint, verisimile est à capite frigidum humorem descendere qui foueat fluxum. Ita enim lib. *τερπι παθῶς*, Hippoc. longorum alui profluuiorum causam à capite accersit: cùmque diurnitate profluuij languidior sit calor pituita ista facile agitacione flatuosi spiritus ob inopiani caloris generati aliquid simile spumæ habere potest. Quod excrementa referunt. Nec enim in capite pituita tam facile in spumam verti potest, tametsi loco citato pituite sedes constituantur. Accedit quod argumenta sint probabilia delapsus materiæ pituitosæ vel iam actu à capite naturam spumæ habentis, vel habituræ, si gratitatis capititis sit, si æger catarrhis obnoxius: si vesperi dolores repellunt: si saliuatio multa. Etenim eadem materia quæ saliuam in ore ministrat, multa affatimque illabens in ventriculum alui profluuium promouere potest, & spumosas efficere deiectiones. Tamen ut libere quod sentio, eloquar, è numero aphorismorum verorum ille aphorismus reiiciendus videretur: ut qui multis rationibus falsus conuinci possit.

ΕΠΙΓΙΝΕΣΤΑΙ, ἔπειτα δέ τινες, καὶ ὅπεραν *crebro ab Hippocrate & Galeno usurpatum: nec planè constat adhuc quorum hæc verba spectent, an in bonam seniper, an in malam accipiuntur partem, an vero in vtróque sese iacent atque ambigant. Peculiarē autem habent significationem apud Medicos, ut ἐπιγίνεσται dicamus, superuenire, auctarij vice accedere, cum ἐκεῖνοι διαμεινάτος ἐπερού ἀργόντιλαι, id est, cum remanet id quod prius erat, & aliquid aliud auctarij succedit adiiciturque, ut Gal. docet Com. in Aphor. II. lib. 7. Aphor. Ac si causæ morbificæ produc-
tio sit aliqua unde alias morbus nascatur. Verbum hoc & ad morbos & ad symptomata refertur: Nam & morbi quidam ἐπι-*

γινεσθαι dicuntur, vt cum pleuritidi peripneumonia superuenit: aut peripneumoniæ pleuritis, quanquam rarissimè, vt docet Galenus Com. in illum aphorismum lib. 7. Et illic propriè ad morbos, τὸ ἐπιγίνεται refertur: Item & symptomata ἐπιγίνονται, vt cum mulier diutius fluorem passa est, vnde ob inanitionem à præeunte euacuatione viribus impare, vel conuulsio, vel animi defecatio insequitur, aphorismo 56. lib. 5. hæc enim symptomata sunt ob morbum adauictum, Galenus Com. in Apho. 12. lib. 1. signorum Epitomen dum consecutatur signa ea in παθογνωμονικῇ Κυριελέπενοντα, καὶ τὰ τῆς πέμφεως καὶ ἀνέλας, οὐτηπλαστὴ οὐθὲ διστinguit. Παθογνωμονικῇ rei essentiam consequuntur necessariò, nec ab ea eascungi separarique possunt. Ex affidentibus autem aliàs cùm morbo inuadunt, aliàs superueniunt, aliàs ne omnino quidem adsunt. Sic ad τὰ Κυριελέπενοντα, ea quæ vulgo ἐπιγίνομενα dicunt, referentur: vt cum febri aut dolor capitisi aut fastidium superuenit: quanquam multa quæ inciderint, è morborum classe esse possint, vt cum febris aut tertiana, aut continua processit, & forte pleuritis incidit τὸ ἐπιγίνομενον dicitur, & morbus tamen est. Occurrunt autem ex Galeno loci aliquot in quibus expressè manifestèque declarat vim verbi γίνεσθαι. Atque præcæteris Com. in Aphor. 35. lib. 6. cum Hippocrates scribit; Aqua intercute laboranti si tussis superueniat, malum: eo loci Galenus scribit morbos symptomatique propriè superuenire dici, quæcunque ratione adauicti morbi fiunt. Quo ex loco patet τὰ ἐπιγίνομενα, quatenus signa sunt, oportere necessariò aliquid commune affinèque habere cum morbo qui adest, vt id quod superuenit adiiciturque sit agnatum conjectariumque suæ generationis principia in priore morbo & adiacentibus pathognomonicisque sita ac posita habens. Vt ea ratione, si pleuritis hominem tertiana febre conflitatum adoriatur, quia nulla affinitas, & commercium pleuritidi cum tertiana febre interuenit, non propriè dicatur tertianæ γίνεσθαι, sed homonymos tantum, & per ταχέων. Quo in sensu multi morbi multaque accidentia in aphorismis dicuntur his aut illis morbis superuenire, quorum partim è viuis morbi antecedentis radicibus producta videri possint, partim nihil tale habeant. Oportet enim & societatem generis neruosi, & translatæ materiæ incitationes & πόνοις, aut operis communionē, aut viciniam considerare in τῷ ἐπιγίνομενῳ, omni ratione tenenda & natura perscrutanda, alioqui frustra omnis opera ludetur. Atq;

ne hic nimium nos producamur & magis quam disputationis ratio postulet, quod in his explicāndis rerum ordo trahere nos possit, & orationem in eum locum promouēre vnde enatae nequeat, resumamus id exempli quod ex Hippocratis lib. distinctionum sexto traductum est, & cuius ergo Galenus vim, energiam proprietatēmque & ἐπιγένειας explicauit: Tussis, inquit, aquæ intercuti superueniens; malo est, vt signum, quia significat materiam in abdomen contentam iam ruptis carceribus ac repagulis suis coērceri amplius non posse, vnde translatio eius sequitur, & partium respirationi seruientium oppressio ac occupatio: Quod cum contingit quæ spes de morbo reliqua est? Sed si à tenui destillatione cuius caput autor & princeps sit, tussis oriatur, an ἐπιγένεια dicetur? Nequaquam: quia nil commune cum morbo habet: nec ad malum, nec ad bonum apparet (quanquam forte abesse melius esset quantulumcumque illud sit incommodum quod afferat:) Denique sus deque haberi debet, siue tussiat, siue non tussiat is quem hydrops occupauit. Sed quæ tussis à raptu, impetuque humoris in abdomen tanquam ergastulo coērciti, sed quæ data porta erumpentis, hydropicum hominem adoritur, ea mala est, & verè ἐπιγένεια dicitur, aucto deteriorēq; facto morbo: Itaque à morbo ipse tanquam primaria sui causa pendet, non autem de foris est aut ab alia causa longius repetita. Galenus vocat Com. in Aphor. 35. lib. 6. ἐπιγένεια πι λόγῳ τῷ νοσήματος, & αἱρετὸν τελέφασίν πα. Et Com. in Aphorismum 16. Eiusdem libri vocat τῷ λόγῳ & νοσήματος ἐπιγένεια, vt nil sit τελέσκαπον γε τελέθηλον. Quæ omnia cōdēm pertinent, diligentērque notari debent. Alioqui omnes crediderint & omnem tussim quæ in hydropem incidit funestam esse, & tanquam ἐπιγένεια. Reperio enim tussim quandam in hydrope esse veluti ipsius affectus παθογενούντος. Quod ne cui absolum videri possit audiendus Hippocrates par. 3. lib. 2. Progn. Quibus ab iecore hydrops, iis tussis est, & θυμός, id est inanis ad tussiendum incitat. Argutulus ita concludet: Ergo illa tussis quoconque in tempore inciderit malum portendit: Præterea, omnis hydrops ab hepate, quia nullus hydrops qui originem suam ab hepate, non repeat tanquam à principe & αἰματότον, in cuius τῷ διπτυχίᾳ, hydropis natura & ratio vertitur: Si omnis ab hepate hydrops principium accersat, omnis comitem habebit tussim, si verè dixit Hippocrates. Neutrū valet starēque potest: Nam & non necesse omni hydropi

aduocatani esse comitemque tussim, tametsi in omni hypofarcidio
 aut tympanite, aut ascite hepar necesse sit laborare: Nec item ne-
 cessum omnem quæ hydropi aduenit tussim, vt malū esse signum.
 Nam cum Hippocrates hydropi ab hepate nato comitem tussim
 assignat, de generatione hydroperis in morbo acuto nempē hepatis
 inflammatione mentio facta est: Illic autem ob phlegmonem aut
 phlogosin hepatis ratione vicini diaphragmatis transsumitur se-
 rum & ichor acris qui stimulum tussiendi afferat. Et hæc tussis ve-
 luti *παθογνωμονικός*, est hydroperis ab hepate nati primariò, per se,
 non autem secundariò. Hippocrates enim libro eodem Pro-
 gnost. alterius hydroperis originem repetit *Σπέρμα της κεντρώος*: Ille autē
 hydroperis non accersit tussim. Non quin oporteat, antequam
 morbus hydroperum centriæ ascribatur, hepar affici: sed aliud est
 per se & primò affici, aliud secundò. Quid si dicamus ex lib. *παθῶν*, & *περὶ γάστρι*, lieni hydroperem acceptum referri tanquam
 auctori primario? Sed hæc non sunt huīus loci neque instituti. Ut
 autem longius non euagetur oratio nostra, dicenus trifariam tu-
 ssim incidere posse in hydroperem, aut tanquam *παθογνωμονικός*,
 (sumpto nomine paulò latius vt seuerioribus vocum aucupibus
 iniquius obseruandi occasio adimatur, quoniam nos huius reipri-
 marios autores clarioris doctrinæ gratiâ profitemur) vt est illa
 tussis quam comitem esse hydroperis ab inflammato hepate nati di-
 ximus: Aut tanquam commune symptoma, quod nimis rū *φαῖνεται*
φαῖνεται agnoscit, aut distillationem tenuem à capite, aut re-
 frigerationem, vt si hydropericus sub dio dormiuenter: Aut incidit
 tussis tanquam *κυρτός*, dictum *βήτρυέν μα*, ratione morbi deterio-
 ristediti & vires nanciscentis majores. Quæ omnia eo consilio
 produximus & dilatauimus, vt rerum distinctiones potius quam
 minutas argutias consequamur. Sunt qui apud Hippocratem ver-
 bum *ἐπιγίνεσθαι*, malam in partem accipi semper velint. Quod
 probabile esse videtur si descriptio significatiōque ipsius verbi
 limetur, & ad vnguem exquiratur: nam ad *ἀνξητικόν* morbi sequi-
 tur: quo autem maior morbus deteriorisque eo peius de ægris me-
 retur. His assentitur autor libri *περὶ παθῶν*, de morbis loquens:
 Quoties, ait, morbus vñus alteri superuenit (vtitur verbo *ἐπιγί-*
νεσθαι) vt plurimum hominem necat. Nam cum ægro debilitato
 fracto que morbo morbus *ἐπιγίνεται*, perit priusquam prior mor-
 bus definat: Hoc ex loco patet oportere priorem morbum rema-
 ñereyt vel alias morbus, vel symptomata propriè dicantur *ἐπι-*

γένεσις. Hæc enim vis est τῆς ἐπιγένεσίς: ut non confundatur ἐπιγένεσις καὶ σύμπτωμα: alia atque alia est horum ratio, quanquam primo quasi obtutu eadē videntur. Επιγένεσις enim semper incidit ratione aucti morbi, non quois tempore nec quois modo, vt explicat Gal. Cōm. in Aphor. 58. lib. 5. dum rationem reddit cur inflammato hepatis singultus superueniat; Non absolutè, inquit Galenus) affectus affectui dicitur ἐπιγένεσις, sed iis demum affectibus qui magnitudinem commemoratione dignam affectuti fuerint. Vt cum hepatis feruet singultus superuenit, ob communionem neruorum, non quois tempore, sed cum malum increuerit. Ac si dicat, symptomata communia quois tempore & modo irruunt, sed τὰ ἐπιγένεσις cum adsunt non simpliciter morbum adesse oportet, sed augeri, increscere, cuius incrementi argumenta signaque dant ἐπιγένεσις: Horum exempla multa attulimus, & perspicua petentur ex aphorismis 17, 18, 19. & 20. lib. 7. Aphorismorum, vt tantum deteriore morbo facto symptoma, ἐπιγένεσις dicatur. Sed in explicatione proprietatis verbi huius primas habebit Comm. in Aphorismum undecimum lib. 7. vbi exactè differentias verborum duorum μετάπτωσις καὶ ἐπιγένεσις assignat. Nam demutari aliquid dicitur cum priore adempto nouum succedit; siue prius in posterius conuersum fuerit, siue scruetur species morbi, siue genus, siue non seruetur, vt cum pleuritis in peripneumoniam mutatur, hic μετάπτωσις est non autem ἐπιγένεσις, sed si pleuritidi manenti succedat peripneumonia per materiae communicationem, & consensum partium respirationem spectantium, hic non μετάπτωσις, sed ἐπιγένεσις est: Et illud ἐπιγένεσις, malum est per se & absolutè, additque Hippocrates Aphor. interpretans Galenus, ἀπόστολος Τῷ θεῷ ἐπιγένεσις ζύγασις & σύρκοις & δὲ ἐπιγένεσις οὐσίας ἀλλὰ μετάπτωσις καὶ γενοῖς: Id est, omnis natura, vis & constitutio eorum quæ sic superueniunt est vt non morbos paruos & beneuolos, sed magnos & male moratos consequantur: vbi nomen Ζύγασις Leonicenus pingue nimis & obscure vertit, Consistens. Ex hoc autem Galeni contextu patet non semper ἐπιγένεσις, hoc habere peculiare vt prauis affectionibus adhaereant: sed loquens peculiariter de pleuritide cui peripneumonia superuenit, dicit Hippocratem hoc loco περὶ ἐπιγένεσίν, agere quibus hoc sit vernaculum, vt statim mala sint: quasi dicat contingere posse, vt nomine paulò largius sumpto non ita malum significant.

vt in hoc loco. Tamen antè demonstratum est è natura esse $\tau\delta\pi\iota\mu\eta\epsilon\pi\mu\epsilon\nu\sigma\tau\alpha$, vt non nisi morborum tempus deterius consequantur, & morbi incrementum. Nam cum in sympathia sæpè $\tau\alpha\epsilon\pi\gamma\mu\eta\epsilon\pi\mu\epsilon\alpha$ appareant, vt nos docuimus, potè in inflammatione cerebri singultus, Com. in Aphor. 3. lib. 7. In inflammatione iecoris singultus, in inflammatione recti intestini stranguria, in peripneumonia phrenitis, in pleuritide dolor ad iugulum: Hæc omnia sunt superuenientiū numero ascribenda ratione sympathiæ, sed non ea superueniunt semper, sed cuni ad augetur affectio: Quod si verum est non possunt non $\tau\alpha\epsilon\pi\gamma\mu\eta\epsilon\pi\mu\epsilon\alpha$, malum significare. Tamen duo hic annotari possunt: prius quidem, $\tau\pi\epsilon\pi\gamma\mu\eta\epsilon\pi\mu\epsilon\alpha$, in bonam partem accipi posse: posterius vnum & idem potest dici $\tau\alpha\epsilon\pi\gamma\mu\eta\epsilon\pi\mu\epsilon\alpha$, ad malum apparenſ, & ad bonum habitatio diuersā. Quod absolutè bonū significet, patet ex Aphorismo 1. lib. 6. In longo alui lœuore ructus acidus qui prius non erat superueniens, bonum: Nam & malus per se, & ex euentu bonus iudicatur. Quod si explicare animus esset, finis non esset: Item Aphor. 11. lib. 6. Aphor. 13. lib. 6. Aphor. Hæmorrhoides ab atra bile vexatis superuenientes bonæ: Et Aphor. 13. lib. 6. Sternutatio superueniens bono est: Et Aphor. 15. Longo alui fluore detentis vomitus spontaneus si superuenit, bonum est. Quibus ex locis apparet absolutè verbū $\tau\alpha\epsilon\pi\gamma\mu\eta\epsilon\pi\mu\epsilon\alpha$, ad bonum apparere. Nunc ad posterius à nobis paulò ante propositum descendamus, nimirum idem $\tau\alpha\epsilon\pi\gamma\mu\eta\epsilon\pi\mu\epsilon\alpha$, boni malique speciem præ se ferre posse. Aphorismus est 16. lib. 6. A pleuritide aut peripneumonia habito alui profluuum si superuenit, malum. Quæſtio non abs re & ad huius quod instituimus, explicationē spectans potest proponi: An non fluor alui pleuritico superueniens bonus? Nam Hipp. in Coacis scribit: Si in febrem continuam pleuritis incidit, aliusque sero bilioso soluatur, bonum; sic in pleuritide fluxus alui est opportunus. Dicendum hoc incunte morbo: deriuatur enim humor qui pleuritin fecerat, aut per colligationem à febrili calore, aut per metastasis, & in multis ægris obseruauimus, profusionem alui iuuisse multū & veluti pleuritidem soluisse cùm ferè nil sectio venæ contulisset. Hic duo triave consideranda sunt; an morbus prior per se malus sit, deinde an pleuritis ex se causa esse alui fluoris esse possit: Tertiò, cur fluor non absolutè malus: In aphorismo præsenti constat de morbi magnitudine, nam, nomen, $\tau\chi\mu\epsilon\pi\mu\epsilon\alpha$, vt h̄ic docet Galen. & Comm. in

Aphor. 26. & 34. lib. 4. significat eò morbum progressum ut æ gri potens sit, quod per se malum est: Ideo si fluor succedat, malum ut signum & causa, ut signum quia inflammationem adeo creuisse significat ut aut ventriculum, aut hepar aut vtrunque in contagionem trahat, vt docet Galenus in Commentario Aphorisi. Nam (vt de secundo scopo dicatur) cum aluus profunditur per compassionem, vt sic dicam, hepar afficitur ut non trahat alimen tum nec si trahat, in sanguinem conuertat, aut ventriculus, vt cibos corrumpat. Sed non omnis pleuritis hoc facit, sed quæ mala est, quæ increuit plurimum. Præter has Galeni rationes quibus alui fluor pleuritidi contingit vna est valdeque proba bilis Com. in part. 39. sect. 2. lib. 6. Epid. Cum videlicet à pu re contento in thorace aut membranis sanies ichórque manat qui ferit intestina & fluorem priorit. Aliter i. de morbis ait in purulentis turbari aluum. Turbatur à phlegmate à capite allabente. Vnde anno 1573. pleuritides plerasq; vidinius funestas quæ & vomitiones perpetuas afferrent, & summam virium imbecillitatem parerent, quod inflammationis vis ad partes nobiles præfertim cor & ventriculum perueniret. Et hoc plerisque obscurum est: putantque complicatum esse morbum, cum illa sint tantùm ἔπιγένετα, ratione morbi aucti & peioris redditi. Itaque fluor non absolutè malus. Nam vt malus sit, morbum magnum statuimus, agro superiore, per sympathiam & ventriculum & hepar læ dentem, sed si statuatur mediocris pleuritis, cuius æger potens sit, an non fluor alui malus? Nequaquam fieri enim potest ut ratione euacuatæ materiæ morbificæ (de antecedente loquemur potius) præfertim signis coctionis apparentibus, exoneret naturam & propterea possit, quod annotat Galen. Com. in Aphor. 16. lib. 6. Et nos sæpè pleuriticis salutares alui fluores superuenisse testamur. Ergo in vtraque pleuritide alui fluor est ἔπιγένετα, & in vna salutaris, in altera pestiferus, vt causa & signum. Ut strictiūs usurpato nomine πάθησιόνεον, necessario malum significet, nempe quod sit consectorium & consequens morbi statum deteriorem. Sed latius eodem sumpto, morbo mansuetiore reddito, naturaque contra vim morbi ercta, bonum significare potest. Quoties enim febrium ratione incréscendum & factarum deteriorum & dysenterias, & alia id genus supervenire videimus, quæ tametsi nos statim terrent, fæcili tamen successu & euentu nos exhilarant & solantur? Ambiguum itaq; verbi ἔπιγένετα, est πάθησιόνεον, quod

diligenter annotari debet ne falsa imagine decipiámur. Ad extreum autem vnum obseruari debere monebimus ne fristrà & temerè ea quæ in febres incident *ἐπιγνώμενα*, dicamus, propterea quæ signi vim habere iudicemus. Nam *ἐπιγνώμενα* oportet adesse ratione morbi; non externa aliqua occasione, vt tantè dictum est, & quasi adhæsum habere cum re est necesse: putà si externo errore in pleurit in fluor incidat, non est hie fluor numero *τριής* *ἐπιγνώμενων* accensendus, quia vt ait Gal. Com. in Aphor. 16. lib. 6. Συνῆθες γένεται ποιησία τῷ σπουδεῖον, τῷ διλαχμέρῳ τοῦτον: Necesse est id significat aliqua ratione copulari, coniungi & annexi rei significatæ: id est, analogiam inter se habere debent & quandam relationem, quia signum non potest id significare cuius signū non est. Leonicenus illa verba Græca nunc adducta, inepte & sine sensu interpretatur, præsertim in Simonis Colinaei exemplaribus. Præterea verbi *τριής* *ἐπιγνώσθιμη* vis manifestius potest intelligi ex Com. in partic. 47. lib. 2. Piogn. vbi explicat quid significant sternutamenta, aut coryzæ morbis, aut *τριχογνώμεναι*, aut *ἐπιγνώμεναι*. Et Aphor. penultimo lib. 6. dī μόνη *ἐπιγνώσθιμη*, & 2. de morbis, τὸ φλέγμα *ἐπιγνώσθιμον* ἢ διπλοῦ, pro *ἐγνώσθιμον*. Sed Nec *ἐπιγνώμεναι*, hæc dicta sufficient.

EPΙΔΙΔΩΝΑΙ apud Hippocratem in libris de Diæta acutorum, adiectionem cibi facere significat. Item cum ad sanos refertur significat ad primum bonitatis statum aliquid adiicere, vt cum Aphor. 3. lib. 1. Aphorismi corpus athletarum, εἰς τὸ βέλπον *ἐπιδιδόντα* scribit. Sed eius verbi elegans est significatio cū absolutè sumitur, vt cum Aphor. 31. lib. 2. vocat τὸ σῶμα *ἐπιδιδόντα*, οὐ μὴ *ἐπιδιδέντα*. Corpus non proficere, non aliquid enolumenti à cibo sumpto capere, ac si dicat; Nihil sanitatis adiici. Et Com. in Aphor. 31. lib. 1. Galenus vtitur εἰς εὐτέοφιαν *ἐπιδιδόντα*, οὐ μὴ *ἐπιδιδόντα*, non alendo proficere corpus, nec ad molem, nec ad vires, vt quidam interpretantur. Idemque videtur esse σῶμα *ἐπιδιδόντα*, οὐ σῶμα *ἰσχύειν*. Sed Galenus ea distingui eleganter, & appositè scribit, vt *ἰσχύειν*, ad facultatem corpus nostrum regentem referatur; *ἐπιδιδόντα* autem ad propriam corporis affectionem: Et *ἰσχύειν* ad Vires, *ἐπιδιδόντα* ad corpus, id est, eius molem referetur. Aliquando enim corpus non alitur, nec hilum quidem proficit ob infirmitatem facultatis corporis, nutrientis: Aliquando ob prauorū humorum congeriem in corpore factam, facultate alioqui valen-

re. Illud ad facultatem propriè refertur, in quo proprietas verbi *ἰσχέων* versabitur: Hoc autem ad corpus, in quo proprietas verbi *ἐπιδίδοντα* apparebit. Quanquam dicat quis istam distinctionem parum probabilem videri quā dictum est, corpus aliàs non augeri & proficere præ facultatis corpus moderantis infirmitate: aliàs ob vitium humorum, ac si non concurrent hæc, vitium humorum, & infirmitas. Nam vbi eacochymia, aut prauorum humorum copia, ibi vires imbecillas esse necesse est: cum sanitas in succorum moderatione ac bonitate consistat: vbi succus laudabilis, ibi virtus valida. Nil ergò interest, si dicatur non proficere corpus, vel ob facultatis infirmitatem, vel prauorum succorum exuberantiam. Nos autem dicimus aliter paulò rem habere. Nec enim si vires debiles sunt, propterea praui sunt humores: namq; vbi praui humores scatent ibi verisimile sit vires non constare. Sed hoc reuocaret nos in disputationē illam grauem atque arduam de multitudine à Gal. contra eos institutam qui sanitatē in πνεύματι non constituerent, sed metirentur, vel ex probo colore, charactere, & venarum turgescentia, aut horum contrariis. Quod absurdum est. Sed vt obiter dicam, sciendum in cacochymia vires etiaminū valere posse, modò ne sit perfecta corruptio, aut omnium humorum æqualis labes. Vix enim tunc virium robur constaret. Quod ne quis à vero alienum credat, audiat Galenum Com. in Aphor. 17. lib. 1. Si cum humorum penuria, aut eorum corruptione, ait, (Græci *ἀλεφός* vocant) virium robur stet, tunc sèpè, ac multum cibi exhibebis. Nouit itaque integras vires esse posse & μετὰ οὐδείας, & μετὰ *ἀργοφορέας χυμῶν*, quod notandum. Hæc autem per comparationem intelligi debent, & καθ' οὐδείν τι μᾶλλον. Alioqui numerosa errorum ilias glisceret atque hinc nasceretur.

EΠΙΦΥΣΙΣ, *ἐπιφύεσθαι*, adolescere, ad crescere, adiungi apponique, significat apud Græcos pro vnione ossis cum altero osse, quod natura sui oblita os breuius machinata, adiectione alterius producat. Sed apud Hippoc. part. 48. lib. 3. Epid. sectio. 3. tuberculum, protuberantiam tuberosam, sicum quandam significat. Idem enim synomimo ἐπίφυσις, τὸ Σύκον vocat: σύκον autem seu σύκωσις apud Paulum ad oculorum morbos refertur. Ne quis sicum, seu ficationem in solo anno contingere arbitretur. Vide nomen σύκος apud Gorraum. Et Hippo-

crates non absolutè ἐπίφυσιν dixit, sed ἐπίφυσιν τῷ βλεφάρῳ,
ἴξωθεν, ξωθεν, intus, forisque palpebras exasperantem, ut ad oculum referatur. Nomen ergo Epiphyseos, aliter σῦκον dicitur, alio nomine apud Gal. in Com. ἐπανάστασις ὥχθωδης. Quid autem ὥχθη significet; Vide Gorræum in litera, O. Cæterum illa ἐπίφυσις τῷ βλεφάρῳ, fit à crassiore lentioréque humoris parte qui in cerebro per constitutionem humidam generatus est. Nam aquosa pars ophthalmiam humidam facit, Hippocratis eo in loco sententiâ, crassior ac glutinosior ficationem in oculis. Vide Gal. in supra scripto Commentario. Credibile autem τὴν ἐπίφυσιν eminentiam significare in palpebrarum præsertim extremitatibus. Quod & propositio, εἰπι, designare videtur.

ET X P O I A. bonitas coloris, bona coloratio; Ciceroni in libris De Oratore, coloris suauitas. Quod et si parum prodest videatur, tamen magni momenti est, quo in sensu εὐχροίᾳ, apud Medicos sumatur. Est enim ubi in bonam partem, est ubi in malam sumatur. Nam ægros benè coloratos dicimus, & male coloratos, cum in iis bonitas coloris in bonis ducenda sit, in iis contra. Item & peripneumonicos εὐχροίας habere dicimus, & purulentos, & melancholicos. Sed an id laudandum sit, porrò videre consilium est. Coloris bonitas ex benè moratis humoribus & temperatis consurgit; vnde & sexto Epid. section. 4. part. 29. Consentaneum est, ut est alimentum, id est, humores, talem quoque corporis esse colorationem, quod amplius explicuimus in dictione, πελιδνὸν καὶ μέλας. Sed quemadmodum εὐεξία in bonis dicitur, quatenus τῇ κακεξίᾳ opponitur, nonnumquam tamen, quid absolute bonum non dicitur, ut cum ad habitum athletarum bonum quidem & laudabilem, sed fugacem & lubricum refertur: Ita & εὐχροίᾳ, cum opponitur τῇ δυχροΐᾳ (ut sic loquar) in bonis ponitur, tamen sæpè aliquid καταχρεωκός significat. Exempli gratia rei huius demonstrationem ex Hippocratis monumentis desuniemus. Ille sectione secunda lib. 6. Epid. partic. Decima sexta, 17. & 18. querit notas quibus dignoscamus, an morbus coctus, an crudus: si coctus, an materia supersit, an excreta sit. Si supersit, an abscessum factura sit, an non: Et si abscessum sit molitura, vnde & quò. Ergo signum abscessus futuri, & nondum sublati morbi est cum venæ temporum non quiescunt, id est, si latiū distentæ sint; item si χλάεσσον λαμπρόν non adsit, si tuſſis, abscessus

abscessus spes est; particul. 17. illius sectionis. Per χλόερα
 $\lambda\alpha\mu\rho\delta$ intelligit Sabinus colorem vitidum, genuinum & na-
turalem restitutum, & ita vocatur politicā loquendi formā, ac si
dicas, Viridis color. Galenus vocat χρώμα τὸ χρόνον: Sic
suauitas coloris in facie eluentis restitutæ sanitatis indicium est.
Deinde Hippocrates subiungit: Illi, quibus abscessus futurus,
ita se habent ut valde rubeant, præsertim si naturaliter sint
λευκοχρωτεποι, si albicantiores sint colore: Id est, quemadmodum
viriditas coloris nihil reliquarum morbificarum suppressi super-
esset significat, & ideo omnem abscessus occasionem præcipi,
ita si foret abscessus; non ista adesset εὐχροία, sed genæ ruben-
tiotes essent, præsertim si per superiora futurus esset abscessus (ad-
dit Galenus) & si qui ægrotant sint albicantiores: quia si nigro es-
sent colore non ita extrinseca causa colorem immutaret, ac cum
albicant. In albo enim corpore facilè quidvis extrinsecus colo-
rans apparet. Nunc quærendum an color εὔρυθμος non bonus
sit, id est cum facies rubore suffusa est. Nam sub principium lib. 2.
de morbis εὐχροία quandam Hippocr. agnoscit secundum quid,
ut cum quis solitus est catarrhis in naribus & oculos teneri, & ma-
teria sub cutim deerrat distendens tumefaciēnsque & quandam
colofis bonitatem inducens: quæ certè suspecta est. Quod au-
tem τὸ ἐρυθρόν, idem quod εὐχροία significet ex Hippocrate ma-
nifestum est. Ille in Coacis aduersariis animaduertit εὐχροίαν
in iis qui ab inflammatione laborant, aut quibus alio simili mo-
do affecti sunt pulmones, Verba sunt; Quibus in febre continua
lateris dolor est, si altius feratur serosis excrementis, leuantur, sin
fastidium succedat & sudores μετ' εὐχροίας, accedente cardiogmo
modo peripleumonico intreunt. Illic εὐχροία dicit, quod & in
Coacis, & in Prognosticis part. 60. lib. 2. dixit εὐρύθματα
γράθεστοχεῖ, vel γράθεστο επέρεστο, vel alias passim γράθεστο
ἐχεῖ. Nam purulentis rubent genæ duabus de causis & pre-
pter tussiculam, & ob calorem in pulmone conceptum: Quod
explicauit Hippoc. 7. Epid. de Polycratis vxore purulenta cui
genæ rubebant; nec non tenuem vaporem qui effertur è materia
in pulmones delapsa quæ illic incalescit: Galeno teste Comm. in
part. 60. lib. 2. Progn. Inter cætera locus est commenotabilis,
& cuius explicatio iis quæ à nobis dicuntur est plurimum luminis
allatura, partic. 14. sect. 2. lib. Prorrhet. οργώπτες εὐχροία & τὸ
λίλω σκυθρωποί, πονηροί. Coloris bonitas, & meostum subtristisque

valde, malum. Vbi $\epsilon\nu\chi\rho\alpha\varsigma$ pro $\epsilon\xi\epsilon\rho\theta\rho\varsigma$ sunit Galenus in Com. Porrò $\epsilon\xi\epsilon\rho\theta\rho\varsigma$ ob calorem aliquem impensè auctum similes sunt $\epsilon\nu\chi\rho\theta\varsigma$, ait Galenus. Itaque Hippocrates coniungit hæc, $\epsilon\nu\chi\rho\alpha\chi\sigma\omega\varphi\omega\pi\varsigma$, vt $\sigma\omega\varphi\omega\pi\varsigma$, id est, rigiditas in fronte, inæstitia, toruitas aspectus declarat istam $\epsilon\nu\chi\rho\alpha\varsigma$ non esse absolutè bonam, sed esse argumentum futuri affectus melancholi ci. Sic facies est benè colorata & $\epsilon\nu\alpha\varphi\varsigma$, vt ait Galenus, sed tantum secundum quid. Quod autem ista $\epsilon\nu\chi\rho\alpha\varsigma$ malum sit argumen to est, quoniam iij quibus ita rubore facies suffunditur sæpe melancholici fiant ex Hippo. 2. Epid. vt Gal. Com. in part. 14. lib. 2. Prorrh. annotat: Et plenius demonstrat idem autor cap. 7. lib. 3. loco male aff. ex sententia Hippoc. Si $\sigma\omega\varphi\omega\pi\varsigma$ cum $\epsilon\nu\chi\rho\alpha\varsigma$ coniuncta sit absolutè melancholicam affectionem per aduersionem in cerebrò foueri signum est. Sed si vtrumque in morbo acuto consideretur, & tertium accedat nèpè frontis contrac tio, quam Hippo. $\xi\omega\alpha\gamma\omega\lambda\omega$ vocat, phreniticum aliquod semen in cerebrò alitur ait Hippo. in Coacis. Item in iisdē locis obseruo $\epsilon\nu\chi\rho\alpha\varsigma$, cum sudorum eruptione, præsertim absente febre signifi care duorum alterum, aut vetus stercus subesse, aut prauum vi stem. Itaque in purulentis $\epsilon\nu\chi\rho\alpha\varsigma$ esse potest, in peripneu monicis, in iis quibus futuræ sunt parotides, in iis quibus haemorrhagia futura est, in iis quibus in cerebro per phlogosin quan dani melancholica affectio alitur, Com. in par. 14. lib. 2. Prorrh. Item in iis quibus inflammatum cerebrum est, in quibus quoque ruborem oculorum animaduertit Hippoc. Aphro. 3. lib. 7. Aphorismorum. Item in accessionibus febrium præsertim cum vigor est ista $\epsilon\nu\chi\rho\alpha\varsigma$ appareat. An bona? Nequaquam. Sic itaque distinctione opus est. Ergo in ægris bonitas coloris bonum signum est, & malum diuersa ratione. Ut in morbis non collabi habitum, & characterem faciei parum immutari & colorem, malum est, quia longum ferè morbum significat Aphor. 28. lib. 2. Sed cum morbi tempora exacta sunt, nec abscessus futurus est, excre tio facta est humoris, coloris suauitas in bonis ducenda, quod pri stinae sanitati corpus reddi arguat. Quod ergo de athletarum $\epsilon\nu\chi\rho\alpha\varsigma$ dicitur, idem $\pi\tau\epsilon\iota$ $\epsilon\nu\chi\rho\alpha\varsigma$ dici potest. Ex actionum enim bonitate & humorum temperatione, vt Hippocrates lib. de veteri med. docet, æstimanda est sanitas. Est enim posita $\epsilon\nu\chi\rho\alpha\varsigma$ $\pi\tau\epsilon\iota$, vt docet Gal. lib. de multitudine contra eos disputans qui miris laudibus $\xi\omega\alpha\gamma\omega\lambda\omega$ efferentes ex coloris bonitate,

vasorum amplitudine, mole corporis & neruis sanitatem metiebantur. Quam sanitatem exercitatorum Cicero depingit in libris de Oratore: Athletæ, ait, cū omni vitio careant non sunt contenti quasi bona valetudine, sed vires, lacertos, & sanguinem querunt, quandam etiam suavitatem coloris. Horum vitiosa abundantia est. Itaque cum benè colorata est facies eā non statim laudaueris.

EΦΟΔΟΣ ab impetu insultuque violento latronum ad dies criticos & morborum acutorum orgasmos (in quibus χριστος vis maximè elucefecit) translatum traductumque est. Sed ne hac tantum in significatione accipi quis putet, possunt & aliae significationes ab Hippocrate repeti. Libro 6. Epid. sect. 5. aphorismo 2. Ita scripsit, ἀνεπίσκεψην φύσις οὐτη τὰς ἐφόδους, γνέειν διανοίας. τὰ μὲν οὖν τὸ σχεδαιμόνιον, τὰ δὲ γῆς γλωσσαν πάγκαρπα. γῆς δονταὶ ἄλλα πιῶντα: Quae sic interpretor, Natura & vias & inclinationes seu impetus sibi nacta est, non vlo con filio. Alia quidem conniuere, id est, actio illa conniuendi, alia verò lingua, id est loquendi sensusque aperiendi actio declarat & subministrat. Atque ita in aliis. Designat autem illo aphorismo vim naturæ, quæ tametsi à nullo edocta à se hoc habet ut cuique inseuerit indideritque vim qua ad εἰργαλαν, quisque videatur comparatus. Illud est quod Tullius scripsit in Milonianæ. Quisque nostrum hausit, expressitque à natura nescio quid ut ad hoc natus & institutus videatur, cum tamen nullæ disciplina præcesserit. Quam consilij facultatisque vim Thucydides in Themistocle notauit, cum propria vi & intelligentia antecessiones progressionesque rerum cum animaduertere diceret, ut in Com. notauit Galenus. Ταῖς Εφόδοις, Galenus significare vult ή τὰς ὁδοὺς ή τὰς ὁδούς τοις ταῖς ιατρικαῖς: vias impetusue & inclinationes ad agendum. Ταῖς εφόδοις, malè vertit, itinera: alias malè vertit, aggressiones: Et si enim nomen εφόδος vtrumque significet, hoc tamen loco, aut vtrumque simul significat, aut præter hæc aliud quippian. Item Galenus Com. in Aphor. 54. lib. 7. Citans Hippocratis locum ex Epid. lib. 6. ait; Natuta materiebus τὰς ὁδούς reperit si valida sit, et si illæ crassæ sint cum etiam per ossa abscessus faciat. Locus Notandus. Quod nomen εφόδος viam itérque designet & Galenus in Com. explicat, & apud Hippocratem lib. περὶ τεχνης, ita legitur, δι' ἐφόδοις δέδοται: per quæ via datur. Quanquam in pluribus

codicibus pro ἐφόδῳ, legitur ἔξοδῳ. Sed exempli gratia cum quis oculis nictat, rationem nictandi non edoctus est, hoc dicitur Naturæ ἐφόδος: Item cum inflectit incuruátque brachiū nesciens an ab hoc musculo an ab illo ea actio pendeat, naturæ est ἐφόδος. Praesertim vero naturæ instinctus in pueris recens natis appetit, qui & plorant & fidere videntur, multaque alia: quod in lib. de septimi. partu eleganter explicat Hippoc. sub finem, aitque hoc fieri ob φόρμα τέλος: id est, peculiarem in puerō sapientiam: Ut Galenus in Com. explicuit, an talis ἐφόδος Latinè aut iter, aut via, aut aggressio, vertetur? Itaque Grammaticum nimirum agunt Hippocratis Interpretates. Quanquam non nego ἐφόδον dici posse cum sursuī, aut deorsum, aut hac illac natura quippiam depellit. Cum utitur verbo, *conniuere*, declarat vim & inclinationem naturæ in agendo, etiam dum alij operi sumus Intenti. Conniuemus enim aliam in rem incumbentes. Cum, linguae meminit, explicat vim naturæ in vsu tantulæ rei cum exprimenda animi nostri sunt sensa. Quis enim docuit puellum ut linguam moueret ad metis argutas agitationes detegendas & enucleandas? Item cum dixit, οὐδὲ ἀλλὰ τοιᾶς, Galenus vult explicari actiones has quæ ex voluntatis nostræ arbitrio pendent, ἀεραπηγής vocant. Cum respiramus, aut spiritum cohibemus, id quidem à voluntate pendet, & non nomine τῆς ἐφόδου continetur quatenus ἀεραπεσίν, aut ἀεραπετκής factum. Cum nobis dormientibus feriantibusque ac ligatis sensibus, & actionibus prohæreticis cessantibus, mouetur thorax, ista actio, crēpita, an à voluntate pendebit, an ὄρυξ dicetur, an ἀεραπεσίς, siue crēpita, ἀεραπετκής facta? Eφόδος est, ut & conniuere. Nam conniuemus minimè cogitantes quod necessitas ad id naturam inuitet, ne queuntibus nobis tandem oculos immotos retinere. Itaque & dormiendo respirare, & conniuere eodem referentur, & ἐφόδοι dicentur. Et quemadmodum apud Galenum, *Conniuere*; inclinatio, motus, & impetus quidam naturalis est necessitatis vi, ita & respirare in somnis. Nec ad ἀεραπηγής κατίτεις reuocabuntur. Vnde contendunt quidam Neoterici, & non abs re aliud esse fieri τοῦ ὄρυξ τοῦ ἀεραπεσίου. Nam respiratio libera, aut eiusdem cohibitio nobis vigilibus fit τοῦ προαπεσίου: Eadem non ita, cum dormimus, sed τοῦ ὄρυξ, ita nimirum natura coacta viam sibi querente, id est, suani ἐφόδῳ, ipsum impetuū, inclinationem occultam. Nec obest quod aliquando dixerit nihil

interesse si quid $\chi\varphi\tau'$ ὄρμη $\tilde{\eta}$ κτι προάρεσι fieri dicatur. Illud enim obiter dicit ne cursus orationis retardetur, néne nimirum de verbis laborare dicatur. Et locus est apud Gal. Comm. in Aphor. 15. lib. 4. Vbi $\chi\varphi\tau'$ ὄρμη. verè $\tilde{\eta}$ κτι προάρεσι κίνησις $\tilde{\eta}$ έπεγέλα (quanquam in Græco legitur έπεγέλα, & interpretes nomen κίνησις, reponi debere assérunt, sed abs te meo iudicio) significat: Ait enim; Sominus quietem affert actionum muscu- Locus
Galeni
excusa-
tus.
lorum quæ actiones sunt $\chi\varphi\tau'$ ὄρμη, id est $\chi\varphi\tau'$ προάρεσι. Nam respiramus: sed actio illa $\chi\varphi\tau'$ ὄρμη fit, propriè si loquamur. Locus autem quo Galenus nil interesse putat, an quipiam dicatur fieri, aut $\chi\varphi\tau'$ ὄρμη, aut $\chi\varphi\tau'$ προάρεσι, aut $\chi\varphi\tau'$ βέληνοι scriptus est Com. in particul. 6. lib. 2. Prognost. Item part. 4. lib. 3. Epid. sect. 1. Huc pertinet locus de Tussi apud Hippocratem particul. 3. lib. 2. Prognost. ubi scribit, οὐδόντοι ἀπὸ τῶν πνευμάτων τύφων καὶ τυφούς εἰσι. Quibus ad Hepate natus hydrops his tussis adest, & tussiendi cupiditas. Laurentianus interpres omisit nomen βήχης, & male. Aliud enim tussis est, aliud tussiendi cupiditas Græcis θυμός: θυμός autem πεθυμία Galenus interpretatur, propensionem, desiderium, voluntatem tussiendi, sed tamen ob pressum diaphragmatis à tumore æger non audet tussire, quia videt inanem irritumque istum fore conatum. Resudat enim ab Hepate ichor qui istum θυμόν, id est tussiendi desiderium affert ut Gal. in Comm. docet. Itaque cum Hippocrates dixit βήχης, volunt intelligi ὄρμην, ἐφόδον, naturalem instigationem, cum videlicet nobis minimè cogitantibus oboritur tussis. Nam vt ait Galenus in illo loco: Natura per se tussim infert ad expediendos infarctus pulmonum, quanquam ipsi ne tussire quidem cogitemus. Et nomen βήξ, motum $\chi\varphi\tau'$ ὄρμη significabit: Nomen θυμός, motum $\chi\varphi\tau'$ προάρεσι. Nam in Comm. Galenus docet istum θυμόν καὶ προθυμίαν, esse cum iritamus incitamurque ad tussiendum, sed cum primum tussire incepimus, statim cohibemus, quantum in nobis est, quia frustra nos tussire iam cognoscamus, nil commemorabile extundentes; & propterea nobis ἐργάδης est, ut loquitur Gal. Quatenus itaque cohibemus, & cohibere annitinur, catenus προαρεπτίκον, hoc esse dicetur. Sed hæc fortè subtiliora sunt. Ut autem in vi nominis ἐφόδη explicanda operam nimiam non ponamus, afferemus locum unum ex Hippocrate, quo perspicue illud explicatur quod dixit Hippocrates: Natura inuenit τὰς ἐφόδης. Hippocrates sub

finem lib. de Arte, comparat Naturam cum Arte, docētq; naturā artis peritis indicare quæ agenda sint. Et cum multa sint occulta artificibus inuenit εὐπολια σωμεργίς, auxiliares facultates, cōpendiosas facultates, quibus ad latentes res aditus fiat. Et quod arti tribuitur, illud à natura est. Nam & vocis tarditas, & claritas, & infinita penè quibus occulta detegimus à natura suppeditantur. Et cum acres halitus per poros, aut sudores promouet, illud est habere suā ἐφοδον. Itaque illo loco ἐφοδος illa lib. 6. Epid. occulte subindicata abundè explicatur. Propriè autē ἐφοδος est in morborū Crisibus, aggressio, insultus, impetus, μεταβολὴ ὁξύρροπος. Nam in omni actione naturæ debet esse φυσικὴ ἀλλοίωσις, ut impressio fiat formæ: Et præparata materia in tempore in articulo, & puncto quodam indiuisibili excerni incipit cum perfectus perpassus est. Illud punctum in quo incitatio & mutatio repentina fit ἐφοδος propriè dicitur. Debet enim fieri repente, ἀθρόως, non βεβαῖτως, non καὶ βεβαχὺ. Ista enim ἐφοδος καὶ μεταβολὴ ὁξεῖα κρίσις causa est. At verò apud Hippocr. lib. 3. de Diæta, & lib. de alimento legitur nomen ψεύσης ἀπὸ τῆς ἐφοδίας, καὶ δρῦμος: ut cum dicit lactis & nutrimenti circuitus esse multos, id est, ποτάς.

T.O. H.

MΙΠΡΟΠΟΣ κρίσις, καὶ ἡμίρροπος κρίθησι, apud Galenum leguntur, Com. in Apho. 23. lib. 2. Apho. Interpres vertit; Crisis imperfecta: & imperfectè iudicatum esse: Ad sensum quidem quadrat versio, sed vox illa ἡμίρροπος aliam habet proprietatem & στέργειαν quæ non satis latino idiomate. potest explicari. Nam cum κρίσις, ex locis infinitis sit ἐφοδος, quædam naturæ & μεταβολὴ ὁξύρροπος, καὶ ῥοπὴ ή εἰς τὸ ἀμεινον, ή εἰς τὸ χειρον, cum perfecta est ῥοπὴ, id est insultus, impetus, ἐφοδος, tunc perfecta crisis, perfectus motus, incitatio ac impetus naturæ in dirimenda morbi controversia, aut in hanc aut illam partem. Sic κρίσις πελεῖα, opponitur κρίσις ἡμίρροπος: Ac si dicas Crisin media ex parte Natura tentatam, Crisin semi-motam, quod est verbum politicum: media ex parte impetum incitationēmque factam esse. Vnde eo in Comm. Gal. loquens de sexto die, & aliis iudicibus diebus, in quibus κρίσις sunt ἡμίρροπαι, scribit: Quæ-

cumque crises media tantum ex parte promotæ sunt, iis sequentium dierum unus finem addit. Quod ex historia Metonis patet part. 24. sectio. 3. lib. 1. Epid. cui die quinto cum iudicatus esset, morbo alioqui calamitoso existente, post crisis ἡμίπομπη sanguis è naribus satis diu profluxit. Huius quoque rei fidem facit virgo Larissæa part. 83. sectio. 3. lib. 3. Epid. quæ cum sexto die iudicata esset: Et crisis male fida esset, periculum quod illa crisis creare poterat, depulit mensium eruptio à natura procurata. Et lib. 2. Epid. loquens de abscessibus opponit, id quod fit ἀγρόως, ei quod fit ἡμίπομπας. Fortassis etiam ἡμίπομπον κρίσιν dicere possumus cum Hippocrates dicit aliquid esse, ἀράξιος τὸ πεπολῶν, ut in acuta febre eaque magna, parotis est, κρίσις ω̄κεχριστικής, ἀράξιος τὸ πεπολῶν. Non est enim condigna, & effatu digna excretio.

T O. I.

KΤΕΡΙΩΔΕΣ, auruginosi, ictericio colore infecti, de quibus à Gorrao abunde dictum est, vnum tantum ad verba Gorrai addemus, in quo imminutus esse videtur. Nam cum icterum ab hepate natum explicat, ait eum non à sola obstruktione originem trahere, sed à calida siccáque ipsius visceris intemperie Galenus quatuor causas assignat, tres quidem in Com. in Aphor. 62. lib. 4. Inflammationem hepatis, obstructionem & scirrum: quod idem astruit Com. in part. 5. sectio. 1. lib. 3. Epid. Quartam his causam adiungit mutationem proprij temperamenti ipsius hepatis, vnde sequitur illius visceris κακοτραχία ἀνεύ οὐγκώς, ut scribit cap. 8. lib. 5. de loc. aff. Ita enim affecto hepate coloribus ineffabilibus cutis inficitur. Quod animaduertent medici ne eo auruginoso colore inspecto ad solemnia sua remedia temerè festinent. Nunc autem de ictericis maximè sermo est propter aphorismum Hippocratis ultimum lib. 5. Aphorismorum cum scribit, οἱ ἀντεπάδες τὸ πέρι τὴν πνευματιδες εἰσὶ: icterici non valde flatuosi sunt. Quod an verum sit, videndum. Atque duo ponenda, vnde flatus, & in quibus flatus, posterius quid ictericorum nomine comprehendat. Flatus autem halitus quidam est excitatus ab imbecillo calore in materia vel humida, vel pituitosa. Sic calor causa est efficiens,

non quiuis, sed imbecillus. Quod ex eo Galenus colligit cap. 2.
lib. 3. de causis sympt. quod quemadmodum in magno mundo
flatus non excitantur aut extrema hyeme rigente, aut feruen-
tissima æstate, sed dum calor & frigus mediocria sunt, ita quo-
que & in corporibus Materiam flatus crassiorem constituit
Hippocratis interpres Gal. in Aphor. 70. lib. 4. dum explicat
quoniodo caput iis doleat qui grumosas & confusas vrinas ex-
cernunt. Quod autem Galen. in Com. Aphor. vltimum lib. 5.
Dicat flatum aut ob abundantiam pituitæ generari, aut ob im-
becillitatem partium ad ventrem attinentium, hic duplicum
materiam statuit, vnam crassam, alteram humidam & minus cras-
sam: ut cum imbecillior est in ventriculo calor magna assumpto-
rum pars πλευρατοῦ. Nunc autem per ictericos, biliosos ho-
mines intelligit, non quod biliosi propriè icterici sint, sed quod
icterici fiant magna ex parte bilioso præditi temperamento.
Cum itaque flatus aut ob copiam pituiti humoris surgant, aut
imbecillitatem partium ad ventrem attinentium: neutra ratione
icterici flatiosi erunt. Priore modo quod biliosum & pituito-
sum temperamentum pugnet: at icterici biliosi sunt: Posteriore
modo quod raro in ictericis imbecillitatem partium ventris re-
perias ait Galenus. Sed posterior ratio minimè probabilis vi-
detur. Si icterus fit aut obstructione, aut inflammatione, aut
scirro, aut mutata temperie hepatis, aut impensè calido ventre,
vt in iis quos 6. Epid. sectio. 4. θερμόκοιλος vocat Galen. aut in-
testinorum vitio, ant tunc partium ad ventrem attinentium robur
adest? non hercules videtur. Et tamen hi propriè icterici di-
cuntur, vt ex Galeno antè edoctum est. Nam & quibus hepar
obstructum, aut hepar inflammatum & intestina phlogosi tentata
illos videnius flatibus abundare. Testantur melancholia hypo-
chondriaca laborantes, in quibus priuarum venarum à phlogosi
obstructio est, cap. 7. lib. 3. de loc. aff. Et ab ipsa obstruccióne
flatuum generatio. Præterea ictero maximè patent ijs quibus ca-
lor multum acer est & biliosus, quos θερμόκοιλος vocari diximus
Comin. in part. 25. sectio. 4. lib. 6. Epid. Et tamen flatiosi ma-
ximè esse posunt: θερμόκοιλοι iracundi sunt, venosi ob ve-
narum perspicuitatem consumpta carne, obnoxij melancholiæ
flatiosæ: Item & sicco hydropi vt plutinum: Nam & cibos male
coquunt, sanguinem ob caloris acrimoniam corrumpunt, carnes
frigidiores habent, omnia ferè in nudorena conuentunt, si dulcia
sumant

sumant in flatum conuertent, si acria salfāque corruptent, per part. 24. sectio. 5. lib. 6. Epid. an non eos, cum eiusmodi omnia patiantur, dices imbecilliores habere facultatem, & partes ad ventrem attinentes? Nā vt calor naturalis optimas actiones affert, & facultatibus partibus que robur addit; Ita calor ille multus, acer, mordax qui in illis biliosis reperitur actiones vitiat, partesque imbecillas reddit vt Com. in par. illam 25. sect. 4. lib. 6. Epid. notat Galenus. Immo id temperamentum reuicit. Si itaque imbecillitas partium ad ventrem spectantium flatum parens est, quia biliosi isti imbecillitate illa impediuntur, eos necesse est esse flatuosos. Itaque siue *ἰντερώδεις* propriè sumantur, siue pro biliosis, tenuibus, macilentis qui à signo accidentalī, quod nimirum inter cæteros iæterō præhendantur, aut ferè flauo colore cutim habeant tinctam, *ἰντερώδεις* dicuntur: vtroque modo flatuosī esse poterunt, non quod phlegmata abundant, sed quod imbecillas partes dictas habeant. Quanquam id neget Galenus. Sed sibi ipse satisfaciat. Nam rationum nostrarum vis à Galeno de-prompta est. Potissima autem hæc ratio est quod isti calidi, biliosi, iracundi, venosi maxima ex parte in melanchol, hypochondriacam incident, & in hydropeni siccum, vt ratio & sensus fidem facit. Nisi dicamus *ἰντερώδεις* propriè appellari non eos quibus acer nimum mordáxq; calor est omnia corruptens, tametsi uno in sensu biliosi dieantur, sed biliosos satis carnosos, quibus non tanta acrimonia caloris, qui ob suum natuū temperamentū facile iætero inficiantur. Vel dicemus iætericos biliosos haud valde flatuosos, præsertim ob pituitam, ob imbecillitatem quidem partium ventris flatuosos reddi posse, sed non ita facile. Nec enim necesse eos quibus calor acer nultū, statim imbecilliores partes naturales habere, vt docuimus, sed tantū tempore imbecillitatem acquirere. Vnde quod de tympanite, & melancholia Hypochondr. obiectum est, respondendum hæc præsertim symptomata post longam adustionem, & ætate inclinante accidere: Ut de Damagora docet Gal. Com. in part. 12. sect. 3. lib. 6. Epid. Porro locus est admodum memoriâ tenendus Com. in partic. 13. sectio. 3. lib. 6. Epid. vbi loquens de iis quos *ἴπεργάρδεις* vulgo dicunt, scribit ideo flatus in Alatis naturâ creatis excitari ac generari quod & facultas vitalis, & calor sit imbecillus. Sicalati sunt facti ob facultatis impotentiam, & ideo obnoxij flatui: qui flatus in ipsis est quoddam *Cura' mor;* Latinè; Causa iuuans & concur-

rens, quia naturalis ista constitutio πλευρώδης, ad pulmones vitianos valet, & fatus in iis naturâ nascens adiuuat quoque natuam istam diathesin ad eosdē pulmones vitiandos, quia ad ruptionem venarū in pulmonibus faciundā confert plurimum. Hipp. lib. de flatibus abundè docet quomodo fatus venarū rupturam adiuuat in pulmonibus ipsis: Immò humor sine flatu eas non rumpit. Verū contra ea quæ hic dicuntur ex sententia Gal. scriptum est cap. 6. lib. 2. de temp. ex vna parte de toto corpore non esse iudicandum.

IX ΩΡ & ἵχωρες: Nomen quidem hoc à Gorraeo explicatum est vt significat tenuem aquosāmque humiditatem, siue in corpore sit, siue extra corpus, vt cum ab vlcere emanat ichor, qui à Celso sanies, vel faniei sp̄cies dicitur. Nam cum duplex in vlcere sit excrementum vnum vtile, alterum inutile in omni vlcere, illud crudum & tenue quod manat ἵχωρ dicitur, vt explicat Gal. Com. in Aphor. 46. lib. 4. dum vtriusque illius excrementi notas assignat. Vbi legitur dum mentio fit de malignis vlceribus, οἵ τε ἱλαστήρες ἵχωρες ἀπορρέονται; Quibus vlceribus liquores saniosi defluunt, melius, sanies verteretur: Ut intra corpus ἵχωρ tenuem substantiam aqueāmq; qua humores circumfluunt significet, & quæ proportione sero lactis respondeat vt vult Gal. Com. in part. 38. sectio. 2. lib. 6. Epid. Et subscribit Arist. 3. de Hist. Animal. qui ἵχωρ, vult esse vel sanguinem crudum, vel in serum versum. Sed de hoc paulò post. In vlcere autem, & extra corpus, sanies, & saniosa substantia dici poterit. Itenī cum aliis fluit biliosūmque serum excernit, dicitur apud Hippoc. in Coacis κοιλία διδύμη ίδετό χρόνα πολλά. Ac si dicas biliosæ aquositates & acres quæ pleuritidem cōmittebant. Et idem Hipp. lib. de arte scribit omne inconcretum (loquitur autem illo loco de ventriculis corporis, nomine vetriculi generaliùs sumpto) & quod nō coaluit, seu pellicula, seu carne tegatur, cauum est: Impletur dū sanum est flatu, dū morbosum, ichore. Et lib. de corde ait secto cordis sinistro ventriculo nil reperiri præter ichorem. Nomen ichoris illuc pro tenui substantia ac spirituosa accipitur. Præter autem illam significationem à Gorraeo assignatam, ἵχωρ, ἵχωρες, καὶ αἷμα ἵχωροι δὲ καὶ ἴχοχλω signifikat & tenuem substantiam, & sanguineni venenosa aliqua & maligna facultate præditum vt explicat Com. in par. 38. lib. 6. Epid. sect. 2. Quod vt confirmet civitat Hippocratem 2. Epid. Sub cute ichores creabantur, inclusi

calefcebant & pruritum excitabant, deinde pustulæ ambustis si- &
miles exurgebant, &c. Item citat Platonem in Timæo, vt do-
ceat grauissima ab ichoribus symptomata importari. Hippocra-
tes itaque primùm sicut & Plato in Timæo considerat vel serum
sanguinis per se, vel facta comparatione cum sero aliorum hu-
morum. Rursus, cum dicimus serum sanguinis, vel de sanguine
solo intelligimus, vel de complexo 4. humores. Serum sanguinis
perse considerati *eūn̄ges* est, mite, mansuetum: omnium aliorum
humorum serum, & puris serum comparatione cum sero sanguini-
nis molestum est, & semp̄er aliquid mali affert, quia resipit sui
humoris naturam. Sed serum sanguinis complexi quatuor hu-
mores ambigit; Estque bonum aut malum pro dominatu alicuius
humoris. Proinde Hippo illo adducto loco scribit; De san-
guine ichoroïde, quòd in pauidis talis & vigilantibus, siue bonus,
siue malus (Quo loco admirandū Hippocratis ingenium sibi
in subsidium memoriae tantum id scribentis) Hic duas assignat
notas; Pauorem, vigilias. Deinde, dicit, Bonus, malus. Ac si
dicat. Sanguis complexus quatuor humores in notis bonitatis
aut malitiæ ambigit ac vacillat. Nam prout dominatur hic aut
ille humor (quoniam raro adest ista æquabilitas quam natura
postularet) ita varia symptomata cluent. Exempli gratia, si
pituitosior est; & serum eius (nam de sero mentio præsertim est)
pallores adsunt, tanquam minus formidandum symptoma, eaque
qua^e *eūn̄ges*, & benignitatem humoris designant. Vnde, quod
notandum est, ait, sero pituitoso, Inest quidem torpor, non mor-
dacia nec malignitas, nisi pituita vitiata sit, nimirum aut salsa, aut
acida. Quo ex loco colligere est (sed hoc *n̄a p̄ep̄yō*, vtile tamen ad
modum ad cognoscendum) Arthriti, Ischiada cæteraque id ge-
nus, nec à pituita simplici, aut sero eius esse, sed aut à sero pituito-
so acido, aut salso, quod ad curationem magni momenti est. Nam
pituita eiusque serum ex sententia Gal. paulò antè adducta indo-
lentiam torporēmque in partes inducit, nedum eos atroces dolores
quibus immisericorditer qui articulari morbo sunt impliciti
diuexantur. Ergo (quod antè dictum est) serum sanguinis com-
paratum cum aliorum humorum & puris sero, blandum est & be-
nignum. Nam & serum ichorique puris magnas alui perturba-
tiones affert, tenafmos, dysenterias, quod Empyicis contingit
Com. in Aphor. 39. sectio. 2. lib. 6. Epid. De bilioso sero loci
penè infiniti sunt. Vt Aphor. 3. lib. 6. Initio. Dysentericorum

Nota.

cum ichores præsertim biliosi ab hepate ad ventrem confluunt, si ventriculum feriant ~~σπονδας~~ inferunt, si intestina grauissimè ea afficiunt. Iste ichores & crudi & incocti dicuntur: crudi cum nondum à natura sunt temperati, non quod in alimoniam cedant. Incocti quod vix gratiam naturæ recipiant. Vide Com. in part. 44. lib. 2. de Diæt. acuto. Quo in loco nomen *ἰχῶρες* male vertit Leonicenus: Humores melius, serum biliosum, serositates (si nomen Latinis placet) tenues superfluitates. Item & 4. de Diæta *τύψος οξεῖας*, satis apertè docet generationem febrium ardentium cum venulæ arefactæ ichores ad se se attrahunt. Contra tamen ea quæ hic dicuntur facere videtur quod lib. 1. de morbis: cum de causis phrenitidis agit Hippocr. ait sanguinem oportere fieri serosum in Græco *λιγύη*. Ergo, vt scribendi commentandique finis fiat, priuato quodam nomine *ἰχώρη* *καὶ αἷμα* *ἰχαροστός* malignum, furibundum, venenatumque, serum, & pepasmi expers significat, vt in pestilentibus constitutionibus contingit quas austrina constitutio *πνησθίας*, & ventis carens aduexit: tunc enim serum putrescit venenatumque redditur. Idem ferè in frumentum abundantia contingit. Nam videre est iliadem morborum sporadicorum contagione alios inficientium, & multos è medio tollentium. Morborum numerum à sero maligno ortorum satis videre licuit hoc anno 1573. In quibus iactationes innumeræ, pulsus calori per partes fuso non *ἀνάλογος*, pruritus, faucium exulcerationes, dolores capitis translato sero ac efferato implacabiles, in multis parotides functæ: Quibus natura satis robusta, sudores eruperunt, superfuerunt, vt pote morbi indole & natura in sero maligno consistente. Nam cum fixa in humoribus præsertim crassioribus morbi causa, sudores ita soluendo non sunt. Sed hæc satis. Quod ad Aristot. opinionem paulò antè adductam (de qua dicturos nos sumus polliciti) quod ichor sanguinem crudum aut in serum versum significet, id minimè verum, sed *καὶ τὰ λεγόμενά* tantum. Nam vt laeti crudior pars quædam est quæ serum dicitur, ita & sanguini, & cuilibet humoris Galeno Com. in part. 38. sect. 2. lib. 6. Epid. Non propterea tamen *ἰχώρη* sanguinem crudum designat. Quamquam cum aquosus magis sanguis est, naturâ proximè ad serum accedens, serosum sanguinem vocitanus, non tamen absolutè serum. De ichore locus est nota dignus apud Hippocr. libro de hominis structura ubi diuidit autumnum in duas partes, in priore parte autumni *τὸς ιχωρεας* dominari ait,

in posteriore succum melancholicum. Et cum iste ichor dominatur acidis, & astringentibus alimentis locum esse dicit: Galenus vero cap. 9. lib. 6. Sanit. tuenda dolores Capitis maximè manare ait ex vapore ἥχωρῳ, à ventriculo in quem isti ἥχωπες in ieiunio translati fuerant.

T O. K.

A T A K A I Σ I S καὶ ἔρριψι contrariam vim habere videntur apud Hippocr. Nam libro de humoribus cum æger nullam decubitus formam retinere potest, nec sedere, nec recumbere, nec quiescere sed disiicitur, prouoluitur, deciditurque in pedes iactatque corpus ἔρριψι dicitur, & passio tantum est. Cum autem suo loco manet, quiescit, erigitque sese alacriter *; actio ^{quod} Hippocr. quædam est quam εὐρεῖαι. Galen. Comm. in part. 16. lib. I. in Pro-
gnost. vocat: Id autem decubitus appellatur, Græcis κατά-^{vocat} γνοστ. καί τοις κατάκλινεσθαι, quod decumbere significat. Ut autem dum sese corpus mouet, & legitimè sese componit facultatis corpus mouentis εὐρεῖαι declarat, ita cum quiescit nonnulla eiusdem actionis significatio appetit. Nam quies aut summam infirmitatem facultatis significat, vt cum εἰ πυρετῷ κοπτάσῃ, cor-^{τοεστο-} εῖαι. pus ne tantillum mouetur nequeunte facultate aliquid efficere, & excitato dolore cum vel minimum mouetur quis, aut facultatis vim aliquam, vnde ἀναγέγειν καὶ κατακλινεῖσθαι καὶ κατακλινεῖσθαι, εὐρεῖαι τοις μηδομέ-^{τεροις} οὐ habent, vt ita dicam. Præterea est aliqua quies in qua omnium muscularum contentio fiat, Græcis ὀμοτονία dicitur, vt in miluis appetit qui in aëre pendent: Vnde ineptè quidam confundunt ἔρριψις καὶ κατάκλισθαι: Illud passiotantum est, hoc actio. Quæ enim ratio & analogia est auis in aëre volantis, & eiusdem interram decidentis dum telo traiecta est, aut graui corpore decussa: eadē est: ἐρρίψις καὶ κατάκλισθαι. Cum enim aues euolant præpetibus pennis actionis animalis vegetæ ac integræ illæsa facultate signum dant aliquid. Contra vero cum decidunt aëre percussæ iætæve casum facultatis significat: Illud habitus, hoc priuationis rationem habet. Idem in ægris continet. Κατάκλισθαι designat, & facultatis corpus mouentis robur, & rationis iudiciique integræ signum exhibet: ἔρριψις, quæ & κατά-^{κλισθαι} dici potest depravationem decubitus, aut eiusdem priuationis.

nem quandam notat, vnde & facultatis mouentis imbecillitas causa, & rationis labefactatio apparet, cum nulla veluti praeunte voluntate huc illuc iactati mouentur. Et ideo τὰ σκέλεα ἀγρίμα, in malis ponit Hippocrates part. 17. lib. 1. Prognost. Item τὰ σκέλεα ἀγρικαμψέα καὶ ἀγριπτελέμεα, in malis ponuntur, & in Coacis vocat ἀγρικηλασμέα: Cum artus deducti sunt & modicè contracti, quod resolutionem neruorum & indecoram compositionem significat. In ægris decubitus ratio magni ponderis est, quod ad prædicendum præsentidūmque magnas habeat opportunitates. Hippocrates lib. de decenti ornatu de decubitu quidem agit quem ἀνάκλισιν vocat, sed hoc nomen pro decumbendi loco non pro forma sumitur. Itaque Hippocr. lib. τὰ σκέλεα, cum artem medicam breuiter perstringit, ait consideranda esse τὰ σχήματα; illo nomine complectens omnem decubitus rationem, siue ea è natura sit, siue contra naturam. Et lib. πτελέμηθρον, hanc vocem usurpat cum docet quid afferat decubitus forma ad morborum (præsertim de gibbositate, & repanditate disputatione) generationem aut augmentum. Nam & membra imbecillitas, & decubitus positusve partis ad incrementum morbi facit, quod in quam decumbimus partem, ea comprimitur, in eamque maximè partem præsertim si debilior sit, humores confluere solent. Sed hic duobus modis nomen σχήματος usurpatur. Tertia accedit significatio ex lib. de vetere medicina. Nam illic obseruat Hippocrates in corpore τὰ σχήματα, vt aliæ partes cauæ sint, aliæ non: & de aliis differentiis similiter. Verba Hippocratis sunt part. 17. lib. 3. de Articul. ταφέζυμβάλλεται
 ” οὐδοισι σὺν ἕρσῳ καὶ τὰ σχήματα ἐφ' ὅποια ἀνθειαστικελίθια; id
 ” est: Nonnullis vñā cum morbo figuræ decubitus in quas de-
 ” cumbere consuerint ægri, conferunt, suppl. ad mōrbos adau-
 ” gendos. Porro decubitus obseruatur aut in ægris aut in sanis: In sanis rationem causæ habet, in ægris potius signi, potest etiam & causæ, vt nunc ex lib. de artic. docuimus. Voco autem rationem causæ, quod bonus decubitus & naturalis ad optimè iuuandam coctionem conferat, & ad vitandas catarrhi opportunitates. Puta, si quis supinus iaceat, et si illi hoc in more sit (quod perpetuò spectari vult Hipp. in Prognost.) & decussatim manus capiti imponat, non est dubium quin in Ephialten propendeat: Si paulum inflexus propensusque, idque pro voluntatis arbitrio obdormiat, coctionis munus in ventriculo iuu-

bit. At quærit Aristot. Probl. 3. lib. 6. cur infexo corpore decubitus iuvat: duas rationes reddit: Prior est, quod coctio in alio magis promouetur, parte nimiram tali decubitu calefacta: Posterior, quod locus flatibus qui in corpore multi pullulant & surgunt, detur: Extento corpore enim nulla cava adigitur qua fatus sese recipiat, eoque nobis molestior esse solet. Item & Problem. 5. & 7. Quærit cur indormiamus potius lateri dextro, accumbamus & innitamur potius lateri sinistro: quæ quæstio ab illo acutè agitata, acutius soluitur. Eaque huc pertinet quoniam de sanorum decubitu agitur qui tantum rationem causæ habere debet: si vis, signi & rationem habeat. At in ægris magni interest qua figura quis obdormiat, aut diductis cruribus, an decussatis, an complicatis, an negligenter reiectis ac projectis, an supinus, an pronus, an molliter, an laboriosè, an quietè placidèque, an turbulentè, iactabundè, & cum iectigatione. Quæ omnia signi rationem habent, ut inde significatio fiat, aut doloris partis cuiusdam, ut cum proniùs in ventrem procumbit, aut delirij, ἀλυσις, infirmæque aut potius senescentis & inclinatae facultatis, ut cum nudatis pedibus (febre non admodum vehementer, vis enim in eo magna ponenda est Galeno Com. in part. 17. lib. 1. Prognost.) aut prouoluto corpore, aut projectis artubus quis decumbit in lecto. Quæ omnia fusè persecutus est Hippocrates. Ut ergo rectè decumbere, quod κατακλινεσθαι dicitur (hoc enim verbum σηρπεσθαι significat, vim nimirum ab alio prodeuntem) γένος της κατακλισθαι à Galeno Com. in particul. 17. lib. 1. Prognost. signum bonum in ægris, ita contrarium in malis censeatur. Hippocrates primum optimam κατακλισιν describit, in qua facultatis vim vult efflorescere ac elucere, & non ita vehementis morbi significacioni dati, aut si morbus talis, non tamen corpus debilitatum succumbit. Optimum decubitus Galenus vult esse cum in latus alterutrum sine labore decumbi potest: Et hanc decubitus formam Mathematicarum more proponit, quæ sit obliqui index, canon & regula quam intueri sit necesse. Eiusmodi autem decubitus optimus ut signum: nam vim & robur corporis designat. Cum enim talis decubitus rotundam figuram efficiat, difficilius suo statu retinebitur, quam si plana esset. Quod si eam seruet æger, & tolerantiam suam & robur indicabit. Alia est decubitus forma quam Gal. in Com. in part. 16. lib. 1. Progn. vocat αράπποντος οὐδίας: interpres vertit, Iacere erectiùs, sed male, debet enim.

Latinè reddi, quum quis supinus & erectus decumbit, τὸν υπέρτον, enim supinus significat. Quatenus enim supinus tantum decubitus, est ἐρεγμένος, id est, indifferens & ambiguus, sed quia erexitio est aliqua, affinis est optimo decubitu. Alij decubitus non ita boni, ut κατάκλινος ὑπέρτον, οὐ τεταρτόν, aut τετρατέταρτον, id est, decubitus supinus, & præceps, propensus, proclivis, & deciduus. Item alijs malus, cum in ventrem decumbit. Itaque cum sue decubitu manere non potest, prouoluitur & in pedes à culcitra prolabitur, nudantur pedes, proiiciuntur artus inæqualiter, propriè id omne ἐπρίψις ἀπὸ τῆς ρίπτας dicitur. Si ergò hoc ἐπρίψις dicitur, quare dicit hoc totum ἀλυσμὸν significare? an aliud est ἐπρίψις, seu πεπτός, & ἀλυσμός, quod si verum est, vnum & idem seipsum significabit. Est vbi nomen ἐπρίψις eiusmodi projectionem, deuolutionēaque corporis significat quatenus ad inæquales motus & agitationes significatas prius refertur: Est vbi significet ad ipsum quod causa est eiusmodi motuum & agitationum inconditarum. Quod autem causa est, dicetur aut summa imbecillitas facultatis corpus moderantis, aut ventriculi κάκωσις, mala dispositio orificij ventriculi, aut totius ventriculi. Nam Galenus Comm. in Aphor. 56. lib. 7. aperte docet ἀλύειν, verbum significare anxietatem à qualitate humoris ventriculi orificio molestantis, ut non tam in capacitate humor contineatur, quam alii ipsius parietibus adhæreat. Nam & ἀλυσμὸς id significat, & quaes causa ἀλυσις, eadem & ἐπρίψις causa. Nil interest siue hoc, siue illud dicas. Hoc tantum monere superest κατεκλινέσθαι & κατεκλινεσθαι, pro codem sumi: tamen τὸ κατεκλινεσθαι, habet plus ἐρεγμένος, quam κατεκλινέσθαι, si ad examen res reuocetur. Item mirum quomodo κατεκλινεσθαι, hic & lib. de Artic. In bonam partem sumatur, cum part. 38. lib. 2. Prorr. τὸ κατεκλιμένον, in malam accipiatur partem. Nam cum cautionem affert ne quis exolutis medicinam adhibeat, vocat τὸς κεκλιμένος, id est, ἀκλύτος, ut Galenus loquitur, interpres vertit, Inclinatos. Fortè nomen hoc ad hominem accommodatur cum potius ad morbum referri debeat: vt dicatur ἡ γῆς κατεκλιμένη, morbus affectus, ac inclinatus cum omnia sunt in desperato: quo modo dicimus; Rempubl. inclinatam ac senescentem. Cicero. Sed hæc alio loco.

KA T E I A O Y Σ A I φωνα legitur apud Hippocratem part. 32. seccio. 3. lib. 3. Epid. Cuius in vocis proprietate multum laborat Galenus. Nam & impropre hac vsum voce Hippocratem contendit, & si vocem admiserit, male actiuam pro passiuua usurpare. Nos non tam de verbo laborabimus, quam ut vtilitas ex rei explicatione consequatur. Primum Galenus actiuam vocem reiicit κατειλθοντι, et si Hippocrates ea uti voluerit, ait credibilius passiuani usurpare κατειλθμενη. Nec adeo ignatum linguae Graecae Hippocratem esse vult ut actiuam vocem pro passiuua supposuerit. Mitor tamen Galenum non obseruasse etiam in germanis scriptis; ut in aphorismis & Epidemiis Hippocratem alias solocēismum committere, alias passiuam vocem pro actiuia voce usurpare, alias quod affectus proprium est parti attribuere, & contrā utaphorismo 37. lib. 2. Aph. scribit οι ει τὰ σύμπτωτα ἔχοντες, Φαρμακέυεσθαι ἔργαδες, alij ἔργα-
des scribunt & melius. Itaque solocēismus commissus. Debuerat enim scribi τοῖσιν εῦ τὰ σύμπτωτα ἔχοντες Φαρμακέυεσθαι ἔργαδες. Et si legamus, ἔργαδες Φαρμακέυεσθαι, improprium hoc est. Et 2. de morbis mulierum legitur γυναικὶ διεφθοριᾳ, pro διεφθοριᾳ.
In Aphorismis lib. 4. Aphor. 51. Σπάντημα τα λυόμενα θεῖς τα
πρώτας κρίσις, dicit in voce passiuua, pro λυόνται. Alioqui non cohæreret aphorismi sensus ut alio loco à nobis est demonstratum. In Propheticō partic. 52. lib. 2. φάρυγχα πνιγάδεα dicit, pro, Σπάγχης πνιγάδεα. Nec enim fauces sunt strangulantes, sed angina ipsa est quae strangulat. Quo in sensu Hippocrates dicit φωναί κατειλθοντι, siue, κατειλθμενη, pro φάρυγξ πνιγάδεας,
& κατειλθμενος, aut, γαργαρεὸν ἀνεπασμένος. Attribuit voci, quod parti attribui debet. Itaque Galenus in duobus mihi errare videtur (pace tanti viri dicam.) Ac primum quidem quod arguat Hippocratem, aut faltem fingat male Hippocratem vocem actiuam pro passiuua posuisse. Hoc enim Hippocrati contigisse docuimus antea. Etenim liquit Hippocrati etiam data operā, ut summo autori, & primo artis Medicæ cultori & impropre aliquando loqui, & solocēismos committere. Quod non tam ignorantiæ aut incuriæ tribui debet, quam eius autoritati. Voluit enim videri aliquando parum de verbis laborare, res curiosius persequi. Immò isti errores (si modo errores dicendi sunt) aliquid priscum, & authoritate plenuni habent. Quomodo Maro

Poëtarum regula sæpè dimidios versus compositus, sæpè syllabas breues pro longis supposuit, sæpè vocales non elicit. Quod artis Poëticæ ignorantia factum nemo bonus dicat. Secundo modo Galenus lapsus videtur qui vocem illam & actiuam, & passiuam, κατελθοντα reiiciat: quod nemo dixerit, vocem impulsam, intrusam, contortam, illud tamen ipsum est quod vox κατελθουσα significat. Iam autem diximus propriè quidem τὸ κατελθουσα voci non tribui, sed potius instrumento nempe arteriæ, aut laryngi. Quod miror Galenum non legisse apud Hippocratem ut nos ipsi legimus quemadmodum paulò post aperiemus. Scopus Hippocratis est demonstrare qualia contigerint in constitutione calida, humida ventisque placida. Caput humoribus fœtum plenūmque redditum est. Hinc coryzarum, & catarrhorum in fauces & pulmones ilias. Maximè autem eorum vim perceperunt qui iam ad tabem propensitatem nonnullam habebant. Itaque ferina destillatio fauces irrigans læsit instrumenta, & tametsi humida esset non tam raucas voces effecit, quam quodammodo clangoras ob feritatem & acrimoniam humoris, quæ diuellit & contrahit quodammodo, unde gurgilio, aut arteria lædi constringique videtur quod κατελθειν dici potest: Hinc vox κατελθουσα dicetur, effectum pro causa sumendo, cum instrumenti læsio, contractio, siccitas, squalor, diuulsio ob ferinam distillationem vitiandæ vocis occasio sit. Sic κατελθουσα, voces dicemus ac si dicas; κατακλουεις ή κατελθουεις, occlusas, coactas, compressasque ut pote exire nequeentes. Hoc autem catarrhus effecit præsertim in natura tabidis, & iis quibus pulmo imbecillus foret: Hippocratis duo sunt loci ex quibus eorum quæ dicuntur plena demonstratio elicetur. Libro I. Epid. sectio. I. partic. 28. loquens de vergentibus ad phthisin qui in constitutione humida male affecti sunt, cum tamen plerique haberent κρόσια, ait, φάρυγγες ἐπιάδυοι εἰχον, ἔχοτες ἐρευνοῦσι, πέμπαται σημεῖα, λεπτὰ, θριψαται τοῦτο μερον κατελθουσα: In loco autem quem nunc demonstrandum suscipimus scribit, φωνα κακέμενη κατελθοντα, siue κατελθουσα. Idem sensus, verba diuersa sunt. Quod sit idem sensus patet, primum in utroque loco maximè de phthisicis loquitur, de ferina destillatione à capite: Ita distillatio quan- dam. Κατητην attulit pharyngis. Nam cum diu persuerat, contabescit aliquatürque pharynx & arteria, hinc vox vitiatur,

impeditur. Itaque & φάρυξ propriè dicetur à ferino τηλόμενος & κανθάρους, item & κατεπλάκεμος. Itaque eundem sensum vides, & verba diuersa quidem sed eodem pertinentia omnino. Alter locus est & què apertus histor. 6. sectio. 2. lib. 3. Epid. de filia Euryanactidis; Huic, ait Hippoc. fauces initio dolebant, rubebant, γαστραπέαν ἀραιαράμενος, destillationes multæ acres, tenues, deinde, quod notandum, sub finem, & erat illi σύγχυτος φίγαδες. Hic patet à destillatione ferina gargareconem affectum esse, reuulsu, retractu, quod non fit citra siccitatem & colliquationem quandam. Itaque fauces dici possunt τηλόμεναι, κατεπλάκεμαι, αναπλάκεμαι: Impropriè autem verba hæc ad ipsam vocem referrentur. Quod autem ab ipsa siccitate contractio, & vitium arteriæ contingat patet ex Com. in Aphor. 35. lib. 4. Aphor. Vbi miratur qui fiat ut intorqueatur collum, & tamen doloris non meminerit Hippocrates. Galenus autem ait doloris vacuitatem non adesse cum inflammatio est, sed eueniens posse, ut ab ipsa siccitate collitentio fiat, tractus, & eversio. Qui locus est commemorabilis. Et de ea re plenius dicetur in voce, ξηπόρ. Porro miror Galenum Comm. in particulam illam quara nunc explicamus, dubitasse cur dixerit Hippocrates & tabidis & phreniticis & ardentibus febribus voces ledi intorquerique. Nam raucas voces redi vult à catarro, à siccitate clangosas. Verisimile autem febricitantes ardenter habere clangosas non raucas. At iam demonstrauimus ex prædictis locis istam destillationem acrem esse, mordacem quæ quandam siccitatem & squalorem afferat instrumento unde vox non liberè exeat, propterea credibilius est & in tabidis ipsis, & in phreniticis clangosam vocem esse ob ipsam siccitatem inductam, quam raucam. Quanquam & nonnihil raucedinis habere potest.

* * * * * **E I N T E P I A.** Ad historiam de leienteria hoc addi potest: Grammaticè nimiùm de leienteria agit, ac si solo intestinorum lœvigatorum vitio contingat. Decipiturq; nimiùm nominis Etymo: quod si respicitur, non est dubium quin ad sola intestina vitium referatur. Sed in hoc taxantur veteres Com. Aphor. 1. li. 6. Aphor. qui cum essentiam λειετειας probè intellegent, in no-

minibus assignandis aberrarent. Si χύλωσις ad solum ventriculum pertineat, cum δέ τι κοιλία χυλώσεως δύστροχη dicatur Δαιντεῖς, non ad intestina prima mali labes reuocanda. Galenus Com. in Aphor. 12. lib. 4 Aphor. melius multò de leienteria sentit: Λειεντεῖς, ait, sequitur intemperiem omnium partium quae ad aluum pertinent, id est, ipsius ventriculi, in quem cibi ingeruntur, & intestinorum quae crenorem ex hoc recipiunt, hæc Galenus. Imitandus itaque potius Galenus fuit quam Paulus qui etymo deceptus imminutus est in explicatione originis & naturæ ipsius morbi. Tamen Com. in Aphorismum 43. lib. 6. loquens Galenus de Leienteria quæ succedit longæ licenosorum ægrorum Dysenteriæ, ait, τῇ διατήψιν ὀπτήνεις λει-
τερίᾳ ὅτι τῇ τῷ στόματι κακώσει μόνη: Diuturnæ dysenteriæ lœuor
intestinorum succedit, ob solum intestinorum vitium. Itaque &
Paulus & Gorraeus Galenum tanquam Deum tutelarem habebunt
in tuenda opinione sua. Locus uotandus admodum est. Nam
illud μόνον, non excludit ventriculum; immo nulla leienteria con-
tingere potest, que verè ita non inueniuntur, nisi vitium attingat ipsum
aluum; cum sola alius chyloseos officina existat. Cur ergo dixit,
solo intestinorum vitio leienteriam contingere? illud per compa-
rationem cum aliis morbis qui fiunt per συμπάθειαν necessariò,
dictum est. Nam comparatur lœuor intestinorum cum hydrope,
hydrops in frustratione αἷματότεος, suam essentiam habet: A-
ιδίων solum hepar agnoscit causam sui: Ergo tametsi partes
omnes & intestina hydrope laborent, id non sit proprio ipsorum
vitio, sed propter virtutem hepatis, nimis imbecillitatem
ob euacuationem in dysenteria miniam: sed leienteria à solo
intestinorum vitio, id est, non sit per sympathiam alicuius partis,
lienis, hepatis, aut venosi generis, ut hydrops, sed proprio vi-
tio, & eius supple, partis, sine qua leienteria essentia non subsistit.
Nec enim si sola intestinorum œconomia laboraret, funestum
esset symptoma: sed ut diuturnæ dysenteriæ leienteria tamquam
στρεγμένος ὄγκος ἡ σύμπτωσις, in malis ducatur, necesse est
ventriculum laborare. Credibile quidem primum labefactata
esse intestina à dysenteria, & ita malum creuisse, & lœuorem in
iis tandem fatigatis à vetere morbo contractum fuisse, sed iste
lœuor κακαχρηστός tantum leienteria appellari debet, nisi pro-
tracto ad Ventriculum vitio, sed hæc satis.

TO. M.

ΤΗΣ, masculini generis μόνος, & μύκης, μύκητος, vnde μύκητες in plurali numero, obscuram admodum habet significationem apud Hippocr. lib. *αεὶ τὸν κάρπον πλαθῶν*, cum ait ischiadicos claudicantes vrendos esse μυκῆτοι. Vel vrantur partes carnosæ, vel osseæ: osseas non censet vri debere σιδηρίσαι ferramentis, sed μυκῆτοι; contra vero carnosas ferro candente vrendas esse. Quid sibi vult Hippocrates? Nam si μύκης & μύκητες, fungos & terræ quædam φύματα significat, vt aperte Gorraeus in dictionis huius explicatione edidieruit, quis erit sensus si dicamus artus claudicantis ob infarctum crassioris pituitæ, vt illo loci explicat Hippoc. quam medicamentum purgans amoliri non potuit, partem carnosam ferro exuri debere, osseam autem μυκῆτοι, id est fungis, vt vertit Cornarius Grammaticè tantum? Nec enim hæret sensus. Nos autem cum varias huius vocis significationes in veterum libris haberemus in numerato, videbimus forte non longè ab Hippocratis mente discedere si quid sentiamus, explicemus. Præter fungi è terra præsertim crepusculo erumpentis significationem, lucernarum fungos quoque designat hoc nomen. Et μύκητες apud Aristoph. pro vermiculis qui circumvolitant lucernas accipitur. Etymologicus autem pro scintilla vult sumi, qua ex postrema significatione id quod volumus, eliciemus. Ita enim Hippocrates aut vult multas & profundas crustas (*ερχαέας* vocat) excitari, aut non. Excitantur præsertim in mole carneæ. Id autem commodè fit candente ferro quod vestigium sui minimè fugax imprimit atque inurit; in ossea substantia nil necesse est hoc fieri, propterea vstio si procuranda est, melius administrabitur μυκῆτοι, non dicam, fungis, sed scintillis candelarum & flamma ipsa. Ac si μεταμυκῆτος scintillam, pro igne ipso actiuo accipiat, vt si accensa candela admoueat vrendo ossi. Quidam interpres paulò quidem proprius ad mentem Hippocratis accedens legit; Vrendas partes osseas cantharidibus. Sed huc adducendi codices fide digni. Quod ad intemperationem Cornarij attinet, vt ea suo patrocinio non careat, fieri potest temporibus Hippocr. quosdam μυκῆτος, id est, fungos extitisse, quibus forte caustica adu-

62 GVLIELMI BALLONII,
rēnsque vis inesset, quæquè commodè in vſtione offiſum vſi
veniret. Sed id conieeturæ opus est.

T.O. N.

ΗΔΥΣ, οὐτοῦ μὲν, quod aliquid ingeratur cu-
muletürque, significationem inuenit, pro vtero
N aliás sumitur, aliás pro alio propriè dicta, aliás
pro alio tantum inferiore, & id propriè signi-
ficare volunt. Vnde vmbia lactes crassioraque in-
testina significat apud Hippocr. Et libro de corde sub fi-
nem nomen vmbos, pro ventriculo & intestinis. Ego vero
nomen vmbos apud Hippoc. reperi lib. τετραχιν, & sumitur
pro quauis in corpore capacitatem ferere eo modo quo & nomen
κοιλίη. Nam & in angustum vox hæc contrahitur, & latius pa-
tet. In angustum quidem contracta cum articulo in aluum pro-
priè significat, siue nomen alui pro solo ventriculo χλωτός offici-
cina sumatur ut interpretatur Tullius, siue etiam præter ven-
triculum comprehendat ventrem inferiorem. Quo in sensu
dicebat Aphor. 15. lib. 1. αἱ κοιλίαι χειράρος φύσει θερμόταται. Et
partic. 40. sectio 2. lib. 6. Epid. Empyematis umbilicus termi-
nus est, quibus suppuratione contingit, iis κοιλίαι τελεούσαι, pro al-
io inferiore sumitur nomen κοιλίης, sine articulo, quod alias di-
xit κοιλίη κατὰ, quomodo Aphor. 38. lib. 7. Aphorism. De-
stillationes εἰς κοιλίην τὸ ἄρω: id est, in pulmonem, autore Galeno.
Et par. 1. sect. 3. lib. 6. Epid. Cutis raritas in κοιλίης πυρωτης, id
est, ventris inferioris densitas & astrictione. Et θερμοκοιλής ι-
χεστάκρης, vocat particul. 25. sectio. 4. lib. 6. Epid. nomine τῆς
κοιλίης, pro ventriculo in quo cibus elaboratur ac conficitur,
sumpto: potest quoque & hic pro iis quibus hepar calidius est
θερμοκοιλής sumere, ut nomen ventriculum, & totam ventris in-
ferioris regionem designet. Item pro externo habitu abdomi-
nis sumitur nomen hoc: & per syncedothen pro partibus in ab-
domine contentis, ut part. 19. lib. 2. Prognost. η κοιλίη λαπάρη
εὐσκός legitur, id est, totum abdomen & aqualiculus. Et
Galenus lib. ad Thrasibul. Venter præpinguis acutiem menti
non affert, quo loco de athletis agit quibus venter saginatus est.
Et aphorismo 7. lib. 6. Aphor. Dolores sublimes τοῦ της κοιλίης
vecat, qui peritonæo tunica distinguntur. Nam si partes suprà

peritonæon infestant, dicitur dolor μετέπος : Sin ventriculum ipsum, aut intestina, aut profundiores partes, dolor profundus dicitur. Nomen autem κοιλία, sine articulo omnem cavitatem significare potest, siue illa sit manifesta, siue soli rationi subiiciatur; id est, sola ratione comprehendatur. Quanquam Hippocrates Aphor. 20. lib. 6. scribit cum articulo, si sanguis ἐξ χοῖν εἰς τὸ κοιλίαν οὐδὲ πόσιν, corrumpitur. Non est credibile tantum significari, aut alium inferiorem, aut superiorem, sed generaliter pro omni capacitatem sumit tametsi articulus additus sit. Quo in sensu nomen μῆνος sumi potest. Vnde commemorabilis est locuslib. de arte; Corpus non habet unum ventriculum ; Græcis μῆνας μῆνων, sed plures. Duo sunt qui cibum suscipiunt & dimittunt : præter hos duos alij plures. Nam quibuscumque membris caro est circunsita, musculus appellari solita, hæc ventriculum habent. Nam omne inconcretum & non coalescens, seu illud pellicula, seu caro circuntexerit, cauum est. Dum sanum est flatu, dum ægrum ichore impletur. Quod notandum est. Et illud ipsum est quod Galenus demonstrat Com. in Aphor. 20. lib. 6. Aphorism. cum explicat locum inflammationis, & ἐκ χυμάσεως, Phlegmone, ait, fit cum spargitur sanguis per minimas partes ad eas cavitates quæ sunt in muscularis ; quas solo rationis sensu contemplamur, in Ecchymosi autem effunditur in spatia quæ vasis ipsis circumiacent & circumponuntur.

T.O. Z.

H P O N apud Hippocratem multis tribuitur, maioremque significationis vim habet quam quis fortassis opinetur. Nam & ophthalmia sicca, & morbus ξηρός, & tabes ξηρεῖ, & pleuritis ξηρεῖ, & χολερά ξηρεῖ, & vlcus ξηρός, aliisque multa sicca dicuntur alio atque alio in sensu quorum explicatio non est prætermittenda in Apho. 12. & 14. lib. 3. Aphorism. ξηρεῖς οφθαλμίας, reperio quæ & Φθιώδεις, dicuntur quæ τεις ιγεγεῖς opponuntur. Non quod idem Φθιώδεις, ophthalmia & ξηρεῖ dicatur : cum ξηρὰ longius largiusque accipiatur. Nam & ophthalmiae siccae in humorum acrion abundantia contingunt, & in squaloribus : tabidæ autem, Græcis φθιώδεις ophthalmiae in squaloribus, consumptioque oculorum contingit, ut paulò post dicetur. Cate-

rum ophthalmiæ pœdatis & uirginalis opponuntur ophthalmiis ξεροῖς
 & σκληροῖς, lib. de locis aëre & aquis, vt ξυπόν & σκληρόν, idem
 significare videantur. Ait enim humidas ophthalmias iis con-
 tingere qui loca calida & ventis calidis perflata incolunt: Duras
 & vehementes iis qui versantur in locis ventis frigidis perflatis.
 Sic sicca lippitudo bifariam potest intelligi, vel quod nihil aut
 paucū defluat, vel quod aliquid ad oculos acre, mordax, & tenuc
 affluat non quantitate sed qualitate peccans. In humida autem
 humor aqueus defluit, non eo modo quo in Epiphora, sed cum
 inflammatione in oculos humor defluit quantitate molestans, hu-
 midam ophthalmiam describit Hipp. part. 48. sect. 3. lib. 3. Epid.
 In cōstitutione cal. humida austrināque multis fiebant ophthal-
 miæ humidæ diuturnæ palpebrarum, multis contigere tubercula.
 Quo docet vnuni & eundem humorē duplīcem habere substanci-
 tam, ynam tenuem qua effecit ophthalmiam humidam; alteram
 crassam qua Epiphyses & tubercula producit. Quod Gal. Com.
 in particulam illam exactè docet. Et cum tenuem humorem di-
 co, non acrem & mordacem intelligo, nam hic sicciam lippitudi-
 nem facit. Sed aqueus & liquidus humor multus humidam gi-
 gnit. Quod Hippoc. demonstrat in lib. de locis & aquis, &
 „ Comm. in Ahor. 14. lib. 3. explicans quid contingat autumno
 „ siccō & aquilonio, quē æstas pariter siccā & aquilonia præcessit:
 „ Contingunt, ait, febres acutæ, diuturnæ, lippitudines siccæ, quia
 quod in bile est humidissimū & liquidissimū absumptū est, quod
 crassius est, remansit. Itaque humiliissima & maximè liquida pars
 humidam ophthalmiam peperisset. Quod crassum est de tenui
 humore reliquum; sicciam ophthalmiam parit: quod crassum de
 humore crassiore ac glutinosiore, in palpebris tubercula gignit, vt
 ex Hippocratis interprete abundè patet. Dictum autem paulò
 ante sicciam lippitudinem dici, vel quod nil excernatur, cum non
 desit fortè humor, sed supprimitur ab ambiente frigore ut antè
 ex libro de aëre & locis docuimus, & ea lippitudo siccā dici po-
 test, cruda, dura: vel quod humor affluat quidem sed paucus, acer,
 nitrosus: Tertia accedit ea quam φθωδη, diximus à squalore
 quodam & immodica siccitate. In squaloribus, Græcè ὀχυροῖς,
 omnes pullulant, sed maximè secunda, & tertia. Nam ad primam
 frigus boreale concurrit maximè. Aëtius & Celsus composito
 nomine ξυροφθαλμίας, vocant eas in quibus oculi arent, squalent,
 non tument nec diffluunt, sed cum leui prurigine ingrauef-
 cant

cunt, & palpebrae prægraui pituita inhærescunt. Et ἡροφταλ-
μιαι similes constituunt in quibus oculorum aspritudo cernitur,
scabrities, pruritus à nitroso falsoque humore. Et iis accidunt
quibus humores biliosiores sunt cum nonnulla crassitie, aut qui-
bus corpus pituita salsa putrifice abundat. Ergo cum in aphoris-
morum lib. 3. Apho. 16. Hippoc. dicit, οὐχ μόνον φθιώσεις ὁφ-
ταλμῶν, legendum sine distinctione, non cum additione, εἰ, vt
quibusdam placet. Nec istos αὐχυσίς ita audire oportet, ac si
nil humoris adsit. Humores enim adsunt ferini non tam quan-
titate quam qualitate molesti. Quod tamen in Comm. Galeno
non videtur, sed errat meo iudicio, vt alio loco à nobis est de-
monstratum. Et in lippitudine φθιώσει consumptio oculi se-
quitur aut ratione ipsius squaloris, aut ichoris εὐ αὐχυσίς geniti.
Nomen tabis largè accipitur, vt Comm. in Aphorism. 10. lib. 3.
Aphor. sumi posse docuit Galenus. Νόσουα ξηρά dicitur ab Hipp.
Comm. 1. part. 22. in lib. de Diæt. acut. Dum morbus, ait, sic-
cus est, à pleniore cibatione abstinentum. Nomen τέξηρα, non
tantum morbis thoracis tribuit, sed omnium partium affectibus
in quibus nil eorum que redundant excernitur. Ut cum in lippi-
tudine nil resudat, in cerebri affectibus nil per nares palatumque
extruditur. In affectibus ventris inferioris cum alius sicca arid-
aque manet. Cum autem excretio sit morbus οὐγαίνεαδοι
dicitur. Quo loco quæstio ponit potest disputatione digna,
an idem sit morbum siccum esse & crudum : vt idem co-
ctum esse & humidum. Idem videntur esse. Nam in pleu-
ritide cum madet os, expectoratumque iam procedit est
quid ἐπιφαρόμενοι docens initio iam exacto breui morbum fini-
tum coctumque iri, Aphor. 12. lib. 1. Si itaque cum nil excerni-
tur aridumque os est pleuritis sicca dicitur, & cruda: madescente
ore humidus morbus dicetur & coctus. Itaque concludet quis,
sed male, ophthalmiam humidam, in qua multus difflit humor
eandem dici coctam eo modo quo & pleuritis. At res longè dif-
fert. Item cum quaquauerum ac vndique cerebrum difflit li-
quidis excrementis morbus dicetur humidus & coctus. Sed hoc
falsum est. Dicemus autem breuitatis quidem morbi indicium
esse oris madorenī & humectationem, non tamen idem esse hu-
midum & coctum : nec siccum & incoctum. Nam cum liqui-
dior ptisßana lib. 2. de Diæt. acuto. ad humectandum dari dicitur,
non idem est, ac si dicas ad coquendū. Vnde lib. de Veteri Me-

dicina crysipelata, peripneumoniæ, defluxiones salsaæ, acres, humidæ, incoctæ dicuntur, quæ cum coquuntur, crassiores dicuntur: id est, dum crassiores redduntur iam coqui putantur. Et Hippocr. part. 23. lib. 1. de Diæt. acut. scribit. Si os ma-
„ defiat, & qualia oportet è pulmone educuntur, sorbitonis
„ quantitatem augebis: Nana quæ citius madent, celerioris
criseos notam præ se ferunt. Si humidum esse idem esset ac
coctum, siccum & incoctum idem, Hippoc. simpliciter dixi-
set; Sios madefiat: nec adieciisset, Et qualia oportet educan-
tur: Hæc enim particula, non humiditatis meminit, quæ siccii-
tati contraria est, sed coctionis ipsius tacitam mentionem iniicit.
Alioquin cum Gal. & Hippoc. Aphor. 12. lib. 1. Aphorismò-
rum, & Aphor. 50. lib. 2. Prognost. scribit in morbis thoraci-
cis sputa initio apparere debere, idem est ac si dicat, oshumescere initio debere. Itaque aliud est humescere, aliud coctum
esse. Et cum suprà dixit Hippocr. Si qualia oportet educan-
tur: Galenus in Comm. ait hoc esse signum & argumentum co-
ctionis. Non autem dicit, os humidum, esse coctionis γνώ-
σια. Præterea si idem esset coctum esse ac humidum esse,
catarrhosæ dispositiones, cuiuscumque modi essent, è cocto-
rum morborum numero, etiam dum incipiunt, dicetur. Nec
dubium est quin quibus in morbis excretio debet esse materiae,
si illa materia omnino supprimitur, morbus siccus dicetur, &
crudus quatenus notæ coctionis non eluent. Cum autem de
materia morbi educitur quippiam, ὑγραινεῖ morbus dicetur,
& coqui si notæ argumentaque πέψιος appareant. Sed si antè
tempus excretio fiat materiae, tametsi quippiam effluat, tamen
crudus appellabitur morbus, ὕγρος autem ξηρὰ non dicetur.
Apud Hippocratem χολέρα ξηρὰ, dicitur 4. acutorum τῇ χολέ-
ρᾳ ὑγρῇ opposita, à spiritu flatulento & acri turbationem sedi-
tionemque in corpore excitante siue sint tantum fatus, siue
alia adsint quæ prohibeant quo minus fatus ipsi exeant. Ex
sententiâ autem Galeni eos adoritur Comm. in particulam
103. lib. 4. acutor. qui cibos coctu difficultes sumpererunt transi-
re nequeentes, quibus adiecti sunt cibi impensè calidi ac
acres. Vnde tumultus-excitatur, idque contingit quod Ho-
ratius in Satyris cecinit:

Vt teatru V. et tempora haec:

- ,, Nam varia res,
- ,, Ut noceant homini credas:
- ,, Si simul aſſis
- ,, Miseris elixa, simul conchylia turdis,
- ,, Dulcia ſe in bilem vertent, ſtomachoque tumultum
- ,, Lenta feret pituita.

Sic lazerpitij radix cholera morbum ſiccām facit ſi cum mu-
to caſeo & carne bubula ſumatur. Sic 5. Epid. Quidam vo-
rax ex haſtu vini generofiffimi, placentarūmque eſu in chole-
ram ſiccām incidit. Ex eo autem ſicca definitur cholera, quod
excitata illa ſeditione in corpore omnia rēſiſtant, nullāque ne-
que ſurſum, nec deorſum fiat euacuatio. Atque in humida
plus eſt materiæ p̄fertim biliōſæ corruptæ liquidæ, vnde fa-
cultytes ad omnīmodam excretionem ſollicitantur: & quatenus
excretio fit, humida dicitur: In ſicca cum plus crudæ ſit mate-
riæ & flatuum materiam illam ſubigere, mouere, agitat̄que stu-
dentium, diuelluntur membranæ; immò diſtrumpuntur non
ſine atroci dolore à quo mors p̄euntibus frigidis ſudoribus
contingit: ſiccaque ideo dicitur quòd nil excernatur, ſed con-
uolutio tantūm intestinorum fiat, inflatiōque ventris & omniū
rerum conclusio quædam. Qua in ſignificatione τὸ ξηρόν
propriè ſumitur. Ac illo quarto acutorum ſcriptum eſt. A
cholera arida venter inflatur, ſtrepitus fiunt, dolor laterum
& lumborum, nilque alius deiicit, ſed astringitur. Aſtrictio
illa τὸ ξηρόν constituit, & in aſtrictione iſta ξηρότης conſiſtit.
Et Galenus interpretans particul. illam non probat ſuppre-
ſionem iſtam flatuum ad hyparxin conſtituendam cholerae
aridæ. Verba ſunt hæc: Cum flatus interdum exire poſſint,
interdum retineri, aridam cholera morbo retentionem flatuum
generari afferere nequeo. Nam probabilius eos vocare cho-
lerā morbo laborantes in quibus flatus erumpant, quam in
quibus retineantur. Contra tamen veritatem afferere vide-
tur: hoc Hippocratis interpres Galenus, cum cholera ſicca
videas eos interire in quibus ſuppreſſio fit & flatum & hu-
morū. Idemque fit in ventre quod in eo ſurarum affectu
qui à Græcis Κυωλχὴ dicitur, in quo ob prohibitum flatum

diuulsio contingit partium neruosarum, indéque dolor implacabilis. Sed obiiciat quis, cum in tympanite fatus cohibeatur, cur non æquè implacabiles dolores excitantur, & mors non æquè subito obueniat, ac in cholera sicca? In tympanite enim coercetur fatus humoris comes inter membranas. Dicimus in cholera morbo conatum esse naturæ ad excretionem, & maiorem agitationem à spiritu flatulento & humoribus pituitosis, crudis ac tenacibus, quām in tympanite. Nam in tympanite non tantus tumultus fit, sed sensim atque sensim fatus cumulantur & materia: In cholera sicca orgasmus est. Non quin in tympanite dolores adsint etiam qui vix remediis cedant, sed non adeo acres sunt & acuti ac in cholera ipsa dolores adeste in tympano, vix placabiles declarat aphorism. vnde lib. 4. Circa umbilicum labores & tormina, nec medicationi, nec aliis remediis obedientia in tympanitem terminantur. Cæterū quod antea de distinctione ophthalmiæ humidæ ac siccæ dictum est, idem de angina dici potest. Nam si diligenter legatur lib. 4. acutorum duplex angina reperitur, una à crassa viscosaque materia quæ in maioribus venis continetur, altera à subili, acri, & hanc anginam Galen. Com. in part. 30. & 31. lib. 4. Acuto. explicans ait vocari posse πικρόχολον ή χολώδεια, Hippocrates sic eam describit: Cum à capite tenuis fluxio est & nitrosa, mordet, ulcerat, & orthopnean parit & siccitatem multam: quæ hoc humore apparent sunt ἴχρα, id est, minimè tumentia: sic enim illo loco & Com. in part. 54. lib. 2. Prorrhet. ἴχρη non pro gracili sumitur, sed pro humili, & non tumente. Quo loco anginam illam sicciam videtur describere Hippoc. vt non tam quantitate humor infestet quam qualitate, vnde partes ξηροῖς quandam verbo vetusto, patiuntur: Et cum non sit tumor, ob siccitatem tamen difficilis est deglutitio: & spargitur humor in omnes partes iis dolorem inducens ac summam siccitatem & squalorem quandam vt partes quodammodo extenuatae emaciataeque appearant; & ob emaciationem istam omnium ad collum & guttur partium attinentium vocis sequitur impedimentum per laryngis passionem, ait Galenus. Eandem anginam sicciam, sed lethaliorem Hippocrates videtur explicasse lib. 4. Aphorismor. Apho. 35. Si à febre habito collum cōuertitur, & vix deuorare potest sine vlo more, lethale. In altero aphorismo. Si à febre habito tumore non existente in faucibus strangulatio repente su-

peruenerit lethale. Loquendi formas Galenus animaduertit: Nam aliud est dicere; Vix potest deuorare: aliud, strangulatio adest in faucibus tumore non existente, necessario guttur & larynx afficitur. Ac quærit Galenus cur in descriptione anginæ non meminit doloris vt in Prorrheto dicens, Fauces dolentes: Item, " An angina absque dolore esse possit. Quod ad prius, tametsi doloris non meminit, tamen potest satis intelligi, de posteriore ita sentit, si cum inflammatione angina est, necesse est quoque & dolorem adesse. Sed si inflammatio non assit, strangulatio potest contingere tribus modis absque dolore: Ut oboto cedemate, vel resolutione laryngem mouentium musculorum, vel ab utrōque simul. Tertiò summa siccitas & squalor eorundem laryngis musculorum hoc efficere potest. Desiccati enim suprà modum extenduntur, & sic angustiam afferunt, præsertim si siccatio confertim fiat. Siccitas autem illa ab humore est nitroso vt dictum est. Sed alia quæstio difficilior oritur, cum strangulatio in angina repente contingat, an id à siccitate immo-
dica id fieri potest, & quomodo? Videtur fieri non posse. Nam si intemperies sicca angustiæ & strangulationis perinde causa est, non nisi longo tempore acquiritur, vt ex locis multis doceri potest, ac præsertim cap. 7. lib. 3. de loc. aff. ybi Galen. docet Epilepsiam non ideo ab intemperie sicca fieri, sed ab humore potius quod citò fiat ac soluatur, quomodo ergo strangulatio repente continget? Cur non hæc tici strangulantur? Nisi quis dicat siccitatem quidem tempore acquiri, sed illam non satis esse necando nisi febris maxima concurrat: quæ febris breui afferre potest ariditatem musculorum laryngis & tensionem præsertim si sit è genere *γενωθεων*. Quæstionem hanc Galenus resoluti Com. in Aphor. 35. lib. 4. cum Hippoc. scribit. " Si cui à febre occupato collum inuertitur, & vix deuorat, sine tumore, lethale: vt illum aphorismum explicet afferat similem sententiam lib. 2. Epid. quam aperte enarrat cap. 3. lib. 4. de loc. aff. Anginam patientium tales erant affectus, colli vertebre intrò vergebant, extrâque apparebat collum habere cauitatem, & hoc tactum dolebat: In utrōque loco meminit Hippocrates de angina à contorsione Colli: In Epidemiorum secundo contorsio fit à tuberculo, hinc doloris meminit: In 4. aphorismorum contorsio fit in febre ingente, nec tamen doloris meminit: In 4. Aphor. contorsio fit in febre ingente, nec tamen doloris meminit,

quia fortè non est, sed (inquit Gal. Com. in Apho. illū lib. 4.) ob ingentem fit contortio siccitatem, non tam ratione febris, quam peculiari etiam affectione ob affluxum humoris nitroſi colli, & omnium partium eò pertinentium. A siccitate enim repente inducta tensio fit, tractus, & euersio vertebræ: eò autem celerius strangulatus contingit, si febris ingens sit: nam iam peculiaris est affectio squalida colli & gutturis, & auctario accedit febris ingens quæ arefacit, liquat, fundit humores acuit & efferat, vñique respirations auget, sic malum malo cumulatur. Patet ergò peculiarem quandā siccitatem colli & gutturis strangulationem contingere, quod non satis acutè, vt solet, Galenus explicauit: Quod ne adhuc alicui fictum videatur præter locos adductos ex aphorismis & 4. acutorum alius est manifestissimus part. 28. sectio. 1. lib. 1. Epid. Hippocrates enim illic animaduertit à ferina destillatione pharyngen esse vitiatum & tabefactum hinc retractio gutturis & strangulatio. Vide plura in voce γένετα. Nos autem quid in ægris obseruauerimus aperiemus in rigidissima hyeme cum αὐχὺδες effet (qui non tantum de immoderata æstate, sed etiam de hyeme rigidissima inteligitur) cum omnia:

,, Penetrabile frigus adurit;

Vt loquitur Poëta: A destillatione ferina ichoris cuiusdam residente crassiore humoris parte in cerebro, instar spongiolæ expressa medulla cerebri excussi vidimus iuuenis cuiusdam fauces, collum & guttur emacruisse ac contabuisse nec non magnam deglutiendi difficultatem: Tamen nullus erat tumor, nulla inflamatio, immoderata siccitas erat peculiaris illarum partium & veluti squalor. Sic species anginæ erat quam & in Aphor. explicat Hippocr. & 4. acutor. Et manifestissimè partic. 28. sectio. 1. lib. 1. Epid. Sic quomodo in oculis visitur ἔποφταλμός, sic in gutture siccata angina nullum apud Græcos nomen sortita, nisi quod Κύραγχος χολάδης ή πυρόχολος, ab Hippocr. 4. acutorum dicitur. Et acutiores medici eiusmodi anginam necessario habere aliquid συρτηππού, & ferinum, ή θνεώδες, & malignum autumant. Nec abs re. Nam incredibile dictu quām miserè vexētur ægri: vt quid opis afferas ignores latente morbo, nihilque sub sensum medici cadente: vnde ægri colliqueſcunt, ac tabescunt sine vlla causa manifesta. Sed id Hipp. omnium bonarū

præceptionum author primus literis ad perpetuam memoriam & miserorum ægitorum cladem cleuandam tradidit. Sed ἔπει
ἔπει τούτῳ, præsertim quod ad morbos pertinet hæc suffi-
cient.

TO. II.

ΑΡΑΚΡΟΥΣΙΣ ἀσφῆς, καὶ ψυλαράδης, apud

Hippocratem legitur particula penultima lib. I. Prorrhet. sectio. I. obseruationeque dignissi-

mam habet significationem. Ac de nomine

ἀσφῆς plura ascribere alienum est cum à

Gorræo distinctiones assignentur inter μανίαν, ἀσφαλέγειαν,

παρεχήσιν, ἀσφροσύνην, ἐκπατῶν, & cæteras id genus voces quæ

errorem alienationemque mentis significant. Cum autem

debita constitutio cerebri, siue vt organica pars, siue vt similaris

consideretur, integrarum perfectarumque functionum autor exi-

stis, ita læsio eiusque offensa eisdem functiones euertit atque

labefactat. Et vt læsionis gradus sunt, ita & causæ: & exaduer-

sūm: variant quoque nomina, ne quis forte iis temerè abutatur

idēmque putet esse apud Hippocr. legi μανίαν καὶ ἀσφαλέγειαν,

hinc παρεχήσιν καὶ παρεπατῶν, pro mediocri quadam mentis

alienatione usurpantur. Vnde ἀσφῆς παρεχήσιν mentis error

desipientiaque obscura dicitur. Nec vox illa ἀσφῆς additur ad

minuendam vim nominis παρεχήσιν, vt si quis dicat ἐκπατῶν

οὐκέτι. Posterior enim vox alterius vim diminuit. Quid ergo

illud est quod scribit Hippocrates ἀσφῆς παρεχήσιν valdè phreni-

ticam esse? Declarat occultam tacitamque sæpe mentis aliena-

tionem quæ sensus nostros lateat, & quæ plus in recessu quam

in fronte promittat: Galenus vt in omnibus industrius est &

acutus, ita in explicanda rei huius veritate pro cæteris ingenij sui

aciem ostentat. Scribit nomine τὸ παρεχήσιν ἀσφῆς latens

vitium cerebri significari, pessimum & ægris pernicieni creatu-

rum. Nam vt plurimum phrenitidem contingit esse conspi-

cuam, vt cum ægri ciulant, vociferant, floccos carpunt, mor-

dent, prosiliunt, aperteque delirant. Est & alia in qua delirij

quidem summa sunt omnia, sed manifestis illis notis se se pro-

dunt minimè. Et ea sæpe cum veterosa est affectione, quæ

si non adesset æquè petulantes vehementesque ægrotantium

impetus forent. De eiusmodi affectione locum tertij Epid.

vult Commentario in illum locum i. Prorrh. intelligi Galenus ; Nullus phreniticorum vehementer insaniuit. Porro veternosa affectio bifariam adesse potest, vel pituita cerebrum occupante per se aut cum alio humore : vnde partic. i. lib. i. Prorrh. sect. i. Dum ait malum esse si comatosi phrenitici quarto die exacerbentur, significat, ait Galenus; iam non à sanguine malum esse: quia si illud sanguis adduxisset, verisimile esset aut natura iuuante, aut medici ope copiam sanguinis detractam diminutam esse: nunc autem cum quarto die, quo malum cessare debet, illud increcat, dominantis pituitosi humoris argumentum est. Quo in loco phrenitis cum comate explicatur à complicatis humoribus. Secundo modo veternosa quodammodo phrenitis esse potest per alienationem temperamenti humidique absumptionem nouo quodam affectionum successu, cuiusmodi est illa affectio quam nomine ἀσθετικὴ παραγόντες explicat Hippocrates. Itaque sub-indicat, obscurè tamen, delirium bifariam succedere posse, aut alterato tantum cerebro, aut alienato. Alienatio autem alteratione longè deterior est, & eam nomine τῆς ἐπηλέγουσας πάθεως explicat in Comm. Gal. vt idem cerebro delirantis contingat, quod & febre hectica laboranti, vt progressu temporis cerebrum affectionatum ab humoribus labem affectionemq; contrahat quæ numquā eluatur. Quod lanis infectis contingit; vt ait Horat.

*Neque suum deponit colorem lana
Assyrio medicata fuso,*

Atque talem phrenitin cum paruo pulsu languido ac angusto existere asseuerat, oppressa nimirum, iacente, ac fatiscente facultate. Et qui assident ægris dum ægrum non dimouentem se vident ac taciturni, breui cum eo benè actuni iri credunt, cum mors tamen proxima instet. Adiecit, Ψυλαφάδης, Vassæus vertit; Contrectabilis desipientia, alias, palpans, & melius. Ægris quippiam oculis obuersatum quod palpatione manuum assequi se possé putant. Delirij enim signum est contrectando velle quippiam præhendi cum nil adsit quod præhendi possit; Item frequenter desurgere velle ad desiderandum cum inani opinione rei molestantis, Comm. in part. 16. sectio. 3. Prorrh. Sic παραγόντες ψυλαφάδης dicitur, ac si dicat, παραγόντες ψυλαφάδες. Et miror Vassæum hominem alioqui eruditissimum male vertisse in Aphorism. 16. sectio. 3. lib. i. Prorrh.

Prorrh. Ψυλαφώδες κοπιάδες, Contrectati fatigantur. Nam Ψυλαφώδης non contrectatum, sed contrectantem palpantēmque significat, ὡς Διχτή ή πρεμαίας Ψυλαψίας ἀπόμενον, contrectatione quadam subobscura aliquid præhendere volentem, ait Gal. Com. in part. penultimam i. Prorrh. sect. i. Item malè coniungit hæc, Ψυλαφώδες κοπιάδες: Cum distinctè legi debeant; Palpantes, delassati ac fracti ut minimum appulsum non ferant. Sic bifariam Vassæus errauit, nam ad molestam ægrorum contrectationem, id est, cum blandæ etiam manus appulsi offenduntur non sequitur κόπος, sed ὁδύτης. Quanquam in Coacis legitur ὁδυτής, non κοπιάδες. Cæterum hoc addam quod pertinet ad illam obscuram latentēmque mentis alienationem cum palpo iunctam, quæ magnæ phrenitidis signum est, obseruavi in nobili viro Altissidorenſi istam ἀσαφῆ παρεγκύωσιν. Nam obdormiebat, delirabat perpetuò, interrogatus respondebat, delirabat tamen: perpetuò mouebat manus, & contrectare aliquid velle videbatur: pulsus parvus, angustus, post longam ἐφίδρωσιν interiuit undecimo morbi die. Cum modestè quieteque eum delirare videremus, omnium eramus securi. Sed longè nos opinio nostra fefellerat. Hæc enim θάρτεις inerat cerebro.

τέλος μεταποθήτων λαζαρίνων

PEAIΔNON γέ μέλαν colorum differentiæ sunt in morbis obseruandæ. Πελιδνῦ quidem mentio iniicitur, non quatenus in morbis boni malive signi specie portendit. Πελιδνὸν, liuens, medio ferè loco situm est inter nigrum & album absolutè. Et cum de nigro aliquid decedit amittiturq; ad liuorem via sterilitur. Colorum obseruatio primas in Arte medica tenet, quod illis tanquam certis notis humorum in corpore dominatus deprehendatur: modò non refluant intro motuque reciproco sensus nostros decipient. Quod Galen. Comm. in Aphor. 2. lib. I. annotauit citans Hippocrat. lib. αὶ χριῶν: τὸ δεῖμα τὸ χρυσὸν ὅστι, εἰ μὴ ἀμπελός: Et lib. 5. Epid. sectio. 4. part. 29. Hippocrates scribit, Μέγαρος ὡς ἀν τὴν ἔχην τὸ ποφόνη, οὐ ποὺ τὰ ἔξω ἐπεῖδος: consentaneum est talem in corpore colorationem esse & superficiem, qualis est materia, succus & alimentum in venis. Nam nomine ποφόνη, omnis in venis contentus succus comprehenditur. Nec abs re colorum differentias obseruavit Hippocrates cum color ad easymptomata referatur quæ in corporum affectionibus consistunt ut in libris de symptom. causis abundè mon-

stratum est. Hippoc. initio lib. de mulier. natur. tria in hominibus spectantur; Numen, mulierum natura, & colores. Et Galenus cap. 7. lib. 5. de loc. aff. scribit ex coloris in superficie inspectione vitia & hepatis & lienis detexisse. Immò etiam si hepaticus obstructum, nec induratum, nec inflamatum, tamen ex colore mutationem in temperie factam insigniter intellexit. Atque inter colores τὸ πελεμὸν καὶ μέλας obseruauit senex, quod cum alterutre in corpore efflorescit, nihil boni significatur. Porro liuido niger omnino deterior est. Niger enim aut summum incendium, aut extinctionem mortificationemque significat, aut perfectam interceptionem facultatis vitalis quominus partes extimas corporis lustret. At liuor via tantum est ωρὸς τὸ μέλας. Tamen in Prognost. lib. 2. part. 9. locus est quo colligere possis in acutis (in quibus momenta inclinationesque morborum, ratione καὶ έφοδοι consideranda veniunt) nigritiem liuiditate minus nialam esse. Textus hic est. Si digiti ac pedes omnino nigrescunt minus pestiferum, quam si liueant. An nigror non deterior, νέκρωσις enim absolutam magna ex parte significat? Si enim ex Gal. Comm. in part. 8. lib. 2. Prognost. τὸ πελεμὸν σημεῖον ἔστι τὸ σβέννυθε τὸ ἔμφυτον θερμασίας, deterioris conditionis corpus esse nigrities significabit. Item si liuor cum infirmitate corporis non mortem simpliciter designet, sed in propinquio iam esse prædicat, multò magis & nigror. Videndum an hoc verum quod ab Hipp. dictum est. Galen. in Comm. prædicto ait minus propriè locutum fuisse Hippocrateni cum scripsit Nigrorem minus quam liuorem malum esse; nam debuit potius dicere, vel quod in morbis nigrities omnino lethalis non est, vel quod extremè perniciofa. Sed quatenus nigror minus malus sit quam liuor contra quam communis ratio suadeat, paucis aperiendum. Cum Hippocrates liuorem ait mortem proximam designare, liuorem intelligit cum lassione omnium actionum quae καὶ ωραιότερον fiunt, facultatis infirmitatem aut potius casum, ut part. 7. lib. 2. Prognost. docet. Et si cum tali infirmitate iuncta esset nigrities quis dubitat quin pessimè appareret? Symptomaticos enim id fieret. At nigroris pedum & manuum cum meminit, adiecit, si malum facile æger ferat, & signa alia adsint, salutaria. Ergo cum liuore iunxit, ruinam casumque facultatis animalis, quod symptomatico est tantum, & pernicie plenum: cum nigritie signa salutaria vult concurrere: ille enim nigror criticus est, significans ad extima

materiam morbi fomitem abscessisse. Notandumque aliud, dixit, liuorem digitorū & vnguium, & nigrorē manuum & pedum, ac si dicat non sufficere nigrorē digitorum ut sit criticus, sed & pedum: alioqui pars tantum materiae in partes extinas diuerteret, ac raperetur. Atque ita mortis metus est, ut de Critone legitur Histor. 9. sect. 3. lib. 1. Epid. qui obortis ad talum pustulis nigris interierit: parte alioqui materiae totius incapable. Quod idem contingere si aut digitii tantum manus, aut pedum nigrescerent. Contra in Erophontis historia part. 3. sectio. 3. lib. 3. Epid. probabile nigram materiam totam in crura abscessisse: vnde tametsi nigra minxitur conualuit praeter spem. Et apud Hippoc. sub finem lib. 1. de morbis πόνοι πελιδνόν, pusiliudum ait fieri cum sanguis modicus ad multam saliuam admiscetur: & non statim spuitur, sed semiputrefactum, & effeminatum manet.

EPIPOIA à Latino interprete particula 7. sectio. 2.^{rw} lib. 1. Epid. vertitur offusio. Sed ut in plerisque grammaticum tantum agit, ita rem quae ab autore proponitur non satis explicat. Περιπόια circumfluere quidem significat, vnde περιπόια circum-effluxio verti possit. Nomen offusionis quidam referunt ad deiectiones alui confertim factas, spumantes quodāmodo à concluso in iis multo spiritu, quales in melancholia hypochondriaca laborantibus deprehenduntur. Quo autore id dicant, non intelligo. Περιπόια ad excretionem vrinæ referuntur. Nam cum meminisset Hippocrates excretionum per aluum, leienteriae, dysenteriae, tenesmi, iam de alio excretionis genere dicturus scribit, πολλοῖς δὲ καὶ περιπόιαι μετὰ πόνος χολάδες, ξυσματάδες, πωάδες καὶ τραγύγριώδες, καὶ νεφριπχός. Multis præterea contigere vrinæ effusiones biliosæ cæque cum dolore, &c. Refert autem ad περιπόιας, τραγύγριώδεis, καὶ νεφριπχός. Ac si dicat, stranguriosæ, erant effusiones vrinæ, non tamen ob affectum renem tales erant: sed, ut ait Com. in partic. 8. illius sectionis, fit ἀπέραντος καὶ ἔκρους: repurgato nimis tuto corpore quod ob constitutionem anni pluviostam multam vndique colluuiem in se se congesserat.

Xerip manus

POPOXEIPON πνέμα apud Hippocr. part. 24. i. Prorrh. idem est quod φωνόμενον πνέμα, &c μετέωρος. Nam cum in meatibus respirationi destinatis angustia est, aut labefactatum est neruorum principium ut sublimem elatūmq; spiritum metu strangulatus ducere cogamur, id dicitur πνέμα αερίχειρος καὶ μετέωρος. Quod vtrumq; tametsi eodem pertineat, tamen αερίχειρος eatenus dicitur, quod sensibus nostris appareat, coacto ægro nimirum scapulas respirando conspicuè mouere ad redimendam compensandāmque frequentiam spiritus: non quin sit difficilis ea respiratio. Et quod aduerbiū αερίχειρας, per ἑτοίμας, καὶ πάδιος explicet Galen. ut πνέμα αερίχειρος ἔχει sit αερίχειρας αντοῖν: Illud αερίχειρος καὶ ἑτοίμας, non refertur ad ægrum respirantem, sed ad eos qui adsunt, quique eum respirantem facile vident, id est, magno conatu spiritum ducentem. Quod longè petitum videtur. Et apud Galenum eodem loco τὸ αερίχειρας ἀπὸ κεκρυμένῳ, id est, occulto, conjectóque opponitur.

PYRETOΣ αερίψυχθεis eleganter ab Hippocrate dicitur part. 7. lib. 1. Prorrh. Febris perfrigerata. Ut cum in leipyria febre, aut Causo yruntur interna, extimæ verò partes algent. Nec enim tametsi febris definitur per expansionem caloris alieni in corpus uniuscunus, ex eo colligere est febrem propriè non esse, si in extimis partibus frigus adsit summi: Cum febris non tam ex eo sit astimanda quod in corporis partibus conspicuis calor fusus sit, sed potius cum in internis maximèque in partibus nobilibus conceptus est. Quod aperte Gal. explicat Com. in partic. 29. sectio. 1. lib. 6. Epid. Et Comm. in part. 7. lib. 1. Prorrh.

EΥΜΑΤΙΚΗ Σιάθεις Latinis, dispositio rheumatica, nam nomen σιγματικὸν circuitiorie est explicandum. Et cum nomen hoc ambiguum sit, verbi homonymia est explicanda. Cum à partibus superis in inferas, aut validis in infirmias, aut continentibus in contentas fluxio sit, σιγμα καὶ καταρράκτης, Græcis id σιάθεις σιγμα πάντα καὶ καταρράκτης dici potest: Et peculiari nomine dicitur

cum humor à capite descendit qui varia inducit symptomata
vt docet Galen. lib. 3. de Sympto. causis, cap. 4. Quo loco ~~re-~~
~~temporibus~~, ad caput refert siue ab intemperie simplici, siue compo-
sita malum ortum sit. Et alio nomine τὸ πέμπα dicitur τὸς ~~τε-~~
φαλῆς. Nam in aliis partibus πέμπα aliud partis nomen sibi ad-
sciscit, vnde in Prognosticis animaduertit. Gorraeus πέμπα γα-
ρπός, dici pro alui profluvio. Et nos fluxum aliquem hepaticum
dicimus, lienosum, dysentericum, quæ omnia nomine τὸς πέμπα-
νος includi possunt, cum partem aliquam principem autorēmque
sui agnoscant hi fluxus: Et accommodatè ad hæc quæ dicimus
Gal. cap. 4. lib. 3. de Sympt. causis, ait analogiam esse inter caput
& ventriculum in fluxionibus ipsis. Quo enim modo caput
malè affectum se se exonerans in partes aut propinquas, aut re-
motas, varios morbos producit, vt tabeni, inflammationes in he-
pate aut liene Galeno cap. 14. 2. de differ. feb. aut voluulos in
intestinis Hippocrati lib. de Glandulis: Immo & longua alii
profluvia (nam horum caput autor est vt ait Hippocr. lib. περὶ πα-
γῶν:) Ita malè coquens ventriculus diarrhoeas facit: Et tem-
pore partes illæ imbecilliores factæ malum producunt vt licet
colligere ex Hippocr. lib. περὶ παγῶν. Nam ait venter inde fit
ἀδένης καὶ λεπτός. Aliam analogiam cāmque elegantem scribit
Gal. 2. de differ. febr. inter caput & ventriculum dum adum-
brare vult (nusquam enim ratio causaque expressa est) cur certa
periodo fluxiones sint reduces: Vt, inquit, ordo est excretio-
nis in ventriculo ipsorum excrementorum, & tamen ignoratur;
quia causa excretionis nescitur, ita quia ignoratur causa genera-
tionis, & excretionis excrementorum in capite, influxus pro-
portio & ratio quoque nos latet. Ergo cum pars aliqua prin-
ceps, vt cerebrum, multum humoris accumularit, impatiens
tanti oneris relegat in partes illas. Accumulat autem multum
in se vel quod debilius sit, vel quod pituitæ sedes sit vt proble-
maticè, non tamen sine ratione, scriptum est lib. 4. de morbis
apud Hippocr. Nam quicunque eum lib. scripsit ab euentis rem-
metitur, nec tam naturalium humorum rationem habet quām
non naturalium, cum nemo ignoret si quis humida frigidaque
multa pituita abundet à qua aut tornina sentiat, aut dolores arti-
culares, aut horrores sub cutè frequentes sentiat, quin horum
malorum origo à cerebro sit. Ergo ab hoc pituitæ prouentus,
cum itaque debile, & quatenus est eiusmodi cerebrum multum.

pituitæ accrueat in se colligitque, & quatenus cucurbitæ instar
 attrahit. Estque spongia, ad istam congeriem hoc facit plurimi-
 um, vt demonstrat Hippocr. 4. de morbis, & lib. de Glandul.
 sed incommodum hoc alia opportunitate compensat & redimit.
Quia enim superum locum tenet tanquam in arce, & principa-
 tum quendam in corpore, eatenus sele expedit ea pituita quam
 suo marte peperat, aut quia imbecillius, aut alia ratione. Horum
 omnium argumentum est, quia cum suam vim non potest exercere,
 & ab onere opprimitur, succumbit victum. Hinc A poplexiæ,
 Epilepsiæ, comata, catochæ, quæ omnia pituitosi humoris cere-
 bro familiaris sunt soboles. Nam vt annotat. Gal. Comm. in
 particul. 20. lib. 1. Prorihet. Caloris est mouere, & non finire
 ea quibus inest quiescere, ita frigoris est ea immobilia reddere
 in quibus quoque inest. Et cum ita affectum est cerebrum
 vt mirat in has aut illas partes, id *ρευματικὴ διάθεσις* dici potest.
 Sed longè alia est harum vocum proprietas cuius gratia hæc con-
 mentamur tanquam multum profutura. Nam propriè diathesis
ρευματικὴ, ad partes fluxione tentatas eaque diuturnâ refetur,
 aut cum præ imbecillitate sua siue naturali, siue adscititia nata est,
 pars recipere humores aliunde influentes eosque corrumpere,
 quod non faceret, nisi iam malum habitum contraxisset, & iam
 in *ρευματικὴν* dispositionem deuenisset. Priorem modum, nem-
 pè quod pars fluxione multum tentata tandem in *ρευματικὴν*
Διάθεσιν deueniat, explicat Galen. cap. 17. lib. 2. de differ. febr.
 cum ait: Si desinat fluxio (vt iam in partem imbecillam nil
 descendat) quia calor malus partis definit: & dispositio partis
 suscipientis fluxionem permoueat, idem suscipienti parti, quod
 & mittenti prius conueniebat, accidit. Nam excrementa col-
 liget, & quia prauus in ea collectus sanguis, & quia debilis est.
 Adeo vt onus potius sit sanguis in ea contentus quam alimen-
 tum. Et hoc est in *ρευματικὴν Διάθεσιν* deuenisse. Et corru-
 ptio quæ prius erat per modum fluxionis, nunc est per modum
 generationis in parte ipsa imbecilla redditæ, & congestiæ.
 Nec solùm id ab excremente collecto fit, sed etiam ab alimento
 ipso quod corruptitur ob vitium vetus contractum à diuturna
 defluxione. Idem plenius explicat Gal. cap. 14. lib. 2. de diff.
 feb. Per plethoram aut cacochemiæ partes infirmissimæ aut Ery-
 sipelite, aut herpete, aut alio morbo tentantur, aut habent illam
 quam dicunt *διάθεσις ρευματικὴ*. Quod non significat sim-

pliciter partes ita comparatas esse vt aliunde recipient, sed iam suo ingenio (licet nil mali aliunde adsit) alimenta excrementaque corrumpere quæ in alias partes secedant. Aliud enim est *ἰερόπαντζεσθαι*, aliud *ἱαγέσθαι*, habere *ἱερομαντικόν*. Nam illud significat tantum dilui partem imbecillam ab eo humore qui à parte forti onerata mittitur : hoc autem malum contraxisse habitum demonstrat. Ac iam de priore modo. Posteriorem modum nempe cum pars fortè imbecillitatem contraxit, non autem ratione diuturnæ fluxionis, vt in priore modo diximus, à qua imbecillitate, & alimentum, & ea quæ ab aliis sanis partibus mituntur corrumpat, explicat Galen. cap. 4. lib. 1. de loc. aff. qui locus est admodum commemoratione dignus. Quidam à benignis succis offendebatur, dolores sentiebat & tormenta, Galeno roganti quid ita esset, respondit in eam se affectionem venisse ob usum medicamenti quod ad euacuandos acres humores sumpserat : Galenus, coniecit vitiatum esse intestinum, & iam in rheumaticam dispositionem deuenisse, proptereaque facile iecoris excrementa recipere in se, eaque corrumpere. Sic essentia *ἱαγέσθαις ιερομαντικόν* in duobus consistit, vt promptitudo & facilitas sit ad recipienda aliarum partium excrementa : præter id, vt ea corrumpat. Vtrumque autem contigit ob vitium à parte contractum. Et nisi istud esset vitium, & iam prava dispositio facilè admitteret excrementa hepatis intestinum, & ea nec corrumperet, nec ab eis laceretur. Nam cum sanum est intestinum facile excrementa iecoris sustinet, cum ea non stimulent multum (nisi aut in propria sede vitium nacta fuerint, aut id à parte in quam descendunt, & in qua morantur contraxerint.) Nec necesse illa excrementa mala esse per se, cum quod iecoris excrementum est, id alteri parti alimentum esse possit, vt ab eo fructum & voluptatem pars capiat. Sed cum pars male affecta est, & præsertim cum incidit in *ἱερομαντικόν* *ἱαγέσθαι*, proprium alimentum corrumpit, nedum partium aliarum excrementum : immò à re minima offenditur. Demonstratum enim ante ex 17. cap. lib. 2. de differ. feb. alimentum ita affectæ parti onus potius esse quam nutrimentum. Nomen autem hoc *ἱαγέσθαις ιερομαντικόν*, apud Galenum sèpè legitur, nec satis apparet quid eo significetur. Non tam modum fluendi significat, unde cumque id fiat, quam partis ipsius affectionē & *ἱαγέσθαι*, siue sit imbecillitas in ea parte contracta, quod Galeno videtur, siue

fluendi quidam impetus: Item, an per venas & arterias fluxio fiat, an per inanes meatus. Vulgus medicorum, & ignarum quoque omnes à capite fluxiones esse censet. At antiquis contravidetur; id quod nomen *Διάγεστος ιευματικῆς* indicat. Nam & vnde cumque & in quascumque partes deriuari & à vasis, & ab inanibus spatis in qualibet partes humor potest. Et ut in infinitum nostra non prodeat oratio, satis erit locos designare in quibus istam *ιευματικὴν Διάγεσιν* celebrat Galenus, ut ex locorum collatione intelligas quid hoc nomine significetur. Galenus obseruat quempiam acte medicamentum sumpsisse, inde vitium est intestinum, inde in *Διάγεσιν ιευματικῆν* deuenit, & facile iecoris in se excrementsa recepit, & ea corrupit. Hic *ιευματικὴς Διάγεστος ιευματικῆς* explicatur. Et vix alio loco enucleatus id describitur. Alius est locus ubi meminit ipsarum *ιευματικῶν Διάγεστον*; Imò & libr. in quo de ipsis affectionibus rheumaticis egit disputat de causis periodorum. Item qua ratione in affectionibus & inflammationibus externis contingit, vt in exacerbatione & dolor, & tumor augeatur, & venæ turgeant ob affluxum inutilis materiei: Idem quoque contingat in internis pulmonum affectionibus & thoracis, & in inflammationibus. Illo loco meminit *ιευματικῶν Διάγεστον*. Item cum agit de menstruis immodicis, vt siant humoribus à venis deriuatis, ad venas uteri sanguinem depelli, ait, ὡς τὸν τοῦ *Διάγεστος ιευματικῆς* vide plura à nobis explicata in primo tomo Consiliorum meorum. Item *ως τὸν ιευματικὸν*, Galenus lib. de sang. missione, Cap. 8. cum de ea exoneratione sermo fit, quæ in habitum corporis fieri solet. Qui locus *ιευματικῆς* non esse à capite repetendos, more vulgi, docet, sed ab interiori corpore robustiore in genus musculosum infirmius & imbecillius. Et pluribus id explicatum est in eo quem sic inscrispimus lib. Examen duorum morborum qui ab antiquis non sat abundè sunt explicati & definiti.

Horum prior *ιευματικὸς affectus*, & *σπόνδησις ἔξα* dicitur, alter pleuritis ex dorso: Et inter locos memorabiles occurrit unus in quo agit de distinctione excrementi partium neruofarum & carnolarum: Caro (ait) non propria sui ratione fuit mucosa, aut alia pars sanguinea, sed proprium eius excrementum est quale εἰ τοῦ *ιευματικῆς Διάγεστον*) & in iecorariis excretionibus. In membranis & ossibus facile appetit mucus, raro in carnis: Qui locus facile potest explicari ex lib. 1. locor. affect. cap. 4.

Pluribus

Cap. 4.

lib. 1. de

loc. aff

Cap. 2. de

vit. lib.

2. de

diff. feb.

Com. ad

Aph. 57.

lib. 5.

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

Pluribus id definiti posse, sed satis erit Lectori locos annotasse,
vt ex lectione & comparatione huius rei verum germanumque
sensum eliciat.

πρέστιον μεταβολήν φασσειν
PHΣΙΣ καὶ ἐξοχήν pro ὑενarum ruptione accipitur apud Galen. Et διαμόρφωσις, οὐ πῆχυς, αὐασθμάωσις καὶ ἀράσθμάωσις, ad αἰμορραγίας referuntur. Quanquam αἱμορραγεῖν ad narium fluxum propriè refertur. Galenus verbo composito eoque prisco vocat part. 86. lib. 4. acutorum φλεβοφαγίας. Dicemus autem quibus signis πῆχυς καὶ ἀράσθμάωσις, & aliae differentiae distinguantur: quod id non minimum conferre videatur. Πῆχυς apud Galen. Com. in Aphor. 78. lib. 4. Πῆχυς, ἀρπῆγος αἱματος ἐργάζεται χέρων. Ruptio est cum meraci purique sanguinis extreto fit: Malè in vetere Leoniceni interpretatione: Diruptio, ait, puris sanguinis facit euacuationem, locus corruptus planè. Item ἀθρώσ fieri debet in ruptione euacuatio, & repente Græcis ἐξαίφυνται. Ut ea ratione scripserit Hippocrates; Qui sponte sanguinem meiunt, iis à renibus ruptio venæ significatur. Et vox ἀπὸ τεντομάτης, duo significare potest, sine causa manifesta, & repente. Et excretio purioris sanguinis repente, cum nihil præcesserit quod hoc afferat, fieri potest & ob nimiam venarum repletionem (vnde talis ruptio ad causam non manifestam refertur) & ob saltum æquitationēmque: & haec ad causam manifestam pertinet. Itaque placet Galeno in Com. πὸ ἀπὸ τεντομάτης potius, ἐξαίφυνται, significare: Hæmorrhoidon fluxus cum fit, non debet fieri, αἱμορραγηκὸν τεόντων, ac si ruptio aliqua esset, id est, non ἀθρώσ, sed καὶ βερχόται, ait Gal. Com. in Aph. 25. lib. 4. Quo ex loco modum fluentis sanguinis in πῆχυ, & εἰς ἀναστομόσι facilè colligere est. At in anastomosi non fit χέρων ἀθρώσ, sed καὶ βερχόται: vnde πῆχυς καὶ ἀναστομόσις, differentia patere potest, quod εἰς τὴν πῆχυ, sit euacuatio ἀθρώσ: εἰς τὴν ἀναστομόσι, paulatim fiat, præsertim si paucus sanguis. Leonicenus vertit, præsertim si parua sit apertio. Quem errorem vt omnes animaduertant verba Græca fidem facient. οὐδὲ ἀναστομόσι suppl. γίνεται γάρ ἀθρώσ ἀμαρτερχόσισι, καὶ μαλισθ' ὅταν οὐ βερχόται. Anastomosis non confertim sanguinem fundit, præsertim cum paucus exiguisque fuerit. Adiectuum βερχόται, an ad αἱμα, an ad dictionem, ἀναστομόσι, referetur? si ad illud, & sensus constat, & solœcismus non est, si ad anastomosin, sen-

sus quidem stare potest, sed non ita proprius, at soloeisimus non potest euitari. Αναθρώσεως signa alia sunt, nam & dolores praecessunt, & prius nonnulla sit excretio. Plura Comm. in Aphor. 78. lib. 4.

*per nos prouiso
principio
per nos iudicio
confutatio*

PIΠΤΑΣΜΟΣ ἀπὸ τῆς πίπτας, quod verbum ad egros Celsus refert qui in lecto conflicant se: Propriè Latinè dicetur corporis disiectio, proiectio, inquietudo, dum aut affecto superiore orificio ventriculi, aut maligna vi morbi ita affectus est æger, ut ignoret quo situ corpus collocare debeat. Atque idem πίπτας nomen significare videtur, quod ἄστα, γέλυτος, cum subinde decubitum mutat æger: Vide Comm. in part. 22. sectio. 2. lib. de Dieta Τύψοξεων. Porro quod omisit Gorreas ἄλυτος, apud Hippocratem duplex est, ναυπάδης γέλυτος: plura alias.

T.O. Σ.

ΠΑΤΙΛΗ Galeno Comm. in particulam 22. lib. 2. de Diæta acutor. significat liquidam alui excretionem, ut cum male pransis coenatisve (si quid nimirum peccatur aut in tempore, aut ordine, aut qualitate reruni assumptarum) calor ventriculi afficitur. Ita enim chylosis vitiosa fit, & ciborum non coctorum excretio fit. Interpres Hippocratis malè vertit πατίλιν alii læuorem. Aliud enim est alui læuor, aliud verdet: quanquam affinitatis nonnihil inter se habent.

ΠΑΔΩΝ, aut melius παδῶν (quoniam nomen παδῶν, significat) apud Hippocratem lib. 1. de morbis peculiarem habet significationem, eamque non negligendam. Cum illo loco de empyematis causis disputat, inter eas recenset rupturam venarum in pulmonibus, Item & earundem venarum παδῶν. Ruptura autem & παδῶν differunt, ferè καὶ οὐ τοῦ μᾶλλον. Potè cum quis immobicum laborem sustinuit, aut vomuit, sàpè in pulmonibus rumpitur vena: ob sanguinis motum raptumque violentum, unde purulenta sequitur excretio vlcusculo facta: Sin autem praeunte motu isto violento sanguis targeat & vena non rumpatur: Idem contingit venis pulmo-

*τελος, ab his
partibus liquidam
excretionem*

*stau, trahit, ultra
stratus, cui tabiculæ
multæ sunt*

num quod & venis quæ à Medicis varicosæ dicuntur. In pulmonum vena ὁ κιρσὸς fit, id est; dilatatio venæ à sanguine ibi coacto & stagnante. Nam & dilatatio ista autore Aëtio in omnibus partibus contingere potest, quæ venas habent, præsertim si à fonte caloris sint dissipatae. Sed hoc ab Aëtio dictum est, quia nouit bifariam dilatari venas, vel ob sanguinis pigritiem tarditatemque cum crassior est, fœculentior, & à calore spirituque influente non illustratur: eoque modo varices propriæ fiunt. Alio modo cum per incitationem violentiūque motum fit: Insilit enim sanguis, & sibi velut iter præcludens dum confertim mouetur, venæ dilatandæ occasio est. Quod in pulmone τὸ κιρσὸν, aut κιρσοῦδες π., Hippocr. i. de morbis vocat, & τὰ αὐαδῶν. Ait enim in pulmone ab exercitatione velut κιρσὸν fieri, quem αὐαδῶν vocare possis, interpres satis male; Acutum tractum, vertit. Et paulo post de venis in lateribus positis loquens ita scribit; Eodem modo venæ in latere afficiuntur, quæ intus in superficie positæ sunt. Et cum sic affectæ fuerint, κιρσοῦδεν γίνεται καὶ μετέωρη ἔπος, varicosæ fiunt venæ & intus in molem aliquam attolluntur: Ac si diuellerentur vasa ipsa ut intumescent. Et propter eam diuulsionem solutionēque continuitatis τὰ αὐαδῶν, nomen δὲ τὰ αὐαδῶν καὶ σπαράδην deriuatum imponitur.

ΣΠΥΡΑΤΩΔΕΣ οὐ γέγονται, ἀπὸ τούτων οὐ προερχόμενοι, id est, ab excrementis caprarum quæ globulorum instar rotunda sunt, & sua circumscriptione circumducta. In distione, φλεγμα, docuimus in resiccatis à calore arefactisque maximam partem sicca, arida, rotundaque ac globulosa reddi excrementa. Nam calor exigit exiccatque. Nec tamen necesse esse illic demonstrauimus quoties aut hepar, aut interna ardentes spyrathoden esse excretionem. Etenim Hippocr. part. 4. lib. 4. de Diæta acutor. Dum historiam febrium ardenter explicat, ait in illis liquidas esse excretiones & pallidas. Galenus hoc contingere ait, quod humores serosi sint ac crudi, ideoque tenues quod coctio omnis crassifaciat. Idem Hipp. partic. 30. sectio. 2. lib. 1. Ep. in febribus continuis quas τετταρακούσεις vocat, excretionem multarum per aluum humiditatū obseruavit, cum tamen æstus ingens esset. Et partic. 40. lib. 4. acutor. duabus de causis aluum in febribus liquidiorem esse

posse contendit , aut propter ventris phlegmonem , aut propter colliquationem, sic diuersa ratione phlogosis ventris aluum lubricat , & astringit. Inter cæteros verò locos de siccis aut liquidis excrementis hepate aut simpliciter inflammati, aut imbecilliore redditio , aut ventre affecto , occurrit unus ad part. 17. lib. 4. acutor. Vbi notabis vim verbi τὸν καχαλόδος. Sæpè tamen σπυραθόδος excrementū est, & ægrè egrediens (quod ὁμοίος ἀράσκην vocat Hippocr. 2. Prognost. & in Prorrheticō) inflammato aut incalescente plurimum fit hepate , vt pote tenue humoris partem exugente & alliciente. Quod 3. Epid. Histor. 2. notum est de Hermocrate , cui cum inflammatum hepar esset , ab alio combusta ; dura non paucāque exibant. Idem & in Prognosticis annot. Hippocrates de Hydropicis loquens. Nam hydrops aut affecto primariò hepate fit , aut secundariò tantum. Secundariò ob inflammationem quandam lactium, mesenterij & primarum venarum. Primariò ob inflammationem in ipso hepate conceptam. Quanquam ab aliis causis esse potest. Sed posita hypothesi hâc , nimirum & in hepate inflammationem esse , & alias in mesenterio: non minus ab hoc, quam ab illo sequitur hydrops. Sed Hippocrates distinctionis notas assignat. Si mente eas velis assequi , secundum primum hydropi ab inflammatis ilibus & mesenterio nato profluuium alui adesse socium : Contrà hydropi nato ab inflammatione hepatis aluum siccum dura excrenatum ægrè (quod excretionem spryathoden designat) coniungi. Sed eius rei causas tres assignat Galenus in Comm. in partic. illana 2. lib. 2. Prognost. Prima est quia inflammatio lactes debilitat, vnde non amplius attractioni hepatis subseruiunt. Hinc non remaneat in tenuibus intestinis χυλός, sed rapitur, & pellitur. Secundò alimentum corruptitur hinc facultas ad excretionem excitatur. Tertiò ob loci calorem impensè auctum multa bilis generatur, hinc ἐφεγγός. Quo loco quæstio proponi potest cuius cognitio plurimum utilitatis ad diagnosin , & affectuum therapiam est allatura. Cur non eadem ratione inflammati hepatæ fluor alui contingat, ac cum mesenterium ardet? Primum demonstratum est ante in biliosis, continuis & adurentibus febris, in quibus hepatis æstus est, profusiorem aluum esse ex Hippocr. & hoc signum esse Cœdēπάτη, non nihil accedens ad ταῦτα γενομένα, quod calor febrilis auctus omnia cruda faciat

ac corruptat. Secundò si ex Galeno ilia inflammata siue mesenterium, siue lactes vocaueris ideo fluorem afferunt, quod multum bilis generent, ideoque aluum citent, multò magis id præstabat hepar bilis officina. Cur non generabit ichores & biliem quibus alius citabatur, quemadmodum & iidem ichores singultum faciunt inflammato hepate? Præterea, si mesenterium inflammatum corruptionem cibi afferit fluoris causam, cur non & hepar? Immo potior ratio videtur. Item si inflamatio hæc in mesenterio angustiam afferit, vnde ἀράδοις impeditur, cur non & in hepate, & per consensum in mesenterio? Et si hepar exassat, adurit, exsiccat, cur non & mesenterium? Cilibet enim parti inflammatae datum est oblatam rem calficere, ac quoad potest, siccare. At dices, si hepar inflammatum est, exassat, torret non solum quæ in se habet, sed quæ in venis mesentericis continentur & deuehuntur; Immò fæci sanguinis simile reddit excrementum (quod ideo Græcis dicitur οὐροπλάκευος Galeno cap. 7. lib. 5. de loc. aff.) sed si cum inflammatione iuncta sit imbecillitas, tunc adest liquidior aliud: at nunquid intemperies calida & phlogosis hepar imbecillum reddit, proinde fluorem hepaticum accersit? Non est necesse. Ideo aliud est inflammati hepar, aliud mesenterium. Nam cum illud ardet, saltem deuectio fit alimenti, illudque alimento moram trahit circum hepar. Oportet autem agens ei quod patitur vicinum esse: at cum mesenterium ardet impeditur illa alimenti ἀράδοις, & non moram trahit alimento, sed quia non subit præterlabitur. Impedita autem ἀράδοις maximè aluum liquidiorem facit. Rationes tamen in utramque partem allatæ, ac confictæ multum probabilitatis habent, & plerisque negotium sunt daturæ.

ΣΥΝΑΓΜΑ ἀντὶ *Cūvāya*, apud Hippocr. particul. 15. ^{ayw adduc} ^{synagmata syncretica} ^{ratio coagulationis}
Sectio. 3. lib. 6. Epid. coagulationem concretionemque
lapidis significat. Galenus multis in locis cum Hippo-
crate utitur nomine *Cūvāya*. Et in 3. Aphorismorum *Cūvāya*
τραπέδεα dicit. Illo loco sexti Epid. Hippocr. meminit *Cūvāya*
μετ' ὕρων, ut distinguatur à synagmate *συγγένεια* ὕρων. Ut
Cūvāya dicatur μετ' ὕρων post collectionem urinæ in vesica,
à renibus in hanc percolata. Nec enim *ὕρη* mihi signifi-
cat, sed collectionem urinæ in vesica post secretionem factam,

Ἐρποις Latinè quidem, Miētus, reddi potest, sed non ut nō men, Miētus, actum meiendi significet. Quidam per nomen τῆς Κυάλματος μετὰ Ἐρποιν leuem horrorem qui præhendit sub dio meientes, intellexere. Sed hac interpretatione suam inscitiam apertè declarauerunt, vt nos in libello de lapide à nobis conscripto aperuimus abundē.

Τρέψω
nutrio.

^{connutritus.}
 \sum ΥΝΤΡΟΦΟΣ νήσος, morbus vna nutritus, vel ad verbum, connutritus dici potest. Is autem Κύβος dicitur qui longo tempore corpus detinuit ac exercuit, ac si principiis ipsius naturæ primis inhæsisset ac cū materno lacte sustus fuisset. Non videntur autem planè morbi connutriti idem esse cum diuturnis, de quibus Hippocrates in Aphorismis cum corum crisi, aut solutionem potius explicat, vt Aphorismi 28. lib. 3. plurimi affectus diuturni (nam vocem ξένοις addit Galenus) pueris iudicantur, nonnulli in 40. diebus, alij in mensibus, alij in annis septem quidam cum puberes anni instant. Qui permanerint, nec pubere ætate desierint pueris, nec cum menstrua incipit purgatio, ξένοις durare, ac perseuerare consueuerunt. Leonicenus vertit, Comimori consueerunt: ad rem quidem aptè satis, sed non ad verbum. Melius autem durare verteretur, nec enim eos affectus necessè est ad mortem comitari, sed durare quidem fas est. Si autem iam precipitis decrepitæque ætatis homines præhenderint, consenescunt quidem ac commoriuntur. Qua in sententia fuit Hippocr. Aphor. 39. lib. 2. Aphorismorum: Senes, præsertim qui in prima parte senectutis degunt, maximam partem minùs ægrotant quam iuvenes, qui verò morbi diuturni eos adoruntur, τὸ πολλὰ ξυαποθίνονται. Maxima ex parte commoriuntur. Non dixit, χρονίζοι. Quod notandum, vt detegatur error Leoniceni qui τὸ ξενίζειν commoriendi verbo explicauit. Omnes quidem Κυάλμαφοι, morbi diuturni sunt, vnde diuturnitatis verbo à Galeno describuntur, sed non contra diuturnis omnibus Κυάλμοφοι nomen rationemque attribues. Ut Connutritus morbus suæ originis primordia à primis elementis igne & aqua, quæ Hippocr. in generationem sufficere abundeque esse eleganter lib. 1. de Diæta tradidit, videatur retere ac arcessere. Ut si plus aquæ cuiquam insit, in humidiores morbos præceps magis ruet: sin plus ignis æstiuorum

morborum procellis facilius tentabitur, eisque fouebit, vt enim temperies nativa morbotuni parens existit, sic & conservatrix. Et vt Galen. Commen. in Aphorismum 39. lib. scribit, πάντες τοῖς αἰχέοις νοσήμασιν ἐναλατόπεδι εἰσι, corripiuntur facilius morbis congenitibus. Connutritorum morborum in classem vocabuntur hemicrania, podagra, calculus, tabes, præsertim cum aut à semine ipso labes contracta est, aut à nutricatu queni à matre in utero cœpit fœtus. Sic Hippocrat. in lib. de Aëre, locis & aquis conuincit ex eo semen à toto corpore decidi, quod ex macrocephalis macrocephali, ex sanis sahi nascantur. Præterea Hippocr. lib. de sacro morbo, quem planè non reicit Galen. ex numero Germanorum librorum Hippocratis Com. in partic. 4. lib. 1. Prognost. aliam rationem astruit illius contractæ ab initio imbecillitatis: Purgatur & florescit cerebrum pueri in utero sicut & aliæ partes priusquam dignantur. In hac purgatione si probè purgatum fuerit, & nec plus nec minus defluxerit, fœtus maximè sanum caput est habitus. Sin amplior colliquatio à cerebro fiat, dum augetur fœtus morbosum caput habebit, & sonitu plenum, nec solem, nec lumen, nec frigus tolerabit. Aliaque illo loci scribuntur digna intellectu. Sic ea infirmitas à primordiis ortus nostri derivatur, & Κύρησις dicitur, siue mala διάθεσις, siue morbus, siue impotentia, seu infirmitas vocitetur. Ex præcedentibus liquido constat οὐαχηρηκάς quidem omnes morbos diu nos exercentes Κυρῆσις dici vocarique posse. Sed aut σύντοφοι, dicuntur qui nobiscum nascuntur in principiis ipsis veluti siti latentésque, & qui tempore emicent ac in lucem promittantur. Ilique aluntur crementūmque capiunt ac roborantur, nisi mutatione ætatis quæ ex libro 3. Aphorismorum iuare plurimum solet, aut euacuatione aliqua naturali aliquid aliud contingat. Item Κυρῆσις dicuntur morbi qui nos quasi demum natos non inuadunt; sed peculiari aliquo Diætæ vitio, aut excrementorum prouentu nos corripiunt, qui si iam ætate grandes cuperint una cum fato ipso concedunt. Posteriorem modum explicat in Aphorismo 39. lib. 2. Qui morbi senibus accidenti diuturni magna ex parte comitantur ad mortem & consenescunt. Item Aphorismo 40. illius libri, raucedines in valde senibus coctionem non admittunt. Galen. in Comm. ait non solum illum morbum senes ad mortem comitari, sed nephritis, podagras,

& omne morbi genus à frigidis humoribus natum: quod diuturnum est, Galeno scribente Com. in Aphor. 39. lib. 3. omnes
 „ morbos diuturnos frigidos esse. Sed ut propriè loquamur qui iam senes factos præhendunt morbi ratione præsertim imbecillitatis, temperamenti, & congeriei succorum crudorum, dicentur οἰκεῖοι, congeneres non autem σύντροφοι. Sed de morbis nobiscum natis & in sinu nostro veluti positis aliud est, cum & Cypri nomen illis propriè addicatur. De his Hippocrat. part. 6. sectio. 5. libri 6. Epid. scribit; Morbi σύντροφοι in senecta
 „ relinquunt, per coctionem, solutionem, aut rarefactionem.
 „ Galenus valde laborat in explicatione illius Aphorism. Nam si omnes morbi diuturni frigidi sunt, ut paulò ante dictum est,
 syntrophi morbi diuturni in senecta vires acquirent, nedum soluentur. Omnes autem frigidi senes comitantur ad extremum usque diem, ut etiam demonstratum est, & ut Galenus Com. in Aphorism. 41. lib. 7. scribit; Senioribus omnia mala
 „ peiora fiunt ratione imbecillitatis sic σύντροφοι, & diuturni morbi aduentante senio deteriores euadent. Quod & Comm. in Aphorismum 6. lib. 6. abundè explicat, dum ratione reddit,
 cur renum & vesicæ vitia in senibus non curentur. Nam est virtutis magna imbecillitas quæ tamen variat pro variis senectutis temporibus, cum crudi senes viridescere sint, alij præcipitati & capulares, ut Galenus in libris de sanitate tuenda pluribus explicat. Nunc cum ista sepe ita habeant, videndum an verum sit quod Hippocrates scribit, connutritos morbos in ipsa senecta relinquere, τῷ σωτρόφῳ, nomine morbos intelligens qui nos ferè ab initio comitati sunt peculiarem temperamenti rationem consequentes. An de frigidis, an vero de calidis intelligit Hippoc. Non de frigidis, quia adaugerentur potius ætate senili & novo excrementorum prouentu fouverentur. Minus vero de calidis Aphorismus est audiendus, cum suprà positum sit omnes affectus diuturnos frigus parens agnoscere. Accedit quod cum Hippocrates dicat morbos in senio αἴσθητα λύσιν, cessare ac quietescere, λύσεως autem noniem ad morbos frigidos & diuturnos pertineat, i. cap. i. de Crisibus. Mirum non est si de frigidis morbis intelligatur. Nec enim audire oportet veterum interpretum aniles nugas qui morbos in senecta relinquere aiunt, animi quidem morbos iracundiam, auaritiam, superstitionem, Græcè, θεσμούμενα: corporis autem,

anatomicas perturbationes. Hæc tanquam commentitia & inanis reliquit Galenus. Ut ad rem redeamus. Morbi in senecta relinquunt, præsertim qui in intemperie calida positi sunt vel potius morborum ~~αγθετις~~ quædam, & intemperaturæ quædam morborum parentes, quandiu ætatis feroꝝ viget, parua occasioꝝ morbos propriæ dictos fuscitant, sed ætatis flexu cum iam deforbuit calor acer à temperamento senili potè frigidore temperationem moderationemque habent. Galenus meminit in Comm. de articulatis morbis ab intemperie calida, de cephalæis, & nephriticis doloribus ab eadem intemperie natis. Quorum morborum dispositiones, & ut ita dicam in eos inclinationes & propensitates sunt nobis congettæ & surgoꝝ. Et ætatis senilis temperies ad frigiditatē deuegens earum dispositionum est tanquam medela, & remedium, vt Comm. in hanc particulam pluribus explicat Galenus. His consentiunt quæ ab Hippoc. scribuntur cap. de Erysipelate lib. 2. de Morbis quod Erysipelas, id est calida disposicio diu manens in corpore, senescentes relinquat, id est, senectus est tanquam remedium, Græcè τὸ ἐρυζέλας τὸ γενεκορτας δημοσίη πλειστον. Sic obſeruati sunt quidam ab intemperie calida serofi biliosique humoris procreatice articulari labore implicari, qui aduentu senilis ætatis ab eo ferè immunes extiterunt. Vetus enim illa infirmitas & intemperies veluti contemperatione quadam correcta est ac emendata. Qua in re demonstratio Aphorismi 20. lib. 2. Aphorismorum consistit; Quibus iuuenibus aliud humidior est, iis senescentibus relicitur. Ut si in iuuentute intemperies calida erat acerrimæ bilis procreatrix, à qua intestina diluta fluidiora fient, illa intemperie cessante dum adeat senectus, iam alii fluxilitas cessat, & per causæ efficientis absentiam durities astrictioque succedit. Idem de raritate, de frigore, de siccitate, quæ aut liberioris alii causæ esse possint, aut contrarij effectus, intelligendum. Si veteres intemperies ætatis cursu cessant ac oblitterantur. Quæ causa impulit Hippocratem ut senectute aduentante morbos connutritos cessare scriptis traderet. Obscurius quidem sed melius quam quisquam aliis, idem autor lib. 1. de Diæta earum rerum rationem reddit. Cum enim communiscitur duo prima rerum omnium principia ignem & aquam, idonea & efficacia per se ad omnium rerum propagationem, alias ex

igne fingit partem tenuorem sumi ac elici ad huius aut illius generationem, alias ex aqua, alias debiliorum partem, alias robustiorem. Et ut ab illis elementis partes hoc illo modo affectae deciduntur, desecanturque, ita varicias in animalibus existit ac surgit. Ut, inquit, si quod in igne fortissimum est, tenuissimum vero in aqua illi temperamentum cuiusdam coit ac conspirat, calidam sicciamque necesse est quae hinc resultat, temperiem. Atque haec facile a morbis calidis astante celo capit ac exercetur. Et morbi scaturunt in ignis accelerationibus, in aquae vero proutent, sanitas. Deinde subdit; Et hi, qui illam temperiem fortiuntur, aetate vigente ad bonum corporis statum maxime morboli mualidique existunt, senes, attem facti sanitatis beneficio maximo perfrutuntur. Quo loco abunde apparet veteri intemperiei corporis aetatem positionem afferre nonnihil medelae ac praesidij. Quod est intelligendum si cetera consentiant ac paria sint. Nam ferex genio indulgens, ac immodico lyaei vsu voluptuari solitus non defungetur illa vetere intemperie morborum connutitorum patente ac fauatrice. Immo antiqui mali semina vigebunt ac corroborabuntur. Nunc autem id quod multum negotij Galeno dedit mentem Hippocratis de coctione, solutione, & raritate explicare instituenti, obiter a nobis est discutiendum. Si intemperies calida est, & velut morbus connutritus, quo lunus meminit Hippocrates rarefactionis, & solutionis? Nam & rarefactio & solutio de morbis intelliguntur qui sensim decrescent & diminuuntur, ut de morborum frigidorum materia & de tumoribus. Quod si humores sunt frigidi aut tumores tanquam morbo connutriti aut morborum connutitorum autores augebuntur in senectute, nedium discutentur. Quinetiam cum in sensibus corpus sit ~~duo~~ & ~~proprio~~, & siccum & frigidum, nec ratione corporis habitus, nec ratione caloris qui imbecillus est ~~apertos~~ contingat. De coctione minus mirum esse debet, cum quoties intemperies aliqua immutatur, corrigitur, temperatur moderationemque accipit, large ~~terras~~, matura Latinis, dici potest, ~~terras~~ proptie non diceretur. Sic biliosorum humorum ~~terras~~ dicitur, cum eorum ferocia refractatur reprimitur ac hebetatur. Sic ~~ludos~~ & ~~apertos~~ non possunt ad morbos connutritos pertinere, praesertim si fiat mutatio in senectute. Nisi dicamus partes in quibus olim intemperies illa concepta erat.

morborū parens contabescere collabi, macrescere, genuintinq;
calorem exardescere nequaquam, & ita morbi, id est, antiquæ
diathœtæ solutionem, seu dissolutionem, Græcè λύσιν καὶ διάλυσιν
(quam posteriorem vocem Gal. in Com. usurpat) contingere.
Ut fiat partium διάλυσις quædam, & ex cunctu ipsius diathœtæ
dissolutio. Hinc Hippoc. lib. de Aëre & locis ait in se-
nibus esse raritatem venarum & colliquationem quod amplius
explicat lib. i. de morbis loquens cur senes minus a pulmonum
morbis laborent quam iuvenes. Præterea nomen ἀρμόστως
impropriè sumi potest, non pro illa occulta foraminum Iliade
quæ corpori iuvenili adest, sed pro quadam extenuatione &
marcore rei: ut denso opponatur rarus, id est, depresso,
consumptum, ἐκπεπτός, extenuatum, ut quod de superficii
qualitate dicitur ad profunditatem ipsam referatur. Sic ni-
mirū verba Hippocratis non sunt ad vnguem exquirenda præ-
sertim in libris in subsidium memoriarum ab Hippocrate conscri-
ptis: cum proprietatem verborum in Germanis libris maximia
ex parte seruire consueverit; & ut verbo absoluā nomen ἀρμό-
στῶς ἀντί τοῦ ἀγαλώστως ή τελήσος, Hippocr. potuit usurpare, que
verba leguntur partic. i. sectio. 3. lib. 6. Epid.

ΣΦΑΚΕΛΙΖΕΙΝ αὐτὴν τὴν διαφθείρεσθαι apud Hippocra-
tem sumitur εἰς τὸ σφακέλωμα, ut annotat Gal. Comm.
in Aphor. 50. lib. 7. Et præter omnes significations
assignatas aliud designat in lib. 7. Aphorismorum, cum Hippo-
crates scribit, ὅλουσισι σφακελισθή ὁ ἔγκεφαλος: Quibus sphace-
latum, id est, corruptum fuerit cerebrum; ita enim Leoni-
cenus, in tribus diebus percunt, hos si euaserint, super-
funt. Archigenes lib. 2. De locis aff. cap. 7. vocabat ἐπεροκα-
νίας σφακελάδες, quas ὁλινίων διάτονον, id est, dolorem tur-
gentem habere affectebat: Fortè in eo sensu nomen τοῦ σφακέλω-
sumpsit quo & Hippocrates. Multas illius nominis significa-
tiones illo loco ex aliorum sententia refert non negligendas.
An hic σφάκελος, aut gangrenam, aut corruptionem substantiæ
partis eius quæ dicitur σφακελίζειν, aut νέκρωσιν eiusdem signifi-
cat? An dices corruptionem significari quam διαφθείρει vo-
cant? An verisimile ad sphacelum adacto cerebro, seu perfecta
mortificatio affectave significetur, seu rudit & inchoata tan-
tum, ita restitui posse ægrum? Nequaquam vero. Magni-

enim momenti adeo est cerebrum ut tantum mali non ferat impunē: mors siquidem in propinquo est. Ut ea ratione erroris conuincendus sit Leoncenus; qui τὸ σφακελῖον vertit, corruptum. Si enim, corruptum, significet, nulla vita salus specabilis est. Plantius Hippocratis interpres σφακελισμὸν ingenitum cerebri quassum iustum significari putat: vt illius quassus occasione inflammatio cerebrum adoriatur, aut potius, vt propriè cum Galeno loquuntur Comm. in Aphor. 42. lib. 2. διά-
γετος φλεγμωδός, quæ vna ex causis apoplexiæ censemur: Itaque σφακελίζειν ἀπὸ τῆς αποπληγῆς, id est, attonitum cadere, concutii, syderarique sumeretur. Non enim dubium quin à casu, concussu, iustumque ἐκπληξις καὶ ἀποπληξia consequatur, hinc Aphorismus 14. lib. 7. ἐπὶ τῆς πληγῆς, εἰς κεφαλὰ ἐκπληξις, νεκρός. Hoc loco vocat τῆς κεφαλῆς πληγὴν: primo de morbis vocat τὴν στοιχίαν. Etsi Plantij conjectura veri aliquid simile exhibeat, tamen aliud quid videtur Hippocrates nomine τῆς σφακελίας voluisse indicare. Nam de attonita affectione, seu aphonia, seu apoplexia (siquidem obscurè Hippocrates τῆς σφακελίας nomine, aut ἐκπληξιν, aut ἀποπληγικὸν πάθος subindicaret) dictum est in Aphorismis præcedentibus. Cuni enim scribit;
 Quibus sanis capitis dolores repente oboriuntur, subindéque obmutescunt steruntve, septem intra dies fato concedunt, Aphor. 51. lib. 6. Aphorismi. Apoplexiā subindicat vt placet Galeno in Com. τῆς enim ἀφανίας, nomine per quandam ξοχίαν, intelligit labem affectionemque omnium quæ à voluntatis nostræ arbitrio pendent actionum: plura illo Com. videare possis, & in Aphorismi. 5. lib. 5. & Aphorismi. 58. lib. 6. Item cuni ait, ὅτι πληγὴ ἐκπληξις, illam apoplexiā à casu aut potius percussu satis indicabit. Ut non probabile sit hunc solennem de sphacelo cerebri aphorismum, idem sonare quod & illi à nobis citati Aphorismi, Galenus interpretans quid significet hic sphacelus, admodum ambigit qua in sententia standum sit. Nequit enim propria in significatione accipi: Itaque cum gangræna confundit ductus veterum opinione præsertim Græcorum. Nam Medici carnis ρέκρωσιν, ex ingenti inflammatione secutam gangrænam propriè vocabant: & Græci qui proprietatem verborum cuiusque artis non satis intelligunt. σφάκελον, quod citata Herodoti verba declarant. Quo insensu σφάκελον ἄπο της γαληγής ab Hippocrate sumi suspiciatur. Sit

ita sanè. An gangrena in cerebrò sanabilis? Quod Galenus contingere posse vult, si incipiat tantum. Sed cum cerebrum vix propter dignitatem principatūnque ferat inflammationem citra perniciem ægri, nedum, cum eo veniatur ut iam gangræna metus adsit. Aliis sua fuit opinio & conjectura, nos quid sentiamus, explicabimus. Aristot. Problem. 9. & 10. lib. 1. in constitutione frigida & sicca agnouit non cerebri, sed totius corporis aut vteri potius σφάκελος, ac si syderationem dicas, Dominii
Dureti
opinio
probabi-
litas Gaza, crudorem Latinè vertit, Galli dicunt, *Morfozdu*; Et interpretatur idem Aristoteles nomen crudoris, seu σφακέλης; Crudor est quem committit frigida siccaque impensè tempestas, impatiens omnino excernendi humoris. Sed Problemate 10. meminit syderationis sphaceli & crudoris cerebri, cum ait, si pœunte tempestate siccä & aquilonia æstiuo tempore, sequatur autumnus austrinus & pluuius, quem hyems proximè excipiat, quia multùm simul materiei excipit, & sua frigiditate non potest humorem cogere, densare, coquere, & in pituitam saltem vertere, si in capite non ita multus, grauitatem affert, si nimius frigidusque fuerit, sphacelum affert, crudorem vertit. An eo in sensu sphaceli nomen sumi possit, ut quibusdam placet? Probabile aliquid habet. Tamen sphacelos pro crudore potius intelligi posset Aphorismo illo; Quibus “nis dolores capitis repente oriuntur: subindeque aponi fiunt, “in septem diebus pereunt, nisi febris succedat. Duplici nos “conjecturâ nitimus: priore quidem quod non ita breve tempus descriperit ut illo Aphorismo in quo de cerebrò sphacelon paciente agit. Nam si crudor tantum esset, aut tanquam sola intemperies, aut cum admixtione frigidæ materiæ, non tam citam mortem afferret, sed ad septimum diem promitteret: Posteriore vero, quia meminit, Febris, hæc enim digerit ac coquit cruditates, & quæ coryzæ sunt cum febre minus relabuntur, quam si febris abesset part. 10. sectio. 3. lib. 6. Epid. Contraria tamen ratione quis niti posset ut doceat Aphor. de aponis repente factis intelligi non posse de crudore cerebri, quia si humor in cerebrò collectis esset vix abesset dolor: Si ita sit, dolor capitis repente non oboriretur, quod tamen vult Hippocrates. Nisi quis dicat quod experientia sœpè depræhenditur, multis sœpè aut capitis grauitates aut dolores non ita esse molestos ob collectas in cerebro cruditates quæ eos respi-

rare sinunt nec ab opere auocant. Scitum enim illud Galeni
 „ Comm. in Aphor. 38. sect. 2. lib. 6. Epid. Humore pituitoso
 „ & eius sero hoc inesse ut non dolores, sed torporem quendam
 „ inferat, nisi vitio aliquo pituita aut acescat, aut falsa reddatur,
 qui locus notandus est. Itaque ex cruditates quæ aliquo tem-
 pore inducias dant, aut auctæ, aut concepto vitio deteriores
 factæ ventres cerebri occupare possunt, aut totum cerebrum
 veluti efferato motu inuadere, vnde aut apoplectici cadunt,
 aut citò moriuntur, aut paraplegiā saltem implicantur. Quod
 nuper contigit cuidam illustri viro, qui cum mediocreiter caput
 Histo-
 nia.
 doleret per decem dies (in ima tamen aure satis erat vehemens
 dolor) & ὥστος δὲ ageret, repente concidit, & conuulsus
 intra breue tempus interiit. Quem euentum annotauit Hipp.
 part. 15. lib. 3. Prognost. cum de doloribus aurium acutis agit;
 Periculum delirij adest & interitus: Galenus in Comm. scribit
 „ Nonnulli eorū qui acuto dolore capiuntur delirant, & repente
 „ moriuntur tanquam syderati (ἀπλάντες vocat) cum in cere-
 brum ἀθρόως fluxio dolorem auris efficiens eruperit. His ita
 positis videtur potius Gal. assentiendum vt sphacelum pro ali-
 quā gangræna incipiente inflammationis alicuius sequace sumi
 dicamus. Nec hīc nomina ηγαίμης καὶ σφακέλης, ad vnu-
 guem exquirenda sunt. Quod tamen res sit in præcipiti, triun-
 tantūm dierum meminit. Nam pars princeps non diu fert ve-
 hementem aliquem affectum, Galen. Comm. in Aphorism. 51.
 lib. 6. Sic sphacelus non tam ab humore est quām prava cere-
 bri dispositione. Cum ab humore est, plurimum dierum vñsura
 conceditur. Hinc Aphorism. 51. lib. 6. septem dierum memi-
 nit, quod Galen. Tamen non probat cum sit ἡσχος, signum
 fortis apoplexiæ. Non sine ratione septem dierum meminit,
 quod tempus suum est: nam vitam nostram 7. dierum esse de-
 monstrat Hippocr. lib. de Carnibus. Alia coniectura de sphä-
 celo cerebri est. Possunt dolores capitis adesse quos aut hæ-
 morrhagia, aut puris excretio soluat, aut per aures aut nares si-
 frontem aut tempora occupent. Cum pus in cerebro, aut cir-
 cum membranas adestr vel quod sit inflammatio vel intempe-
 ries, fieri potest vt pars liuescat, & ita syderetur. Quod & lateri
 purulento euénit vt fiat βλαπτός, id est, liuens, syderatum Com.
 in part. 35. 1. de Diæt. acut. in hoc sensu cerebrum σφακέλη-
 ζος καὶ βλαπτός dici potest; & si pus non exeat breui mors. Cere-

brum autem βληπτι legimus, lib. 2. de morbis, vbi idem agit Hippocr. quod & Aphorism. 50. lib. 7. de quo hic disputatur. Porro non aliunde το εληπτι, petitur quam à succrescentia humorum nialorum, quorum excretione cerebrum sit immune ab omni affectione: Vid. part. 15. lib. 3. Progn. Quibus post dolores capitis sanguis aut pus non etuperit lata in cerebrum materia mortiuntur ἡ προπον απόπληκτοι. Vnde Aphorism. 10. lib. 6. Caput dolenti, & omni ex parte dolenti nisi pus aut aqua aut sanguis erumpat, bonum. Inter cæteros locos occurrit notandus lib. 2. de morbis vbi τοι σφακελωμα cerebri agit: Causas illius corruptionis assignat, signa, & curationem. Atque inter cætera animaduertit & à calore, & à nimio frigore istum sphacelum posse contingere. Tamen initio lib. 3. de morbis etiam à magna vasorum impuritate id fieri ait.

T.O. T.

finis, silus r̄
E K M A P S I S ἀπὸ το τεχμησι: Τεχμησιον veteres appellarunt σημειον συλλογισμον, ἀπὸ το συλλογησιδον. Τεχμησι, conjecturalis cognitio, veritatur. Sed id malè & Grammaticè tantum erronea enim versio est cum τεχμησι redditur, conjectura: cum signum sit syllogisticum & necessarium, deductum à propria cuiusque rei indicatione, quam natura expeditat. Galen. Com. in partic. 2. lib. 1. de Diæta οξεω, τεχμησι, interpretatur τιο δια το τεχμησι γνωσι. Nec alium huius vocis interpretem querere oportet, quam ipsum Hippocratem, filius meo iudicio, autorem quatenus in arte medendi vfluuerit. Ut enim illius autor est, ita propriè usucapit, enigmique illius exprimit: Τεχμησι, est ratio cuique conuenienter medendi. Nec enim satis esse putat Hippocrates confusam animo tenere medendi effigiem, nisi quā ratione huic aut illi medicina sit facienda, intelligatur. Itaque cum veteres οξειαν consestati essent, quæ artis scopus est ad quæ collimare oporteat, necesse quoque fuit eos το διάγγων, in numerato habere, & αριθμων: Quæ tria veteres attigisse credibile est. Quid ergo illud est in quo errauerint, & erroris ab Hippocrate conuincantur? Quoniam τεχμησι neglexerint: puta se medicos palam profitentes, quod generales animo de-

Arte Medica notiones retincent, nec infra se se demittentes, rationem cuique faciundæ medicinæ adhibendæque singulis operæ consequentur. In hoc τεχμάρος ratio omnis vertitur. Cum non homini sed Callix & Socrati Medicina fieri debat. Variam aliorum de Tecmarsi sententiam in Com. ad- ducit Galenus: Partim τῆς τεχμάρος nominis ambitu, & dia- gnosin & prognosin compræhendebant: alij Therapian. Atque ita Graeca vox hæc aliter atque aliter explicatur, vt docet Galenus. Dicam quod sentio. Si veteres Therapian coluerint, nec adeo ignari atque minus fuerint, vt & diagnostin & prognosin (quod vtrumque ad τὸ θεραπευτικὸν μέρος, vt loquitur Galenus pertinet) prætermitterent, non eo consilio credendum veteres ab Hippocrate accusari quod imminuti in non nullis essent, id est, τεχμάροι neglexissent, ac si dicat, dia- gnosin & prognosin (vt quidam interpretati sunt) sed quod cum præclarè in omnibus Medicæ Artis partibus excellerent, rationem cuique accommodatè medendi sumpta indicatione à peculiari cuiusque natura, missam fecissent: Hoc autem est τεχμάροι, haud esse consecutos, quæ tamen in primis tenenda est. Hippocrates autem illam τεχμάροι consequendi viam aperit contra Gnidios medendi magistros, & alios omnes qui in generalioribus Artis præceptis præclare versati, particularia præ- termitterent, quæ tamen in primis Medicum commendant ac ostendunt. In libris de Diæta proponit exempla quotum ex- plicatio ad instruendam explicandamque τεχμάρος vim per- tinèbit: Nam quando, quo morbi tempore, quo in subiecto, quo habitu, hoc vel illud usurpandum sit, abundè explicat. Exempli gratia, inter edulia præstantissima p̄fissana alimenta iuxta ac medicamenta facultate insignita est; tamen nisi hac aut illa preparatione, hoc vel illo morbi tempore, hac aut illa ægri natura, exhibeat, ægri damnis plurimis obruuntur ac cumu- lantur. Hæc est τεχμάροι ratio medendi couenienter cuique ex perspicientia peculiaris & communis cuiusque naturæ per τὰ τεχμαῖα, id est, signa syllogistica. Itaque nulla vox La- tina est que verè τεχμάροι nomen referat atque exprimat.

τριταιοφυης περτος febris que tertianay initatur /

TPITAIOΦΥΕΣ καὶ τριταιοφυης περτος, Latinè reddi potest, febris ad tertianæ naturam accedens: aut ad verbum, febris tertiumigena. Quidam hemitritæon cum ea febre, quæ τριταιοφυης dicitur videntur confudisse, at longè discrepant. Et eorum opinio roborari potest auctoritate Hippocratis huius si exactè verbâ considerentur, eadem ferè natura, conditio, ingenium & mores, item symptomata febris τριταιοφυης, & ιμπερταις videntur: Nam particul. 23. sectio. 1. lib. 1. Epid. scribit loquens de febribus semi-tertianis; Infestabant « περτοι φεμωδες, Continuae, non intermitentes: ὁ τρόπος ήμι- « τριταιος, ου μίνι καθοτέριν, τῇ δὲ ἐτέρῃ θετταροξιωμένοι: Id est, « modus erat febrium semiteridianarum, uno quidem die leuior « erat febris, altero acerbior. Et idem Hippocrates partic. 25. « sect. 2. lib. 1. Epid. scribit; Febres etiam continuæ, noni inter- « mittentes, inuadebant τρόπον βίαιοφυέα, in modum febris ter- « tianam referentis, μίας μὲν ξενογνωφίζοντες, καὶ μίας παροξυσμένοι, « uno die temperatiores leuiorēsque existebant, altero acerbio- « res; deinde subdit, Ρήχει πάσιν ἀτάκτως, καὶ πεπλανμένος ἔνοντος, « ἐλάχητα καὶ μικρὰ πτυτέοις, ἀλλ' οὐδὲ τοις ἀλλαχει μείζω: Rigores « erant sine ordine omnibus, & erraticè, minimi quidem in « his febribus fuerunt, in aliis maiores. Quæ verba si conferas « utramque febrem idem esse colligere possis. Nam & utraque continua, & utraque tertio quoque die acerbior, diebus inter- « iectis leuior. In utraque sunt rigores & horrores, vt fortè nomen horroris & rigoris non strictè sumptum idem hoc loco significet. Nec est quod obiicias in hemitritæ secundum diem deteriorem esse secundo die in ea febre, quæ τριταιοφυης dicitur, quod in hemitritæ secunda sit accessio auctore Galeno passim, sed præcipue cap. 2. lib. 2. de diff. febr. in βίαιοφυει autem non est secunda accessio, sed tantum continuitas febris, vnde secundus dies omnino leuior est. Nam Galenus Com. in particul. 25. sectio. 2. lib. 1. Epid. Explicans quid sit ξενογ- « φίζεσθαι (quo verbo utitur Hippocr. dum disputat de secundo die febris βίαιοφυης) ait Hippocratem moderatam tantum remissionem intelligere in secundo die febris tritophygs. At hac moderata quoque remissio est in febre ιμπερταια, si conseratur secundus dies cum tertio. Vnde eadem verba sunt & idem sensus, ξενογνωφίζεσθαι, δε μίας ήμέριν καθοτέριων ἔχει: qui-

GVLIEL. BALLONII

bus usus est verbis explicans, & febrem τηταυφέα, ήμιτηταυφέα
itior. Sed tamen cum longè vna febris & motu, & specie,
& more, & causa, ab altera discrepet, tametsi doctissimus
Hippocr. rerum distinctiones & 24. φρεσ, maximè & diligen-
tissimè obseruans, vnam cum altera videatur confundere, ea
de re paulò plenius sub finem huius Commentarij disputabi-
mus, facta diligenter vnius cum altera comparatione. Nunc
de ea quæ τηταυφέα dicitur, differamus febris hæc ex con-
tinuarum genere est Hippocratis autoritate in partic. 25.
sect. 2. lib. 1. Epid. Et tamen exacerbationes habet tertio quo-
que die non quod in ἀπυρεξίαι desinat (alioqui ē continuarum
numero eximeretur) sed ὁδοντού quandam habet, Galeni
autoritate cap. 2. lib. 2. de differ. febr. Nec rigor est aliquis
typicus, tanquam nouæ accessionis paranymphus, sed criticus
esse potest. Tamen ex part. 25. sectio. 2. lib. 1. Epid. In fe-
bribus τηταυφέα obseruat Hippocrates πίγεα, rigores inordi-
natos & vagabundos. Quod notandum est diligenter, ne eos
rigores obseruantes temere febrem semiterianam esse pute-
nius, aut intermittentem aliquam. Sed quod tertio die febris
exasperetur, id παροξυμός dici potest, reduplicatio, vnde Hip-
pocrates vocat tertio dic ἐπιδόνα, ἐπιπαροξυμέθη, & in apho-
rismis, 24. τέττας ισχυρότερον παρεγγίνεται, scribit. Galenus 2.
App. 43. lib. 4. de differ. febres συνεχεῖς, in duo genera diuidit, in συνόχεις,
App. 4. & alias generis nomine insignitas & ambiguo συνεχεῖς. Harum
posteriorum ratio in iis præsertim febribus spectatur, in qua-
rum continuitate peculiaris humoris motus obseruatur, vt cum
vel tertio quoque die exacerbatio aliqua obseruatu digna ani-
maduertitur, ita vt nonnulla periodi sit ratio: sic quædam con-
tinua est quotidiana, quædam tertiana, quædam quartana, sed
hæc ratiū. Si tertio quoque die exacerbatio contingit τη-
ταυφέα dicitur eidem Galeno. Si secundo die noua fit accesi-
fio, & tertio quoque die exacerbatio fit, ήμιτηταυφέα duci po-
test. Quanquam nomen hoc reiicit Galen. cap. 2. lib. 2. de
differ. febrium, & Commen. in particul. 5. sectio. 3. lib. 1. Epid.
Docens Hippocratem adiecisse ήμιτηταυφέα καλεσμένον, quod no-
menclatio hæc Hippocrati non placeat: eandem tamen probat
Galen. cap. 7. lib. 2. de differ. febrium. Sed non abs re pri-
mum febrem continuam tertio quoque die deteriorem factam,
& dis secundo nouam accessionem habentem appellari non

vult ἡμιτετραιον, quod & continua quotidiana die medio paroxysmum habeat, & tertiana duplex continua, & duplex, siue triplex quartana continua. In Epidemiis partic. 23. sectio. 2. lib. 6. planè negat semitertianam villam esse intermittentem lib. de typis cap. 4. contrarium planè afferit. Et nullo vnguam loco tam sui est oblitus. Galenus. Sed longè haec inter se differunt cum in continua quotidiana idem sit humor & eodem loco inclitus qui accessiones faciat, in duplice tertiana continua non idem est humor, nec locus ideo prudenter monebat. Galenus cap. II. lib. I. de different. febrium, in æstimandis febribus non considerandas accessionum invasiones & periodos, sed considerandam cuiusque proprietatem & ingenium. Quod censuit Hippocr. Aphor. 12. lib. I. cum ait, Accessiones, & constitutiones morbi iudicabunt. Cæterum tametsi febres omnes continuae sint tamen has exacerbationes, annotationes, & ἐπιστροφές ἐπιδόσις quandam, ut ex Hippocr. particul. 25. sectio. 3. lib. I. Epid. patet, immò Galenus vocat τετραγένεσις. Nam de illis febribus continuais homonymos vocatis ita scribit, πολλοῖς καὶ μέποις περιόδοις καρκίστερραι: Id est, alias atque alias velut quibusdam circuitionibus infiluntur, ac repetuntur. Quod mirum est, cum περιόδος non sit febrium continuarum, sed intermittentium, & dividatur in παροξυμονούσιαι, παροξυμοδιάστολοι. Ha- παροξυμοδιάστολοι autem καὶ ἀρεσι ad febres typicas maximè refertur, sed præfertim ipsa ἀρεσι, cuius loco in continuais, si quando conce- dunt remittunturque τοξευτική dicitur. Tamen in continuais etiam si exacerbationum similis quædam recursio animaduerti- tur, ut si tertio quoque die, aut quarto, aut singulis diebus, tunc licebit in illis febribus περιόδον statuere, sed minus pro- priè si ad vnguem res exigatur, ut ex definitione τετραγένεσης, colligere licet assignata à Galeno lib. de totius morbi tempori- bus. Sed his relictis tria videre oportet. Primum quid vi- deatur Galeno de tritæophyis febribus: Secundò an sint è cen- su continuaarum. Deinde, an sit quidpijam commemorabile quod hæ febres tertio quoque die moueantur, cum generali- ter hoc etiam ad omnes febres biliosas extendatur. Denique an ἡμιτετραιον καὶ τετραγένεση πορεΐα, confundat Hippocrates quæ- stione dignum est. Ac primùm τετραγένεση hoc Galeno videtur, ut non significant, aut ἡμιτετραιον, aut tertianam aliquam intermittentem. Quanquam ex initio Com. in par-

ticul. 23. sectio. 2. lib. 6. Epid. nomine hoc includitur & semi-
 tertiana, & producta tertiana; Verba Galeni haec sunt, Quas
 autem febres $\tau\pi\zeta\iota\phi\nu\epsilon\varsigma$ vocet, abunde dictum est, semiter-
 tianas videlicet, & productas tertianas. Quod absurdè di-
 cendum est cum sàpè contendat aliis locis Galen. magnum esse
 discrimen inter $\tau\pi\zeta\iota\phi\nu\epsilon\varsigma$ & $\eta\mu\tau\pi\zeta\iota\phi\nu\epsilon\varsigma$. Sed puto interpre-
 tem Latinum male vertisse vocem $\Delta\Omega\acute{\iota}\Omega$: ipse videre possis.
 Quod autem nomen $\tau\pi\zeta\iota\phi\nu\epsilon\varsigma$, longam tertianam non signi-
 ficerit duabus id rationibus consequi possumus. Priore quidem,
 Cum Hippocr. part. 23. sectio. 2. lib. 6. Epidem. scribit; Omni-
 bus febribus $\tau\pi\zeta\iota\phi\nu\epsilon\varsigma$, nox ante accessionem molesta est, in
 Comm. Galenus: Proprium est, ait, febrium $\tau\pi\zeta\iota\phi\nu\epsilon\varsigma$, ut
 non item ante accessionem molestiorem habeant, extensis autem
 tertianis omnibus non proprium. Itaque aliud extensa tertiana
 est, aliud $\tau\pi\zeta\iota\phi\nu\epsilon\varsigma$, alioqui hoc Galenus Comm. in partie. 5.
 sectio. 3. lib. 1. Epid. ait, Cum duodecimi horis finitur accessio,
 exquisita tertiana est, si hæc longior sit, simpliciter tertiana
 vocatur, cui præterea longior accessio est, tertiana producta
 nuncupatur. Quæ autem $\omega\epsilon\varsigma$ $\alpha\pi\pi\zeta\iota\varsigma$ non venit, si horri-
 ficas primo die accessiones habet, secundum autem diem le-
 uiorem, $\eta\mu\tau\pi\zeta\iota\phi\nu\epsilon\varsigma$ dicitur, si simpliciter sine horroribus ter-
 tio quoque die acerbior est, ea $\tau\pi\zeta\iota\phi\nu\epsilon\varsigma$ dicenda est. Hinc
 pater è continuarum genere esse, & propterea longam tertia-
 nam $\tau\pi\zeta\iota\phi\nu\epsilon\varsigma$ non dici. Nam & in Aphorism. 43. lib. 4.
 cum Hippocr. scribit; Quæcumque febres tertia die exaspe-
 rantur, hoc de tritæophyis intelligitur: periodus autem hæc;
 Quæcumque modo intermiscent, de longis tertianis. An au-
 tem $\eta\mu\tau\pi\zeta\iota\phi\nu\epsilon\varsigma$ & $\tau\pi\zeta\iota\phi\nu\epsilon\varsigma$ idem sit, longe magis ambiguum
 est. Tamen, & causa, & motu differunt. Nam Galeno Com.
 in part. sectio. 3. lib. 1. Epid. semi-tertiana à primo insultu ad
 incrementum horrorem habet, item cum longius progrederetur.
 Et in periodica accessione rursus horrorem habet & $\sigma\gamma\pi\alpha\lambda\iota\omega$, &
 rursus eundem horrorem, & contractionem. Quod cap. 9.
 & 10. lib. 2. de differ. febrium explicat. Et Comm. in partic.
 23. sectio. 2. lib. 1. Epid. $\tau\pi\zeta\iota\phi\nu\epsilon\varsigma$ περούς φριόδης dicitur,
 quod per omne tempus accessionis symptoma horroris pro-
 ducatur. Et bifariam fit, aut cum intensio (Græcis $\epsilon\pi\pi\zeta\iota\varsigma$)
 facit reduplicaciones, aut cum ascensu tantum facit inæqua-
 lem. Sic in hemitritæo est inæqualitas in accessione particu-

lari, & in vniuersali statu, quod in dies febris augescat more
~~τριταῖοφυεῖσθαι~~, Galeno autore Comm. in particul. 23.
 sectio. 2. lib. 1. Epid. Sed τριταῖοφυς, vnum & continuum,
 & æquale ab inuasione ad vigorem habet incrementum, & ca-
 tet accessione secundo die: Item horrore caret. Et cum
 dicimus habere æquale incrementum, id debet intelligi de par-
 ticulari accessione non de vniuersali. Nam partic. 23. sectio.
 2. lib. 1. Epid. loquens ex professore ~~τριταῖοφυῶν~~ ait illas ~~τριταῖοφυεῖσθαι~~
~~τριταῖοφυεῖσθαι~~ vehementius exacerbari, & in dies increscere. Sed
 hoc de vniuersali accessione intelligendum, alioqui falsa opinio
 Galeni foret. Sic motus ratione ~~τριταῖοφυῆς~~ & ~~τριταῖοφυῆς~~ di-
 stinguntur. Causâ quoque longè inter se differunt. Nam
 Galeno Comm. in partic. 5. sectio. 3. lib. 1. Epid. ~~τριταῖοφυῆς~~ fit
 à bilioso & pituitoso humore simul mixte, ~~τριταῖοφυῆς~~ à bilio-
 so humore quidem, sed co-mixta & coctu difficultior: deinde addit,
 Et hanc febrem ~~τριταῖοφυῆς~~, partium principum phlegmonem
 esse dicunt. Quod notandum. Itaque nomine hemitritæi,
 & productæ tertianæ aliud quid significatur quam ~~τριταῖοφυεῖσθαι~~?
 Quod confundebant veteres inducentes paruum hemi-
 tritæon & magnum hemitritæon, & nullam simplicem tertia-
 nam aut longam constituentes, quos ridet Galen. Commen. in
 partic. 23. sectio. 2. lib. 6. Epid. & nono & decimo cap. lib. 2.
 de differ. febr. Et maximè quod si hemitritæus ex intermit-
 tentium genere foret, non esset perniciösus secundum Hippoc.
 dictum Aphor. 43. lib. 4. Aphorism. At contra eidem Hippoc.
 partic. 5. sectio. 3. lib. 1. Epid. Hemitritæus omnino perniciösus
 est. ~~Τριταῖοφυς~~ autem hemitritæon non compræhendit, nisi
 generalius nomen sumatur. Vnde Galen. Comm. in partic.
 23. sectio. 2. lib. 6. Epid. ait; Si quis omnes acutas febres ~~τρι-~~
~~ταῖοφυῆς~~ appellat non abs re fecerit. Non tamen vlla febris
 ad integratatem definens ~~τριταῖοφυῆς~~ dicetur. Quare hac cor-
 rectione vtitur Galenus, quasi vero hemitritæus nomine ~~τρι-~~
~~ταῖοφυῆς~~, non rectè contineatur, cum vtraque sit febris acuta
 & continua. Hoc dictum est ut omnis errandi tollatur occasio.
 Quia enim in tritæophyea febre est maius argumentum inter-
 missionis, aut potius remissionis ~~τριταῖοφυῆς~~, quam in hemi-
 tritæo, si dicamus hemitritæon esse ~~τριταῖοφυῆς~~, ad intermit-
 tientium genus sophistæ hemitritæon reuocarent. Galenus enim

de tritæophyæ ita scribit, μόνος πυρετὸς τριταιοφύης οὐ πλαστεῖ
 ἀπυρεξίας ἀριθμέτου: Interpres, ferè in integratatem remitti-
 tur. Nos ita vertemus, Accedit ad vacuitatem febris. Et
 „ paulò ante de eadem loquens dixerat; Si qua febris tertio quo-
 „ que die fortior sit, nec intermissionem minimam afferat, vt
 „ æger ad synceram integratatem accedere videatur, ea febris
 „ acuta vocabitur. Sic τριταιοφύης acuta est febris, proinde inter-
 missione caret, remissionem habet, & quoad sensum, ad ἀπυ-
 ρεξίαν videtur accedere, vnde accommodatè ad hæc Comm.
 in partic. 23. sectionis 2. lib. 1. Epid. ait; Acutæ autem & con-
 tinuae febres dicuntur ab Hippocr. quæ ὡδοχυμὸν quidem ma-
 nifestam habebunt, sed nullam ἀπυρεξίαν sortiuntur, & numquā
 hominem relinquunt, vt loquitur Comm. in part. 25. sectio. 2.
 lib. 1. Epid. Quoniam autem ista ὡδοχυμὸν, & veluti ad ἀπυ-
 ρεξίαν, vicinitas maximè in febribus τριταιοφύης spectatur, ideo
 non vult in τριταιοφύην, nomine includere ἡμιτριταιες. Quan-
 quam si largius nomen sumitur, contineri potest, cum utraque
 febris continua sit, acuta, tertio quoque die exacerbationem
 habens, necnon remissiorem secundum diem habeat. At id
 diuersa ratione vt dictum est. Quod autem ad huius loci in-
 telligentiam spectat maximè, Galeno placet Comm. in parti-
 cul. 23. sectio. 2. lib. 6. Epid. τριταιοφύης, siue παρεχυμα (sic
 enim vocant) in ratione periculi medias esse inter hemi-
 tritæs, & tertianas intermittentes, siue simplices, siue longas.
 Sic cum Hippocr. Aphor. 43. lib. 4. ait: Quæcumque febres
 tertia die fortiores fiunt, μᾶλλον ἐπικίνδυνοι: Illud ἐπικίνδυνον bi-
 fariam referri potest, vel vt intermittentes conferantur cum
 continuis in quibus remissio est aliqua, aut latens, aut mani-
 festa, sed intermissio nulla est, quod vocat & βεργὸν αἰγαλεῖμα
 σταθμόν: nam illæ vacant periculo, hæ periculi sunt plenæ: vel
 comparantur τριταιοφύης cum hemitritæis, quod in illis mani-
 festa est παρεχυμὴ, vt etiam ferè intermittere dicas: in his nil
 tale. Ideo addit; Quocumque modo intermisserint, ac si di-
 cat, vel vt manifestum sit αἰγαλεῖμα, vel βεργὸν, vel tantum
 ad sensum cum tamen reapse non sit.

Quæri potest, an febris τριταιοφύης nouum genus febris sit
 cum omnes febres & synochi putres, & imputres tertio quo-
 que die exasperentur, ideoque τριταιοφύης genere contineri
 posse videntur. Nam & illud patet ex Galeno Commen. in

Aphorismum 12. lib. 1. & passim ex libris de Crisibus & pleuritidi, & peripneumoniae, & omni morbo à bile nato motus quosdam esse tertianos & vt ita loquar τριταιοφυέας: vt & morbi à pituita de nocte mouentur, Ut aliquid obiter dicatur, & peripneumoniae & pleuritides, & causi & id genus morbi habent aliquid τριταιοφυέας καὶ τριταιοφυέας, sed tamen febris τριταιοφυέας aliquid peculiare significat, vt paulo post dicemus. Magna quæ hoc loco sese obtulit difficultas est de vera distinctione hemitritæi, & τριταιοφυέας, quanquam disertè Galenus docet τριταιοφυῆ πυρετόν, medium quid esse inter hæmitritæon & tertianam intermittentem, tamen idem mores, ingenium, causa, motus, natura eadem esse videtur. Primum utraque est continua. Sed dices, hemitritæus ἡμίτριτρος φρικάδης dicitur, quæ differentia magna est; sed τριταιοφυέας non dicitur horrifica. Tamen contrarium legitur: Nam Hippocrates loquens de iis quæ τριταιοφυέας dicuntur, ait; Omnibus rigores erant inordinati & erratici, & quidem parui. At ait Galenus, parui rigores ab horrore non differunt: sic τριταιοφυέας, sunt φρικάδες. Quod si dicas non propterea horrificam esse τριταιοφυῆ, aut si horrifica sit parum est, sed ἡμίτριτρος necessariò est horrificus tertio quoque die, & per omnia febris tempora. Nisi forte quis obiiciat quod à Galeno scribitur Comm. in part. 5. sectio. 3. lib. 1. Epid. dc semitertiana loquente; Si tabidis, aut aliter diu ægrotantibus semitertiana adest, forte licet horrore careat, semitertianam etiamnum vocabis. Quod si verum est dabitur semitertiana, quæ non erit φρικάδης. Quod autem attinet ad locum superiorem, in quo Hippocrates febri τριταιοφυέα attribuit Horrorem præter rationem; Galenus acute interpretatur hoc, vt vitetur confusio hemitritæi & τριταιοφυέας, primum Hippocrates dicit, σίγα σπουδα ἀτάκτος, ac si dicat, rigores esse inordinatos, nec necessariò adfuisse vt contingit in hemitritæo: Deinde alia adduntur quæ ad distinctionem istam pertinent. Sic in multis ita consentiunt ἡμίτριτρος καὶ τριταιοφυέας, vt idem esse videantur. Accedit quod cum hemitritæus funestus sit, non minus forte & tritæophyes calamitosus existat. Nam ex Comm. in partic. 25. sectio. 2. lib. 1. Epid. ait proprium esse febrium τριταιοφυέας, vti & morborum malignorum exacerbari diebus criticis: quo loco patet ad malignoruni morborum naturam accedere. Præterea Comm. in partic. 5. sectio. 3. lib. 1.

Epid. Galenus subscrabit eorum opinioni qui existimant $\tau\pi\lambda\mu\phi\upsilon\eta$ sequi ad inflammationem partium internarum: quod si verum est specie ipsa pessima febris est. Accedit quod ex sententia Galeni Comm. in Aphorism. 43. lib. 4. Febres quæ tertia die fortiores fiunt, aut sequantur malignam humorum putredinem, aut inflammationem partium internarum. Quod maximè $\pi\omega\rho\epsilon\tau\omega\eta\pi\lambda\mu\phi\upsilon\eta$ accommodatur. Inter cætera hoc urget maximè quod idem sit tritæophyes & hemitritæus, cum materia eademi sit. Quod ne cui mirum sit legatur Galen. Comm. in partic. 25. sectio. 2. lib. I. Epid. de tritæophyis febribus loquens: scribit enim febres has non ex uno succo generari sed pluribus, cum calidior febrem acutam succendit statimque discutitur: Quæ dum corpus tenet, contingit frigidioribus corrupti ac putrefacere: & sic accendi ex illa temeritate, quod est veluti requie & imminutione febris: Et paulò ante dixit tritæophyæ ex crudis pituitosique putrefactibus accedere, flava bile concurrente: semiteriana autem fit cum par biliosus humor adest: Item scribit in febre tritæophyæ secundum diem leuiorem esse, tertium grauiorem quod vires à priore accessione fractas offendat. At hæc verba omnia quid aliud quam hemitritæon declarant, & tamen de tritæophyæ agitur. Sic uno loco in tritæophyis vnum. & æqualem motum agnoscit; in alio loco de iisdem agens scribit $\sigma\mu\pi\varphi\alpha$ $\delta\alpha\chi\omega\pi\zeta\eta\tau\epsilon\tau\omega\eta$ & $\tau\alpha\chi\omega\pi\zeta\eta\tau\epsilon\tau\omega\eta$ $\pi\pi\pi\phi\eta\pi\lambda\mu\phi\upsilon\eta$: quæ verba inæqualem motum $\tau\pi\lambda\mu\phi\upsilon\eta$ significant. Itaque sui longè dissimilis est Galenus, alias in tritæophyis vnum tantum humorum statuens & æqualem motum, alias planè dissidentia afferens. Nam dum $\tau\pi\lambda\mu\phi\upsilon\eta$ explicat, & Galen. & Hippocr. $\pi\mu\pi\eta\pi\lambda\eta\pi\eta$ adumbrat, animisque nostris tenebras offundit. Sed ut fibi Hippocrates congruat hoc dicam: omnino $\tau\pi\lambda\mu\phi\upsilon\eta$ medium tenet inter hemitritæon & tertianam intermittente, nam illo decernitur mitior, hac vero deterior verus $\tau\pi\lambda\mu\phi\upsilon\eta$ fit ab uno humore bilioso, sed lentiore & coetu difficultiore, unde secundus dies leuior, tertius autem acerbior existit, ac maximè phlogosin partium internatum sequitur. Sed est alias $\tau\pi\lambda\mu\phi\upsilon\eta$ quodammodo hemitritæi naturam sortiens, in quo & biliosus & pituitosus humor abundat, cumque facile digeratur biliosus, pituitosus moram trahit. Aut forte idem humor est, sed duplē habet substantiam, vnam tenuem, crassam alteram.

ram. Hoc enim vni etiam humoris accidere ait Galenus Com. in partic. 48. sectio. 3. li. 3. Epid. ut tenuem crassamque sui partem habeat, quod ad hunc locum maximè pertinebit. Nam tenuior pars febriles accessiones dissipabiles affert, crassior autem fouet aliam accessionem & continuatatem febris. Sed in semitertiana, præsertim si exquisita est pars est humor crudus & biliosus, & pituitosus: Itaque quæ ab Hippocrate uno in loco febris describitur τριταφυή, præsertim particul. 25. sectio. 2. lib. I. Epid. accedit ad haemitritæon, & verè media est inter τεταφυή propriè dictum & hemitritæon propriè quoque dictum. Et nisi ita res intelligatur non potest excusari Galenus quin confuderit & hemitritæon, & tritæophyæ febrim. Februm τριταφυόν, Hippoc. in Coacis pasim meminit, ut cum scribit febres τεταφυέis, cum anxietate malignæ sunt: Item, febres τριταφυέis erraticæ in dies pares translapsæ sunt δύσκολοι. Et alio loco ῥίγεια τριταφυέa, maligna esse ait si in media inordinata febre exacerbentur: quo loco de rigoribus hemitritæi agere videtur malens dicere ῥίγεια τριταφυέa, quam ῥίγεια ἡμιτερτιάς, quod nomen ἡμιτριτάς, Hippocrati non placeat. Præterea ibidem legere est ἀλγήματα τριταφυόν καὶ ἀλγήματα τριταφυέων παροξυσμών: quod genus dolorum tertiano more redeuntium & in febre, & sine febre videmus. Nam sæpè in tertianis febribus videoles dolores die paroxysmi reduces aut in ventrem, aut coxendicem qui sæpè Medicis admirationi fuere, & quos primus Hippocrates obseruavit, hi autem abscessum minantur: Item & sine febre sæpè redeunt, præsertim si febris tertiana aut quartana præcesserit, & dolorem colicum mentiuntur, eundemque repetitionis typum habent, quem & febris cui succedunt. Istos dolores τεταφυέis gummosi sanguinis excretione solui scriptis quoque mandauit Hippocr. in Coacis. Sed in immensum nimis oratio nostra excurrit.

T O. X.

*Xαλῶσιν λαχανίν, μικτόν,
Subducit, fano it
r. mictas*

A Λ ΑΝ à quo τὸ χαλάσσιον à Gorrao explicatum desumitur, apud Hippocratem pro deiice-re, aluūmque soluere sumitur. Ita enim partic. 6. sectio. 3. Prorrh. κοιλίη dicitur τῷ ὑγρᾷ χαλάσσῃ, aluus dicitur humiditates & serosa de-iiciens & ὑγρᾷ χαλᾶ, id est, τοῖς ὑγροῖς οὐρανοφέρει, cum aluus liquidis serosisque humoribus ducitur ac feitur. Et partic. 7. eiusdem libri, τὴν κοιλίην περιέχοντος ὑγρᾳ χαλάσσῃ dicitur, id est, ad verbum re expressa, Ventris circumtensio dicitur humiditates eiiciens & excernens. Nam χαλᾶ, ἐκχύνει significat. Impropiè autem dicitur circumtensio deiicere, cum ipsius alui proprium sit excernere ac exonerare sese. Sed loquendi for-ma Hippocratis est, κοιλίη περιέχει, ac si dicat, ἡ κοιλία περιέχει τὸν ὑγραῖον χαλᾶ, Circumtensa aluus liquida excernit.

T O. Ψ.

frailis

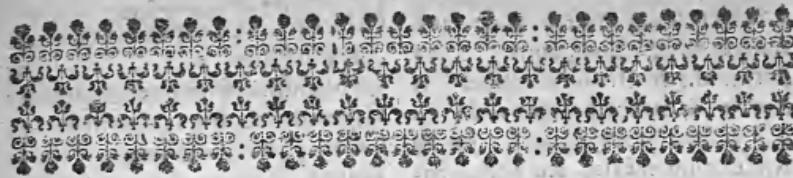
ΑΘΥΡΑ γε ταῦτα διαχρήματα leguntur apud Hippocratem partic. 24. lib. 3. Prorrh. quo-rum excrementorum obseruatio non est omitten-dā ad diagnosin & prognosin. Nam sāpē æstuan-tibus intimis temperatisque extimis alius liquidior est ex interuallis excrements reddens arenulenta, siue aren-o-sa, siue friabilia, & in minimas partes suoptè ferè nutu dislo-lubilia, vnde colligas securum esse mōrbum, cum contra stra-tuendum esse videatur. Ista enim friabilitas excrementorum declarat partium internarum æstum summum à quo partim li-quidior fit alius, partim arenulentorum excretio contingit. ταῦτα διαχρήματα, Dureto dicuntur deiectiones in qui-bus quæ excernuntur in modum carnis minutim concerptæ friantur. Nec admittit interpretationem τοῦ ὑπολαθύρου, vt arenulentum dicatur. Hippocr. lib. de Glandulis, & vocat glandulas σαρκία ταφασσά, quod frustulatim secari facilè possint & friari corpora glandularum. Apud Hippocraten in summo æstu reperio excrements reddi ταῦτα διαχρήματα, partic. 6. lib. 1. Prorrh. quæ non nisi τοῦ ἀνάστην redduntur. Eos autem

quibus excretiones hæ contingunt vocat $\chi\alpha\tau\epsilon\gamma\eta\theta\epsilon\tau\alpha$, excicatos, arefactosque idque ab æstu febrili. Hos insignem vacuationem ferre non posse, nec parotidas, nec rigorem testis est Galen. Com. in illam part. 6. lib. 2. Prorrh. Alij etiam recuperiuntur exiccati emaciatiq[ue], sed non ab æstu illo febrili, vt quos lib. 9. Method. med. & lib. 2. de Diæta acuto, $\tau\epsilon\gamma\eta\mu\epsilon\gamma\eta\tau\alpha$ vocat, nimirum ab inedia triduana quatriduanâve à diatritariis præscriptâ, emaciatos. Porrò illa $\pi\pi\eta\gamma\eta\delta\epsilon\alpha$ excrementa non nisi vi excerni solita, non eadē sunt cum arenulentis, nisi quod vtrāque sunt sicca, sed $\pi\pi\eta\gamma\eta\delta\epsilon\alpha$ habent aliquid compactum ob reliquain quandam, sed exiguum viscositatem, sed $\varphi\alpha\tau\eta\chi\alpha$ nihil glutinis habent, proptereaque minimo manuum affrictu friantur dissoluunturque. Fortè hoc contingit, quia cum arenulentæ sunt excretiones alius iam liquidior est; vnde dicit Hippocrates: Arenidæ & liquidæ deiectiones: hinc omnis compactionis & glutinis tollitur occasio. Nec enim credibile eandem numero deiectionem liquidam esse & arenosam: pugnant siquidem secum: sed alio liberiore existente excretio fit $\tau\pi\pi\lambda\tau\pi\pi\alpha$. Sed cum spyratodea excurrentur $\omega\sigma\varsigma \alpha\alpha\lambda\kappa\lambda\omega$ alui est quædam $\chi\pi\pi\lambda\tau\pi\pi\alpha$, vt scribit Hippocrates. Nec enim est necesse quoties vi & coacto educitur stercus aluum esse adstrictam. Nam reperio apud Hippocr. aluum etiam liquidam, quam Hippocrates $\nu\gamma\eta\chi\alpha\lambda\pi\pi\alpha$ vocat etiamnum $\omega\sigma\varsigma \alpha\alpha\lambda\kappa\lambda\omega$ reddere. Ita enim partic. 7. sectio. 3. Prorrh. Ventris circumtentio liquida ad necessitatem reddens. Item & partic. 6. eiusdem sectionis: Ex ceruicis dolore & sudore venter inflatus si liquida ad necessitatem dimittat. Quod plerisque usuuenire vidimus quibus crassioris humoris pars mesenterio intrinsecus inculcata non patet excretioni, liquida verò proluuies parum admodum adiuuans excernitur. Id præsertim obseruatum est in morbis anni 1573. qui in vulgus passim saeuerunt. Febres erant $\tau\pi\pi\tau\alpha\phi\pi\pi\alpha$ de nocte exasperatae, in quibus aliis liquidior fuit, sed symptomata non minuebantur. Quibus autem crassiores humores exacti sunt foras, ij citius euaserunt. Cæterum existimo liquidiore aluum esse quod facultas naturalis à calore febrili plurimum afficiatur, vt quod excernitur sit symptomatum, ideo autem $\varphi\alpha\tau\eta\chi\alpha$ esse excrementa ob conclusum sum. munum æstum in partibus imis corporis. Vnde aut $\zeta\iota\pi\pi\zeta$

sequitur, aut absuniptio crassioris cuiusdam mucositis qui excrementis loco glutinis esset. Itaque talis excretio ut causa & ut signum mala est. Nec nouum est astuantibus intimis aluum liquidiorem esse, quod in morbis predictis huius anni obseruauimus. Nam duabus de causis oriri potest, & propter corruptionem alimenti à calore febrili, à qua corruptione facultas irritatur ad excretionem: Et propter biliosi humoris à calore impensè aucto generationem, aut alterius humoris qui biliosi naturam sit relaturus. Tertium accedit non negligendum, nimurum quod in isto astu interno partes mesenterij quodammodo exardent & connuent. Inde obstructionis species obo ritur à qua astrosis impeditur. Quartò accedit quod in isto astu omnia cruda sunt, nec à calore naturali victo coquuntur. Vnde Hippocr. 4. acut. partic. 4. in ardentibus febribus deictiones illas liquidas obseruat. Has causas alui liquidioris assignat Galen. Comm. in partic. 2. lib. 2. Prognost. dum explicita ratione fluor alui hydropi nato ab ilibus comes adfit.

F I N I S.

INDEX

RERVM ET VOCVM MEMORIA

*scitique dignarum quæ in hoc libro Definitionum
Medicarum G. BALLONII continentur.
Numerus paginam designat.*

A

BODOMEN, Aquali-
culus, pag. 62

ABSCFSSUS. 40

Accessio periodi-
ca. 100

Accessio exquisitæ
febris tertianæ finitur horis XII.
100

Accessio febris & paranymphe. 87. 98

Accessio vniuersalis. 101

Acutus tractus quid. 87. Acuti
morbi passim.

Ægri & sani quomodo debent de-
cumbere. 42

Ægri & sani à faciei colore digno-
scuntur. 42

Ægti plurimis obtrūctur damnis. 46

Æquale & continuum tempus in fe-
ribus. 101

Æqualitas in rebus naturalibus lau-
dabilis. 10

Æquitatio causa ruptionis. 81

Æstus præcordiorum. 11

Æstates, illarum differentiæ, sym-
ptomata, morbi. 86. 89. 90

Affatim, acernatim, agminatim
confertim, citò, multum, simul

& totum in quo differunt. 1.2

Græc. ἀβρά, γέ, ἀπίως.

Affectuum Therapia. 84

Alimentum & eius mora. 85

Alius liquida & circumtenfa. 85.
106. 107

Alui excretio, fluor, signa causæ,
profluvium, proprium. 31. 37. 82.
83. 84

Analogia partium corporis. 77

Anastomosis vel ostiorum venarum
apertio. 81

Angina quotuplex. 68

Angina træca, ferina, biliosa, de ea-
dem varizæ quæstiones. 57. 68.
69

Angustus pulsus. 73

Animi morbi quot. 88

Anni constitutiones & obserua-
tiones temporum. 75. 86

Aphoni Æschræm, cum dolore mo-
riuntur muti, quare. 21. 93

Aphonia sine voce, quibusnam
contingit. 21

Apoplectici cito moriuntur. 94

Apoplexia & eiusdem causa. 92

Aqua Elementum primum. 86

Aquilonia & sicca tempestas. 93

I N D E X

Arenulentorum excretio vnde. 106
 Arte & naturâ fiunt omnia. 46
 Arthritidis & Ischiadis causæ. 51
 Articulatis morbi dolores vnde. 51
 Astrictiocni succedit, quid. 67. 89
 Athletarum euexia, seu bonus habitus. 42
 Athletarum venter est saginatus. 62
 Attractio hepatis. 84
 Auium volatus cum ægri affectionibus comparatio. 53
 Aurium dolor. 94
 Auruginosi calidi, biliosi, venosi, hypochondriaci & iracundi, flavi, icterici. 49

B

Bilis distinctio & colores. 6. 8.
 & 9. quid indicet. ibid.
 Bilis fit crassior per vstonem & de-
 terior seri defectu. 9
 Bilis raptus ad cerebrum, cuius pro-
 creatrix est intemperies calida. 89
 Bilis excrementitiae questio. 29
 Biliosus humor & biliosæ deiectiones & spumantes vnde. 30. 104
 Brevis vita, & celeris brevis fati homines οὐρανοί, ἀνθρώποι, perbreue, & perparūm inter se discrepant. 2. & 4
 Bombus. 16
 Borborygmus est quidam sonus à bombo distinctus. 12. 14. 15. 16
 Bullæ & spuma fiunt à calore. 29

C

Cacoehymia. 39
 Calamitosus & funestus hemi-
 tritæus. 103
 Calida intemperies. 85. 89. 90
 Calido vêtre sunt μετεγνωμον quare. 48
 Calor quiotuplex. 49
 Calor febrilis. 84

Calor foris intro reuocatus quid. 11.
 hyeme intro. 25
 Calor dissipat, frigus congregat. 28
 Calor mouet, frigus vero non. 78
 Calor spiritusque influens. 83
 Caloris effectus. 29. 83. 90
 Capitis affectus effectus. 77. 92
 Capitis grauitas. 93. ab humoribus. 58
 Capitis cum ventriculo sympathia & affinitas. 77
 Cardiogmus & Nausea. 22
 Causa manifesta. 81
 Caustica. 61
 Causus, Kairos. 103
 Cephalalgia, capitis dolor. 20. 89
 Cerebrum pars princeps. 78
 Cerebri affectio & diathesis. 22. 77.
 78
 Cerebri crudor & diathesis hecita. 73. 93
 Cerebri vêtres 94. symptomata. 77
 Chronicæ morbi. 86
 Cholera morbus & Cholera sicca. 67
 Coagmentatio, Concretio lapidis
 Εύρυα. 85
 Coctio. 38. distinctio. 101
 Coctionis & Cruditatis signa & dif-
 ferentiae. 66
 Cœlo æstuante calidus fit humor. 90
 Collectio vrinæ. 85
 Colli contortionis causæ. 69. 70
 Colliquatio & raritas venatum. 90
 Colliquatio vrinarum pendet ab in-
 ferioribus aut superioribus parti-
 bus. 2
 Colici dolores. II. 18. 105
 Color talis qualis humor in corpore
 appetat. 40. 73
 Coloris suauitas in facie laudabilis. 41. 42
 Color indicat affectus & morbos. 73. 74

R E R V M.

Congeneres humores <i>παρεργοι.</i>	88	Deuolutionis & iactationis corpo- ris cum animi anxietate causa.	56
Congeries humorum.	88	Diagnosis, vnum è tribus artis Me- dicæ scopus.	5. 95
Coniectura certa vel potius signum evidenterissimum & certissimum argumentum.	95. Gal. <i>πραγματεια.</i>	Diatthesis rheumatica.	78
Consistentia <i>όντας.</i>	6	Dies quartus, indicatorius.	72
Contractio ab horrore.	97. 100	Differentia secundum magis & mi- nus.	39. 82
Contraria contrariis.	3. 4.	Distensio intestinorum & abdomi- nis.	15. 16.
Continuæ febris cum intermitte differentia.	100	Distillatio ferina à capite.	58
Contorsio colli.	69	Distinctio excrementi partium ner- uosarum & carnosarum.	80
Convulsio omnis dolorifica.	18. & 21	Dolor est tristis sensatio, hinc passio præter naturam vi facta & affatim <i>ἀρρέπεια.</i>	4
Convulsionum causæ.	19	Dolor recurrens sese reuoluens ve- lut orgasmo quodam.	19
Cor dissectione apertum habet in se ichores seu tenuem substantiam aqueam.	50	Dolor implacabilis.	19
Corpus quare non proficit.	39	Doloris causa alteratio.	4
Corpus quo situ collocandum.	82	Doloris differentia.	19. 63
Corporis proiectio, disiectio, in- quietudo <i>πρωταρχοις.</i>	82. etiam <i>θυραιεια.</i>	Dulcia in bilem facillimè vertuntur & amatescunt.	67
Corruptio alimenti à qua fit, signa, causæ, num à calore febrili.	78. 84. 95. 108	Dysenteria terminibus laborantibus, eidem superuenit lienteria.	26. 60
Coryze & Catarrhi in valde seni- bus coctionem non admittunt.	38. 58. 93	E	
Crisis definitio & diuisio.	46	Empyicis tenasmus, dysenteria, &c.	51
D		Ephialtes.	54
Decubitus compositio indecora à medico obseruanda dili- genter.	54	Epistasis vrinæ consistentia colliga- tio, pinguedo.	2
Decubitus in sanis causâ, in ægris signum est.	54. ratio. ibid.	Essentia rheumatici affectus.	79
Decubitus corpore inflexo cur iu- uat.	55. differentia.	Etymon, in variatione accentuum variat vocum significaciones.	5
Decubitus quando censetur malus.	56	Excrementa arenosa friabilita & car- nium frustis similia.	106
Defluxiones coctæ & incoctæ quan- do.	66	Excrementorum spuma, & diffe- rentia.	107
Deglutitio difficilis quare.	68	Excreta intestinorum.	2
Delirium succedit dupliciter.	72	Excretiones quid pariant.	75
Delirij signum.	72		

INDEX

F

F Acies index passionum & humorum prædominantium. 42
 Facies bene colorata aliquando fallit. 43
 Fauces dolentes. 69
 Febris quid. 76. Causus. 69
 Febres vertiginosæ periculosæ. 22
 Febrium differentiæ. 103
 Febrium accessiones cur, breues vel longæ. 105
 Ficus ubi contingit. 39
 Picatio in oculis. 40
 Flatus definitio & distinctio. 16. 47
 Flatus unde generantur. 48. 49
 Flatulenta natura & flatuosus spiritus. 12. 31
 Fluxio à capite & eiusdem effectus. 77. 78. quotuplex. ibid.
 Fluxiones habent suas periodos. 77 effectus. 80
 Fluxus alui triplex. 77
 Fluxus hæmorrhoidon quomodo fit. 3
 Fluxus per quid fiat quæstio. 80
 Formæ impressio quomodo fit. 46
 Frigus adurit. 70
 Fulchius in vocibus sèpius fallitur. 21

G

G Aleni locus excusatus. 45
 Gargareonis affectus & causa. 59
 Gangræna est perfecta carnis mortificatio. 91
 Genæ purulentis rubent, earum varius item color. 41
 Glandulæ. 18
 Grammaticæ nota, diuersa lectio vobum. 26. 57

H

H Abitus optimus in quibus consistat. 13
 Habitus athleticus an bonus. 42
 Hæctica dispositio intestinorum à botborygmo. 15
 Hæctici cur non strangulantur. 69
 Hæmorrhagia fit confertim & repente. 3
 Hemorrhoides ab atra bile bona. 36
 Hepat affectum primaria est dolorū & morborum causa. 17. &c. 20
 Hepatis inflammatio quomodo dgnoscitur. 15
 Herpetis & Erysipelatis causæ. 78
 Homonymum. 3. 32
 Humor mota fit deterior & patit cœulsiones. 19
 Humor à pulmone ebitur. 10
 Humores naturales & non naturales, peccant qualitate vel quantitate. 77. 65. 68.
 Humorum colorum comparatio. 74
 Humorum spontanea & metaca euacuatio. 7
 Hydrops ab hepate affecto & eius atonia. 15. 33. 60
 Hydrops origo, species symptoma & signum pathognomonicum. 34
 Hydropicoæ difficilis. 48
 Hypallage Hippocrati familiaris 6. 24
 Hyparxis quid. 4
 Hypochondria, eorum dolores & affectus. 12. 14. 16
 Hypochondriorum elevationis causa. 14

I

I Chor quid, effectus, & Ichores studi & incœcti. 52. 53
 Icterus, illius causæ, & symptomata.

R E R V M.

mata.	24. 47. 48. 49	Metamorphosis humorum.	18. 36
Isterici an biliosi, an flatuosi.	47.	Meteorismus.	15
48		Metonymia.	61
Ileca passio unde, & symptomata.	18. 20. 22	Microcosmi cum Megalocosmo comparatio.	53
Ileon intestinum.	22	Milui volatus cum musculi actione comparatio.	53
Illius nomen proprium.	ibid.	Morbus siccus humidus.	65. 66
Ilei causa, affectus an Chronicus,		Morbo incognito ars Medica erat andabatharum more.	70
an acutus.	20. 21.	Morbi omnes non semper vultus colorem mutant.	42
Imbecillitas & virium robur.	39	Motus effectus.	29
Imbecillitas in parte contracta.	79	Mucus quibus inhæret partibus.	
Intestinorum affectus, Conuolutio,		80	
Oeconomia.	20. 22. 60. 67	Mulsa liberalior ac meracior.	12
Inquietudo quotuplex, eiusdem causæ.	11	Musculi actio.	44
Iucundum est quod ad suam naturam reddit.	4		

L

Laryngis & colli passio.	63
Læuor intestinorum.	60
Leipyria febris.	76
Leucophlegmatia.	14
Lippitudo oculorum.	64. 65
Liuor est via ad nigrum. 3 qui in partibus corporibus malus est, nigredine peior.	74. 75
Lumborum dolores cur breues.	17.
18. 26	

M

Alum malo cumulatur.	70
Malorum origo & præcipue fluxionum à cerebro.	70. 77
Materia vaga, fixa.	19. 26
Mediocritas in crassitie & extenuatione.	13
Melancholia hypochondriaca.	31.
49	
Melancholia legitur in vultu.	42
Melancholicus succus.	53
Menstruorum immodicorum causæ.	
80	
Definit.	

N

Atura inuenit vias & resolvens, in morbis expellendis auxiliatrix.	45. 46
Naturæ vis à nullo edocta omnia bene facit, eiusdem motus & impetus Crisin accelerat.	43. 46
Nausea & vomitus.	11
Niger color, aut liuor quid iudicet.	74
Nigrities liuore minus pernicioса.	
74	
Nigrit criticus est.	74
Nota & cognitio morbi cocti & crudi.	40
Nutritio facta simul & semel.	3

O

Bbormiendo decubitus obseruandus.	54
Oculorum motus & morbus.	44
Ophthalmiae qualitates differentiae causæ, siccæ humidæ, & cum squalore.	40. 63. 64
Orthopnææ causæ.	68

P

I N D E X

Orgasmus materia.	18	& crustâ, obducta.	16
Ostæ partes an vrendæ, & quo- modo.	61	Pulmonia & phthysi raro laborat qui sunt alati, id est, lato pecto- re, qui verò angusto & stricto nostra.	10
P			
P Alpantes delassati ac fracti , quomodo dicuntur apud Hip- pocr.	73	Pulsus phrenitici qualis.	50
Palpebræ pituita prægraui inhæ- rescunt , & earum eminentia. 40.		Purgationis à medicamento sym- ptomata, item quæstio de pur- gatione.	72
65		Pustulæ nigræ.	75
Patens morborum est intemperies.		Pus liuidum vnde fit.	75
89		Pus è pulmonibus excretum.	23
Parotis.	47	Puris mictio.	23
Pars princeps affecta alias afficit.		R	
77		R Eciproci dolores.	26
Partium extenuatio à siccitate.	68	Refrigeratio partiu extima.	11
Peripneumonia eiusque signa in lingua.	17	Regiones ventriculi.	62
Periodus in fluxionibus.	77	Renum affectio vnde dignoscitur.	2
Phlyctenæ papulæ.	25	Respirationis meatus angustia.	76
Phlogofis.	48	Rheumatis & Catarrhi explicatio.	
Phrasis Hippocratis varia cum Ga- leni reprehensione.	57	76. 77	
Phrenitis & eius signa symptomata, historia.	71. 73	Rheumatismus parisensibus fami- liaris & frequens.	80
Phrenitici comatosi.	72	Rigoris insultus.	23
Pleuritici non spumosi, raro perip- neumonici.	28	Rotundum sputum quid.	10
Pituita humida & frigida , illius sedes , differentiæ producit varia symptomata.	31. 51. 72. 77	Rubor oculorum.	42
Poëtæ addunt vel demunt sic Me- dic.	57. 58	Ruptio venatum quot modis fit, & quomodo.	3. 50
Præcipuae iactationis causæ.	11	S	
Primò & per & secundariò affici.		S Alsa pituita.	94
34		Saliua.	31
Profluvium alui.	77	Sanitas in quo consistit , athle- tica.	39. 42. 43
Pruritus & pustulæ.	51	Sanguificationis parens hepatis.	60
Ptsana humectat & refrigerat. 65.		Sanguis eius colores, qualitas con- sistentia, prognosticon.	7. 47. 51
Ptsanæ alimenti & medicamenti inest facultas.	96	Sanguinis crassitudo fit exhausto fero.	9
Pulmonis inflammationi est copia fuliginis, lingua aspera & sicca,		Scirrhous.	15
		Scopi Artis Medicæ , Therapia, Prognosis & Dragnosis.	95

R E R V M.

Screatio biliosa, glutinosa ac rotunda à quibus humoribus.	16	Sympathiæ ratio.	36
Senibus aluus sicca cur senum.	90	Symptoma.	18. 60
temperamentum.	ibid.	Synceræ deiectiones malæ.	6. 7. 27
Serum lactis vt dicitur sic & sanguinis.	52	Syncerus sanguis ἀπατούμενος putus apud non mixtus.	5
Seri differentiæ, illius-absentia cras- fescunt humores.	9. 51	Synonyma seu cædæna significatiōnem habentia.	18
Siccitas seu sictum quibus inest affectibus.	65		T
Significans significato debet attribui.	38	Abidi quid patiuntur.	14
Signa superuenientia , epiphainomena, pathognomonica, epigenomena, pestifera, bona mala.	32. 36. 65. 74	Tempora morborum.	99
Signum syllogisticum, certissimum τίκτυμενον.	95	Temperamentum humorum.	48
Singultus superueniens vnde.	36	Temperies calida sicca.	90
Sonus euacuatus.	52	Tertianæ febres.	105
Sperma cur spumosum.	28	Translatio humorum.	19
Sphacelatum cerebrum.	91	Tuberculum & epiphysis, apophysis, protuberantia.	39
Sphacelus fit cerebro affecto.	94	Tumores frigidi.	90
Spiritus flatulentus quotuplex.	14. 15. 16. 22	Turgent quando venæ.	80
Spirituosa substantia quid.	29	Tussis signa , causæ , quotuplex.	33. 34
Spirandi difficultas , oppressio.	33	Tussiendi cupiditas , & difficultas.	45
Sporadici morbi quando.	52	Tympanites , eius differentiæ.	15. 49. 68
Spuma vnde fugax, permanens flatuosa, efflorescens.	26. 27. 29. 30. 31	V	
Spumæ causa, differentia, signa, cōparatio , materia.	27. 28. 30	Varia ægitorum & sanorum decumbendi forma.	55
Spumosæ excretiones sursum deorsum.	30	Vassæ errores.	14. 19. 73
Sputa initio morbi quid indicent, sincera, rotunda.	10. 16	Vehiculum humorum & nutritiōnis θυμα.	6
Sputi hominis sani & ægri collatio.	10	Ventre hyeme calidissimi.	62
Sputum quid, quale, color, differentiæ, causæ.	10. 29	Ventre plures in corpore.	50. 63
Strangulatio repentina cur.	69	Ventriculi os , quo affecto fit vomitus.	22
Superueniens tussis hydropi ma- lū, vt morbus saepius morbo.	32. 33	Ventrism inflatio vnde.	67
		Vertebrae & eārum dislocatio.	69
		Vertigo, & eius causæ.	22
		Vinum celeriter & confertim nutrit.	3
		Vis Consilij & facultatis naturæ	82

I N D E X R E R V M.

morbi.	43	ctus.	
Viscoſa materia ſpumam generat.		Vomitus quando bonus,	21. 22
28		quando malus.	8. 11. 22
Vlceris excrementum quale & quo-	50	Vrinæ ſedimenta, iudicia, pingues,	
tuplex.		purulentæ grumofæ.	2. 23. 48
Vmbilici tormina & dolores in		Vſtio quomodo & quando facien-	
tympanitem vertuntur.	15. 68	da, & in quibus corporis parti-	
Vmbilicus terminus eſt empymeta-		bus.	61
tis.	62	Vox vitiata, vnde & clangofa &	
Vocis difficultas vnde.	59	rauca.	38. 39
Voluulus quotuplex, caufæ, effe-			

F I N I S.

